

Regeringens proposition

2012/13:22

Bättre villkor för svensk film

Prop.
2012/13:22

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 11 oktober 2012

Fredrik Reinfeldt

Lena Adelsohn Liljeroth
(Kulturdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen redovisas ett nytt filmavtal, 2013 års filmavtal, som gäller för tiden 2013–2015. Avtalet träffades den 25 september 2012 mellan staten, Sveriges Biografägarförbund, Folkets Hus och Parker, Riksföreningen Våra Gårdar, Sveriges Filmuthyrareförening u.p.a., Film- och TV-producenterna i Sverige ek. för., Nätverket för Regionala Filmproduktionscenter, Sveriges Television AB, TV4 AB, Modern Times Group MTG AB, SBS TV AB och C More Entertainment AB. Nätverket för Regionala Filmproduktionscenter är nytillkommen avtalspart i och med 2013 års filmavtal. SBS TV AB (tidigare Kanal 5 AB) valde att inte fortsätta som avtalspart under en tvåårig förlängning av 2006 års filmavtal, men är nu återigen part till avtalet.

Avtalet mellan staten och film- och tv-branschen innebär bättre villkor för svensk film med ökade resurser, breddat engagemang och en öppning för fler visningsfönster. Nya stöd införs i linje med förändringar i medielandskapet. Avtalet innehåller även skärpta krav på jämställdhet. Särskilt fokus läggs på barn- och ungdomsfilm. För att en film ska få produktionsstöd införs dessutom som ett villkor att filmen ska kunna visas med svensk text, vilket är ett viktigt steg för att öka tillgängligheten till svensk film för personer med funktionsnedsättning.

Vidare innehåller propositionen regeringens bedömning av filmpolitikens inriktning. Med kvalitet, förnyelse och tillgänglighet som övergripande inriktning bör de statliga insatserna för filmen syfta till att främja produktion och utveckling av värdefull svensk film, spridning och visning av värdefull film i olika visningsfönster i hela landet, ett levande filmarv som bevaras, används och utvecklas, internationellt utbyte och

Prop. 2012/13:22 samverkan på filmområdet, barns och ungas kunskap om film och rörlig bild och deras eget skapande samt jämställdhet och mångfald på filmområdet. Inriktningen på filmpolitiken omfattar såväl de olika filmkulturella insatser som finansieras med statliga medel, som de mål som staten ställt sig bakom i 2013 års filmavtal och de medel som staten tillför avtalet.

I propositionen redovisas även regeringens bedömning av de förslag i Filmutredningens betänkande som inte omfattas av filmavtalet, utan främst berör de medel som staten fördelar till filmområdet i form av stöd till filmkulturella ändamål och särskilda satsningar.

Slutligen föreslås i propositionen att filmavtalets parter även fortsättningsvis ska göra avdrag för sådana avgifter och bidrag som betalas till Stiftelsen Svenska Filminstitutet.

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).....	6
3	Ärendet och dess beredning	7
4	Bakgrund.....	8
5	Filmen i Sverige i dag	12
6	Filmpolitikens inriktning.....	16
7	2013 års filmavtal.....	22
7.1	Skärpta krav på jämställdhet.....	25
7.2	Film i fler visningsfönster	27
7.3	Åtgärder mot olovlig hantering av film	28
7.4	Förbättrade villkor för producenter	29
7.5	Svensk text – ett krav för produktionsstöd	30
7.6	Stöd till produktion av svensk film.....	31
7.6.1	Förhandsstöd till långfilm, barn- och ungdomsfilm, kort- och dokumentärfilm samt stöd till utveckling.....	32
7.6.2	Nya stöd till konvergerad media och till dramaserier	34
7.6.3	Publikrelaterat stöd och producentstöd.....	35
7.6.4	Stöd till regionala produktionscentrum.....	36
7.7	Stöd till distribution och visning av film i hela landet.....	37
7.8	Internationellt samarbete	38
7.9	Kostnader för administration och förvaltning.....	39
8	Övriga filmpolitiska frågor	39
8.1	Filminstitutets roll	39
8.2	Digitalisering av biografer.....	40
8.3	Stöd till import och lansering av kvalitetsfilm	41
8.4	Digital lansering av äldre svensk film	42
8.5	Textning och syntolkning	43
8.6	Regionala resurscentrum för film och kultursamverkansmodellen.....	44
8.7	Spridning av svensk film i utlandet	45
8.8	Filminstitutets samarbete med Kungl. biblioteket	47
8.9	Stiftelsen Ingmar Bergman	48
8.10	Mervärdesskatt på biograföreställningar	49
9	Avdrag vid inkomstbeskattningen för avgifter och bidrag till Stiftelsen Svenska Filminstitutet.....	50
10	Konsekvensanalys	51
11	Författningskommentar	52
Bilaga 1	Sammanfattning av Filmutredningens betänkande Vägval för filmen (SOU 2009:73)	53
Bilaga 2	Lagförslaget i promemorian Ändringar i inkomstskattelagen med anledning av nytt filmavtal	62

Prop. 2012/13:22	Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna.....	63
	Bilaga 4	2013 års filmavtal	65
	Utdrag ur	protokoll vid regeringssammanträde den 11 oktober	
		2012	84

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2012/13:22

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

2 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 16 kap. 11 § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 kap.

11 §

Avdrag ska göras för sådana avgifter och bidrag till Stiftelsen Svenska Filminstitutet som avses i ett avtal som träffats den 15 september 2005 mellan å ena sidan staten och å andra sidan Sveriges Biografägareförbund, Folkets Hus och Parker, Riksföreningen Våra Gårdar, Sveriges Filmuthyrareförening u.p.a., Svenska Film-distributörers Förening u.p.a., Föreningen Sveriges Film-producenter, Sveriges Television AB, TV 4 AB (publ.), Modern Times Group MTG AB, Kanal 5 AB och C More Entertainment AB.

Avdrag ska göras för sådana avgifter och bidrag till Stiftelsen Svenska Filminstitutet som avses i ett avtal som träffats den 25 september 2012 mellan å ena sidan staten och å andra sidan Sveriges Biografägareförbund, Folkets Hus och Parker, Riksföreningen Våra Gårdar, Sveriges Filmuthyrareförening u.p.a., Film- och TV-producenterna i Sverige ek. för., Nätverket för Regionala Film-produktionscenter, Sveriges Television AB, TV4 AB, Modern Times Group MTG AB, SBS TV AB och C More Entertainment AB.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2013 och tillämpas på avgifter och bidrag som har betalats respektive lämnats efter den 31 december 2012.

2. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för sådana avgifter och bidrag som har betalats respektive lämnats för tid före ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 18 juni 2008 att ge en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag till finansiering och utformning av de framtida filmpolitiska insatserna (dir. 2008:88). Filmutredningen lämnade betänkandet Vägval för filmen (SOU 2009:73) i september 2009. En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1*. Förslaget remitterades i oktober 2009 till ett stort antal myndigheter, organisationer och andra aktörer på film- och tv-området. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En sammanställning av remissvaren finns tillgänglig i Kulturdepartementet (dnr Ku2009/1815/MFI).

Parterna i 2006 års filmavtal – staten, Sveriges Biografägarförbund, Folkets Hus och Parker, Riksföreningen Våra gårdar, Sveriges Filmuthyrareförening u.p.a., Film- och TV-producenterna, Sveriges Television AB, TV4 AB (publ.), Modern Times Group MTG AB och C More Entertainment AB – enades i oktober 2009 om att förlänga avtalet under perioden 2011–2012. Kanal 5 AB valde att inte fortsätta som avtalspart under den tvååriga förlängningen.

Den 17 februari 2011 beslutade regeringen att tillkalla en särskild utredare för att få till stånd en ny branschsamverkan mellan staten och berörda aktörer för finansieringen av stöd till svensk film (dir. 2011:10). Utredaren, som skulle fungera som förhandlare, fick i uppdrag att eftersträva en långsiktig och breddad samverkan med fler bidragande aktörer än i 2006 års avtal. Uppdraget redovisades den 25 januari 2012 genom att en avsiktsförklaring avseende ett nytt filmavtal, 2013 års filmavtal, undertecknades av parterna i 2006 års filmavtal samt SBS TV AB (tidigare Kanal 5 AB) och Nätverket för Regionala Filmproduktionscenter. Regeringen godkände avsiktsförklaringen genom regeringsbeslut den 26 januari 2012 (dnr Ku2012/119/RFS).

I enlighet med avsiktsförklaringen undertecknades den 25 september 2012 det nya filmavtalet av ovan nämnda parter (*bilaga 4*). Avtalet träder i kraft den 1 januari 2013 och gäller till och med den 31 december 2015. I avtalet anges bland annat att en förutsättning för dess giltighet är att regeringen meddelar vissa föreskrifter om filmstöd, att Europeiska kommissionen godkänner de stödformer och övriga villkor som anges i avtalet samt att riksdagen godkänner nödvändiga lagändringar och fattar erforderliga beslut om statens bidrag till stiftelsen. Avtalet har godkänts av regeringen den 27 september 2012 (dnr Ku2012/1476/RFS).

Behovet av en ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) till följd av det nya filmavtalet har behandlats separat. En särskild promemoria med förslag till lagändringar har tagits fram, Ändringar i inkomstskattelagen med anledning av nytt filmavtal. Promemorians författningsförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En remissammanställning finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (dnr Fi2012/2562/SKA/S1).

De föreslagna ändringarna i inkomstskattelagen är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

4 Bakgrund

Historik

Den svenska filmavtalsmodellen och Svenska Filminstitutet (Film-institutet) fyller femtio år 2013. Det första filmavtalet ingicks 1963 mellan företrädare för staten och filmbranschen, representerad av Föreningen Sveriges Filmproducenter u.p.a., Sveriges Biografägarer-förbund, Sveriges Filmuthyrareförening u.p.a., Folkets Husföreningarnas Riksorganisation och Riksföreningen Våra Gårdar. Filminstitutet tillkom samma år för att hantera de filmpolitiska stöden.

Staten började 1973 att ge direkta bidrag till avtalets ändamål. Från och med 1982 års film- och videoavtal ingick också videobranschen i avtals-kretsen. Genom 1993 års avtal knöts även Sveriges Television AB och Nordisk Television AB (numera TV4 AB) till avtalet. Samtidigt bildade avtalsparterna en stiftelse, Stiftelsen Svenska Filminstitutet, för att klar-göra Filminstitutets juridiska status. Videobranschen lämnade avtalet 1999 i samband med att 1993 års avtal förlängdes med ett år.

Under årens lopp har filmavtalets omfattning varierat. I 1993 års avtal gjordes för första gången en uppdelning av de filmpolitiska stöden så att de så kallade filmkulturella stöden bröts ut från avtalet och blev en helt statlig angelägenhet. Det gällde stöd till bland annat arkiverksamhet, publikations- och informationsverksamhet, verksamhet riktad till barn och ungdomar samt främjande av spridning och visning av värdefull film. En återgång till den tidigare ordningen gjordes i 2000 års filmavtal och alla filmpolitiska stöd som hanteras av Filminstitutet lades inom avtalets ram. I och med 2006 års filmavtal återtog staten hela ansvaret för de filmkulturella stöden.

2006 års filmavtal

Det nuvarande filmavtalet, 2006 års filmavtal, ingicks i september 2005 mellan staten, Sveriges Biografägarerförbund, Folkets Hus och Parker, Riksföreningen Våra Gårdar, Sveriges Filmuthyrareförening u.p.a., Svenska Film Distributörers Förening u.p.a. (upphörde att existera under avtalsperioden), Föreningen Sveriges Filmproducenter, Sveriges Television AB, TV4 AB (publ.), Modern Times Group MTG AB, Kanal 5 AB och C More Entertainment AB.

I oktober 2009 enades parterna om en tvåårig förlängning av avtalet till utgången av 2012. Kanal 5 AB valde att inte vara part i det förlängda avtalet.

2006 års filmavtal omfattar produktionsstöd, stöd till distribution och visning samt stöd till internationell lansering och internationella avgifter.

Under avtalsperioden har ändringar gjorts vid två tillfällen. Den första ändringen, i januari 2007, gällde användningen av avtalets reservmedel och innebar att Filminstitutet i skälig omfattning fick använda reservmedel även till kostnader för administration och förvaltning (Ku2007/722/Kr). Den andra ändringen, i juni 2008, innebar att ett nytt stöd, marknadsstödet, infördes för att hantera det överskott av medel som hade samlats inom ramen för det automatiska efterhandsstödet, det så kallade publikrelaterade stödet (Ku2008/205/MFI).

Marknadsstödet är, liksom det publikrelaterade stödet, inriktat på film för en bredare publik men betalas ut i förhand. Det baseras på tidigare publikframgångar och andra kommersiella faktorer enligt ett poängsystem och är därför i grunden automatiskt. Stödet har utlysts tre gånger och sammanlagt 75 miljoner kronor fördelades till elva filmer under 2008 och 2009. Därefter har det inte funnits tillräckliga medel för att fördela stödet. Filminstitutet konstaterade i presentationen Hälsningar från framtiden om morgondagens filmpolitik: publiken, politiken och filmen (Filminstitutet, februari 2011) att de filmer som fått marknadsstöd inte hade en större publik än de publikt framgångsrika konsulentstödda filmerna. Dessutom hade de lägre snittbetyg i recensionsindex än de konsulentstödda filmerna under samma period. Av presentationen framgick även att stödet ur ett jämställdhetsperspektiv var problematiskt eftersom få kvinnor sökte och inget projekt med kvinnlig regissör beviljades stöd.

Under 2011 var de totala intäkterna för filmavtalet 387 miljoner kronor, varav staten stod för nästan hälften, 185 miljoner kronor. Biografägare samt indirekt filmdistributörer och – när det gäller svensk film – filmproducenter, bidrar till finansieringen av de ändamål som anges i avtalet genom biografavgifter, motsvarande tio procent av bruttobiljettintäkten vid biografföreställning. Distributörens filmhyra och producentens andel beräknas inte på den del av intäkterna som utgör avgiften. Biografavgiften uppgick 2011 till 147,5 miljoner kronor. Tv-företagen bidrog sammanlagt med 53 miljoner kronor. Av dessa stod Sveriges Television AB för 37,5 miljoner kronor, TV4 AB för 8,8 miljoner kronor, Modern Times Group MTG AB för 4,4 miljoner kronor och C More Entertainment AB för 2,2 miljoner kronor. Utöver detta garanterar bolagen att använda medel för samproduktion, medfinansiering och köp av visningsrätter när det gäller nya svenska lång-, kort- och dokumentärfilmer (garantibelopp). Föreningen Sveriges Filmproducenter bidrog med 1,3 miljoner kronor.

Stöd till filmkulturell verksamhet

Vid sidan av de 185 miljoner kronor som staten bidrar med enligt filmavtalet fördelas statligt stöd till filmkulturell verksamhet. År 2011 uppgick stödet till drygt 117 miljoner kronor. Merparten av stödet hanteras av Filminstitutet. En mindre del hanteras inom ramen för kultur-samverkansmodellen enligt förordningen (2010:2012) om fördelning av

vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. Enligt förordningen beslutar Statens kulturråd om visst statsbidrag som får fördelas till ett landsting. Landstingen ansvarar sedan för fördelningen av statsbidrag till filmkulturell verksamhet i respektive län.

Filminstitutets filmkulturella verksamhet regleras av ett riktlinjebeslut som regeringen årligen beslutar. De filmkulturella medlen användes 2011 bland annat för stöd till visningsorganisationer, stöd till import och lansering av kvalitetsfilm, filmfestivaler, spridning och visning av kort- och dokumentärfilm, textning och syntolkning av film och video samt till film i skolan. Den särskilda satsningen på digitalisering av biografer med 60 miljoner kronor under perioden 2011–2013 ingår också i den filmkulturella verksamheten, liksom medel för att bevara filmarvet och göra det tillgängligt genom exempelvis filmarkiv, bibliotek och Cinemateket.

Konstnärsnämndens filmstöd

Konstnärsnämndens filmstöd utgör ett viktigt komplement till Filminstitutets stöd och har särskild betydelse för dokumentärfilmen och annan konstnärligt värdefull kortfilm. Konstnärsnämnden fördelar stöd till yrkesverksamma filmare genom olika typer av bidrag och stipendier. Filmstöd fördelas enligt förordningen (1989:500) om vissa särskilda insatser på kulturområdet samt förordningen (1976:528) om bidrag till konstnärer och finansieras inom anslag 1:10 *Filmstöd* samt anslag 5:2 *Ersättningar och bidrag till konstnärer*. Under 2011 fördelades totalt ca 8,5 miljoner kronor till filmområdet, varav ca 1 miljon kronor avsåg internationellt utbyte. Projektbidrag för produktion av kort- och dokumentärfilm fördelades under 2011 till 32 filmskapare varav 18 var kvinnor (56 procent). Av medlen avsattes 800 000 kronor för Stiftelsen Filmform, som har till syfte att främja, distribuera och bevara svensk konstfilm och experimentell video. Därutöver fördelar Konstnärsnämnden bland annat ettåriga arbetsstipendier och målinriktade arbetsstipendier.

Övriga statliga satsningar på filmområdet

Utöver de filmkulturella medlen genomför regeringen även andra satsningar till stöd för filmen.

Regeringen beslutade 2010 att ge Filminstitutet ett särskilt statsbidrag på 1,1 miljoner kronor för stöd till unga kvinnors filmskapande i regionerna, i så kallad växthusverksamhet (dnr Ku2010/454/MFI, delvis). Under 2011 fick Filminstitutet i uppdrag att utveckla och fortsätta satsningen till och med 2014 och ett medelstillskott på 6,5 miljoner kronor (dnr Ku2011/558/MFI). För 2012 har ytterligare 750 000 kronor avsatts (prop. 2011/12:1, utg. omr. 17, s. 138). Totalt omfattar satsningen ca 8,3 miljoner kronor under femårsperioden. Under 2011 gav regeringen Filminstitutet och Post- och telestyrelsen i uppdrag att genomföra ett projekt som syftar till att utveckla ett system för syntolkning av film på

Filmutredningen

Regeringen beslutade den 18 juni 2008 att ge en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag till finansiering och utformning av de framtida filmpolitiska insatserna (dir. 2008:88).

Enligt direktiven skulle utredaren bland annat pröva förutsättningarna för en fortsatt avtalsmodell samt de nuvarande insatsernas påverkan på ekonomiskt och konstnärligt risktagande och på kvalitet och mångfald i filmutbudet. Vidare skulle utredaren även pröva möjligheterna att i större utsträckning ge stöd till film i andra visningsformer än biograf. I uppdraget ingick även att se över utvecklingen av digital bio, samordningen mellan filmpolitiska insatser på nationell, regional och lokal nivå samt organiseringen av arbetet med att bevara och tillgängliggöra filmarvet. Filmutredningen lämnade sitt betänkande Vägval för filmen (SOU 2009:73) i september 2009. Betänkandet har remissbehandlats.

Regeringen redovisar i avsnitten 6–8 sina överväganden och bedömningar med anledning av förslagen i betänkandet.

Förhandlingar om en ny branschsamverkan för svensk film

Den 17 februari 2011 beslutade regeringen att tillkalla en särskild utredare för att få till stånd en ny branschsamverkan mellan staten och berörda aktörer för finansieringen av stöd till svensk film. Utredaren, som skulle fungera som förhandlare, fick i uppdrag att eftersträva en långsiktig och breddad samverkan.

Uppdraget skulle enligt direktiven redovisas senast den 31 december 2011, men förlängdes till och med den 25 januari 2012. Under förhandlingarnas gång fördes diskussioner med parterna i 2006 års avtal liksom med en lång rad övriga intressenter. Informationsmöten hölls med intressenter utanför förhandlingarna. Under hela förhandlingsperioden sammanträffade såväl en extern referensgrupp som en interdepartemental arbetsgrupp.

Den 25 januari 2012 enades parterna till 2006 års filmavtal, inklusive SBS TV AB (tidigare Kanal 5 AB), som inte deltagit under avtalets förlängning 2010–2012, tillsammans med Nätverket för Regionala Filmproduktionscenter om en avsiktsförklaring avseende ett nytt filmavtal. Till avsiktsförklaringen bifogades det färdigförhandlade avtalet.

Avtalet, 2013 års filmavtal, undertecknades den 25 september 2012. Avtalet träder i kraft den 1 januari 2013 och gäller till och med den 31 december 2015. Avtalets giltighet är beroende av att riksdagen godkänner nödvändiga lagändringar och fattar erforderliga beslut om statens bidrag till stiftelsen, att Europeiska kommissionen godkänner de stödformer och övriga villkor som anges i avtalet och att regeringen meddelar vissa föreskrifter om filmstöd.

Snabb teknisk utveckling, en stark ställning nationellt, internationella framgångar, stora möjligheter men också krävande utmaningar – det är sammanfattningsvis vad som kännetecknar den svenska filmen i dag.

Svensk film utmärks av stor bredd. Det gäller såväl långfilm som kort- och dokumentärfilm. Dokumentärfilmen har fått stor uppmärksamhet nationellt och internationellt och både bidragit till och varit föremål för den offentliga debatten. Internationellt har svensk film under senare år haft stora framgångar både på festivaler och som exportvara. Intresset för svensk film har medfört att många i branschen, bland annat regissörer, fotografer och skådespelare, har kunnat inleda internationella karriärer.

Svensk films ställning på hemmamarknaden är fortsatt stark. En femtedel av de biobiljetter som säljs avser besök på svensk film. Därutöver ser ca 70 miljoner tittare varje år på svensk långfilm som sänds i Sveriges Television och TV4. Med hjälp av den nya tekniken, framför allt digitaliseringen av produktion, distribution och visning, kan många fler människor än tidigare både se film och själva göra och sprida film.

Samtidigt är utmaningarna många. Att inom professionell filmproduktion hitta en balans mellan förnyelse och kontinuitet samt risktagande och stabilitet är ofta svårt. Kvinnor är fortfarande underrepresenterade i den professionella filmbranschen. Med den snabba teknikutvecklingen följer också nya frågeställningar. Exempelvis ger digitaliseringen av biografer möjligheter till ökad bredd och variation i utbudet, men det kan också finnas en risk för större likriktning när ett stort antal biografer visar samma film samtidigt.

En bransch i förändring

Filmbranschen kan i dag sägas tillhöra en vidare mediebransch där många verkar inom olika områden samtidigt. Uppskattningsvis är mellan 4 000 och 6 000 personer sysselsatta inom produktion, distribution och visning. Flera bolag har utvecklat och breddat sin produktion till att omfatta både dokumentärfilm och spelfilm. Dessutom har produktionsbolag inom reklambranschen börjat producera spel- och dokumentärfilm och dramaserier för tv.

Även om det skett förändringar av strukturen i filmbranschen är många produktionsbolag fortfarande små och ekonomiskt svaga, vilket gör det svårt för dem att utveckla idéer, satsa på projekt som innebär viss ekonomisk risk och skapa långsiktighet i produktionen. Liksom i de flesta andra länder i världen har den svenska filmbranschen svårt att överleva och utvecklas utan offentligt stöd. Utöver stöd till produktion av film finns det även ett fortsatt behov av insatser för att främja tillgänglighet, spridning och visning samt bevarande av filmarvet.

Jämställdheten i filmbranschen har varit uppe till diskussion under de senaste åren. Kvinnor är fortfarande underrepresenterade i den professionella filmbranschen. Sedan förbättrade villkor för kvinnliga filmskapare infördes som ett mål för filmpolitiken har det skett en viss

positiv förändring av könsfördelningen om man ser till fördelningen av produktionsstöd. Utvecklingen går dock långsamt. Prop. 2012/13:22

Regeringen har under senare år tagit ett antal initiativ för att främja en fördjupad samverkan mellan kulturpolitiken, näringslivspolitikerna och tillväxtpolitiken. Ett exempel är den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning för åren 2007–2013. Ytterligare ett exempel är handlingsplanen för kulturella och kreativa näringar, vars mål är att skapa långsiktigt goda förutsättningar för entreprenörskap inom kulturella och kreativa näringar och att utveckla nya samarbeten mellan kultur och näringsliv. Regeringen har avsatt totalt 73 miljoner kronor för arbetet med handlingsplanen under åren 2009–2012.

Filmen har en central roll inom den kreativa sektorn med sin närhet till både kultur och näringsliv. Filminstitutet bidrar aktivt till arbetet med att genomföra den nationella strategin och handlingsplanen.

Ökat inflytande på regional nivå

Satsningar på regional nivå har på ett avgörande sätt förändrat förutsättningarna för filmen i Sverige. Statligt stöd till regional filmverksamhet infördes 1997. Stödet fördelas av Filminstitutet till regionala resurscentrum för film, vilkas verksamhet främst är inriktad på barn och unga. Stödet är villkorat med en regional motprestation och är inte avsett för långfilmsproduktion. De medel som Filminstitutet har fördelat som stöd till regionala resurscentrum överförs nu successivt till kultur-samverkanmodellen där de fördelas av landstingen till filmkulturell verksamhet.

Runt om i Sverige har regionala aktörers satsningar kommit att omfatta även investeringar i professionell långfilmsproduktion, genom regionala produktionscentrum. De ofta betydande regionala investeringarna har på ett radikalt sätt ritat om den nationella filmkartan och en avsevärd del av svensk filmproduktion genomförs i dag med finansiering från ett regionalt produktionscentrum. De regionala satsningarna görs utifrån såväl kulturpolitiska som näringspolitiska utgångspunkter. I 2000 års filmavtal infördes stöd till de tre regionala produktionscentrumen Film i Väst, Film i Skåne och Filmpool Nord. I och med 2006 års filmavtal kom stödet även att omfatta Filmregion Stockholm-Mälardalen. I 2013 års filmavtal har de regionala produktionscentrumen genom Nätverket för Regionala Filmproduktionscenter blivit part i avtalet och på det sättet fått en aktiv roll i utformningen av den nationella filmpolitiken.

Snabb teknisk utveckling

Inom filmen har den digitala tekniken använts under lång tid, till exempel för postproduktion och specialeffekter. Allt fler filmer spelas nu också in digitalt.

På senare år har den digitala utvecklingen även förändrat distributionen av film i grunden. Enligt prognoserna kommer 2013 att bli det sista året för analog biografvisning. Förutom på biografer är film tillgänglig på

dvd-marknaden och genom olika tv-kanaler och nya digitala tjänster. Filmtittande via datorer, mobiltelefoner och läsplattor ökar snabbt. Som ett komplement till det kommersiella utbudet av film har Filminstitutet och Kungl. biblioteket gemensamt startat webbplatsen filmarkivet.se som gör film ur arkivens samlingar tillgänglig på nätet. Det är främst dokumentärfilm, kortfilm, reklamfilm och beställningsfilm som på detta sätt görs tillgänglig.

Den tekniska utvecklingen har föranlett förändringar också av det upphovsrättsliga regelverket. Upphovsrätten uppdaterades 2005 genom genomförandet av EG-direktivet 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället (prop. 2004/05:110, bet. 2004/05:LU27, rskr. 2004/05:247) och 2009 genom genomförandet av EG-direktivet 2004/48/EG av den 29 april 2004 om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter, vanligen benämnt ipred (prop. 2008/09:67, bet. 2008/09:NU11, rskr. 2008/09:176).

Den nya tekniken skapar helt nya möjligheter att oberoende av bostadsort via digitala biografvisningar eller nätdistribution kunna ta del av film. Lägre kostnader för att ta fram kopior och billigare transporter gör att biografer på mindre orter kan visa ny och publikstark film samtidigt som den premiärvisas i större städer. På så sätt kan den lokala biografen vinna i attraktionskraft hos publiken och därmed skapas ekonomiska förutsättningar för en breddad repertoar. Digitaliseringen kan dock även resultera i en mer likriktad programsättning på biografer om alla visar samma filmer samtidigt. Möjligheterna till en flexibel repertoar minskar också om de digitala visningskopiorna bara finns tillgängliga hos distributörerna en kort tid innan de återanvänds och ersätts av nya filmer. En tendens till avsevärt kortare exploateringstider för filmerna på biograferna kan ses i länder där digitaliseringen är slutförd. En sådan utveckling skapar även problem för till exempel film i skolan och filmstudiorörelsen som ofta visar filmer som inte längre finns på den ordinarie biografrepertoaren.

Digitaliseringen av produktion och distribution av film påverkar i sin tur arbetet med att bevara och tillgängliggöra filmarvet. Den första svenska filmen som enbart existerar digitalt hade premiär under våren 2012. Majoriteten av nyproducerad svensk film väntas vara enbart digital under det kommande året. Arbetet med att bevara och tillgängliggöra filmarvet handlar både om att ta hand om material av ny svensk film och om att digitalisera äldre film som finns i Filminstitutets arkiv i analog form (2 500 svenska långfilmer och 6 000 svenska kortfilmer). Genom omställningen från analog till digital distribution och visning behöver äldre filmer digitaliseras för att över huvud taget kunna bli tillgängliga. Under 2012 anpassar Filminstitutet därför sina tekniska system för långsiktigt digitalt bevarande. Att hitta rätt upphovsmän för materialet är ytterligare en viktig uppgift för att kunna klara rättigheter och tillgängliggöra filmer.

Regeringen antog 2011 Digital agenda för Sverige. Den övergripande ambitionen är att Sverige ska bli världsledande när det gäller att ta tillvara digitaliseringens möjligheter. I agendan fastställs även det mål som ligger till grund för den nationella strategin Digit@lt kulturarv 2012–2015 som regeringen antog hösten 2011 (dnr Ku2011/1968/KA). Målet

är att kulturella verksamheter, samlingar och arkiv i ökad utsträckning ska bevaras digitalt och tillgängliggöras elektroniskt för allmänheten. Strategin styr arbetet för de statliga kulturinstitutioner som samlar, bevarar och tillgängliggör kulturarvsmaterial och kulturarvsinformation. Dessa institutioner ska, enligt strategin, ha mål och riktlinjer för digitalisering och digital tillgänglighet. Ett samordningssekretariat för frågor om digitalisering av kulturarvet, Digisam, har inrättats vid Riksarkivet och ska vara en resurs för ett antal myndigheter, institutioner och berörda medieföretag inom kulturarvsområdet, däribland Filminstitutet. Filminstitutet antog i september 2012, i linje med den nationella strategin, en digital agenda för hela institutets verksamhet.

Nya konsumentvanor

Film möter i dag sin publik via många olika kanaler och visningsfönster. Totalt ser vi i Sverige omkring 80 filmer per år och person. Flest filmer ser vi på så kallad fri-tv (främst Sveriges Television och TV4), som står för nära hälften av filmtittandet, medan betalkanalerna och hyr- och köpvideomarknaden står för nästan en fjärdedel vardera. Beställtjänster för film via nätet (video on demand) och andra digitala nätbaserade tjänster står för cirka fyra procent. En växande andel så kallade smart-tv-apparater i hemmen driver dock på utvecklingen. I dag har nästan tre av fem hushåll tillgång till någon form av beställtjänst via tv och den pågående bredbandsutbyggnaden kommer att göra det möjligt för allt fler att ta del av digitala nätbaserade tjänster för att se film.

I jämförelse med andra kanaler och visningsfönster är biografmarknaden liten sett till publikens storlek och svarar för drygt två procent av det totala filmtittandet. Två av tre svenskar går på bio minst en gång per år, kvinnor något oftare än män. Under 2011 gjordes 16,4 miljoner biobesök. Film från USA stod för nära två tredjedelar av besöken och film från Sverige för cirka en femtedel. Jämfört med många andra europeiska länder står den svenska filmen stark på hemmamarknaden. Film från andra delar av världen än USA och Europa når knappt en procent av biobesöken, men besöken återspeglar inte utbudet. Omkring åtta procent av filmerna som hade premiär under 2011 kom från länder utanför USA och Europa. På samma sätt utgör den europeiska filmen en betydligt större del av utbudet än vad besöken återspeglar, 30 procent av filmerna jämfört med 15 procent av besöken.

Sammanlagt omsätter filmen i konsumentledet närmare fem miljarder kronor, varav cirka en och en halv miljard kronor på biografmarknaden. Trots en liten andel av publiken är alltså biografernas andel av omsättningen inte obetydlig. Prognoser pekar på att köp- och hyrvideomarknaden (dvd, Blu-ray), som nu beräknas omsätta cirka tre miljarder kronor, kommer att minska och att filmtittandet styrs över till beställmarknaden och andra nätbaserade digitala tjänster.

Även om film numera är tillgänglig på många sätt behåller biografen sin roll som filmens främsta visningsform. Det är på biografen som filmens hela kvalitet framför allt kommer till sin rätt och det är i samband med biografvisningen som filmen tar plats i offentligheten. Att en film har premiär på biograf är ofta viktigt för filmens lansering i andra visningsfönster.

Antalet biografer i Sverige har minskat successivt under lång tid. Mellan 2005 och 2011 minskade antalet biografer med 22 procent och minskningen gäller både på större och mindre orter. Under 2011 ökade digitaliseringen av biografer markant och en majoritet av landets biografer beräknas vara digitala i slutet av 2012. Övergången från analog till digital visningsteknik innebär omfattande förändringar av biografstrukturen och nedläggning av biografer som inte digitaliseras.

Från och med 2011 fördelar Filminstitutet bidrag för att påskynda digitaliseringen av biografer främst på små och medelstora orter. För att möta den snabba utvecklingen på marknaden föreslår regeringen i budgetpropositionen för 2013 att den pågående satsningen på digitalisering av biografer tidigare läggs så att återstående medel delas ut under 2013 (prop. 2012/13:1, utg.omr. 17, s. 142).

6 Filmpolitikens inriktning

Regeringens bedömning: Med *kvalitet, förnyelse och tillgänglighet* som övergripande inriktning bör de statliga insatserna för filmen syfta till att främja

- produktion och utveckling av värdefull svensk film,
- spridning och visning av värdefull film i olika visningsformer i hela landet,
- ett levande filmarv som bevaras, används och utvecklas,
- internationellt utbyte och samverkan på filmområdet,
- barns och ungas kunskap om film och rörlig bild och deras eget skapande, och
- jämställdhet och mångfald på filmområdet.

Filmutredningens förslag stämmer i huvudsak överens med regeringens bedömning. Utgångspunkten för Filmutredningens förslag till filmpolitikens inriktning var den då aktuella situationen och utvecklingen på filmområdet, bland annat osäkerheten kring filmavtalet som finansieringsmodell. Skillnaderna jämfört med regeringens bedömning beror främst på förändringar som skett på filmområdet sedan Filmutredningen lade fram sitt betänkande hösten 2009 samt på en anpassning till både de kulturpolitiska målen och målen i 2013 års filmavtal.

Filmutredningen ställde sig väsentligen bakom hur filmpolitikens inriktning formuleras i propositionen Fokus på film – en ny svensk filmpolitik (prop. 2005/06:3), men ansåg att de tolv målen borde minskas till åtta (se *bilaga 1*).

Skälen för regeringens bedömning

I stiftelseförordnandet för Stiftelsen Svenska Filminstitutet anges att syftet med stiftelsen är att främja värdefull svensk filmproduktion, spridning och visning av värdefull film, och bevarandet av filmer och material av film- och kulturhistoriskt intresse samt att verka för internationellt samarbete i dessa avseenden. Det är insatserna inom dessa fyra områden – svensk filmproduktion, distribution och visning, filmen som kulturarv och internationellt filmsamarbete – som brukar lyftas fram som den nationella filmpolitikens huvuduppgifter. De är alla viktiga för en sammanhängande politik på filmens område.

Med de fyra huvuduppgifterna som grund har det genom åren utarbetats mål för den nationella filmpolitiken vid ett flertal tillfällen. Första gången filmpolitiska mål lyftes fram i ett större kulturpolitiskt sammanhang var i 1996 års kulturproposition (prop. 1996/97:3, bet. 1996/97:KrU1, rskr. 1996/97:129). Senast de filmpolitiska målen bedömdes var i propositionen Fokus på film – en ny svensk filmpolitik (prop. 2005/06:3), i anslutning till 2006 års filmavtal. Flertalet av dessa mål ingår också i 2006 års filmavtal.

Regeringens bedömning av hur filmpolitikens inriktning ska utformas utgår från de nya nationella kulturpolitiska målen som beslutades av riksdagen efter förslag i propositionen Tid för kultur (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145).

Inriktningen på filmpolitiken omfattar såväl de olika filmkulturella insatser som finansieras med statliga medel som de mål som staten ställt sig bakom i 2013 års filmavtal (se vidare avsnitt 7) och de medel som staten tillför enligt avtalet.

Kvalitet, förnyelse och tillgänglighet

Den övergripande inriktningen för filmpolitiken bör vara *kvalitet, förnyelse och tillgänglighet*.

Redan i det första filmavtalet från 1963 berörs kvalitetsbegreppet. Definitionen har ofta åberopats och är fortfarande aktuell. I 1963 års filmavtal framhålls att begreppet bör tolkas i vid bemärkelse för att möjliggöra en fri utveckling av den svenska filmkonsten. En rad faktorer som kan vara avgörande för kvalitetsbedömningen tas upp i avtalet, såsom

”förnyelse av filmens uttrycksmedel och formspråk, angelägenhetsgraden i filmens ärende, intensiteten eller fräschören i dess verklighetsuppfattning eller samhällskritik, graden av psykologisk insikt och andlig nivå, lekfull fantasi eller visionär styrka, episka, dramatiska eller lyriska värden, den tekniska skickligheten i manus, regi och spel samt övriga artistiska komponenter hos film”.

Filmpolitiken verkar gentemot en bransch och en marknad som har stor konstnärlig och kreativ potential och möjlighet att bidra till sysselsättning och ekonomisk utveckling. Samtidigt är det en liten marknad ur globalt perspektiv och få filmer kan i dag bära sina egna kostnader. För att Sverige ska kunna ha en egen filmproduktion av någon betydelse behövs därför statliga insatser. Olika statliga insatser behövs även för en väl fungerande distribution och visning samt för bevarandet av filmarvet.

För att kunna motivera de statliga insatserna är det av avgörande betydelse att kvalitet återspeglas i alla delar av filmpolitiken. Att hålla en hög kvalitet i svensk filmproduktion – både när det gäller filmer med ett bredare publikt tilltal och de mest utmanande och krävande filmerna – är en förutsättning för att filmpolitiken ska kunna upprätthålla sin legitimitet. Kvalitet bör samtidigt ses som ett levande begrepp, som kan utmanas och omprövas.

Filmen är en central konstart och kulturyttring i det moderna samhället. Filmpolitiken bör verka för filmens förnyelse och utveckling i alla visningsformer. Filmsektorn befinner sig, genom sitt beroende av teknikutvecklingen, i ständig förändring. Det nu mest aktuella exemplet är digitaliseringen som berör hela filmbranschen, från produktion till bevarande av film.

Digitaliseringen öppnar upp för nya sätt att producera, distribuera och visa film snabbare, enklare, i många fall billigare och mer tillgängligt för människor. Antalet biografer som digitaliserats ökar snabbt och de största aktörerna kommer att vara klara med övergången redan under 2012. Det sker en snabb utveckling av olika visningsfönster. Distributionen av film kommer därmed också att i stort sett digitaliseras helt, vilket skapar nya möjligheter. Samtidigt innebär digitaliseringen att andra insatser för bevarande blir nödvändiga. Det är i nuläget svårt att fullt ut överblicka hur teknikskiftet påverkar filmbranschens olika delar. De tendenser som beskrivs i avsnitt 5 tyder på att insatser för att främja tillgänglighet samt bredd och kvalitet i utbudet bör prioriteras framöver, åtminstone under en övergångsperiod. Utvecklingen bör följas noga i syfte att använda de medel som står till filmpolitikens förfogande på ett flexibelt sätt.

Filmpolitiken bör sträva efter att alla människor i Sverige, oavsett eventuell funktionsnedsättning eller bostadsort, ska kunna ta del av film. Digitaliseringen ger bättre förutsättningar för att öka tillgängligheten, bland annat genom en billigare, enklare och snabbare distribution av film över hela landet.

Ny teknik leder till större tillgänglighet, men medför samtidigt problem med olovlig hantering av film. Illegal fildelning drabbar filmbranschen som helhet eftersom produktion och utveckling av svensk film är beroende av att upphovsmän kan få ersättning för sitt arbete. Den illegala fildelningen hämmar även utvecklingen av legala nätbaserade filmtjänster. En modern filmpolitik bör syfta till att främja filmmarknaden i alla visningsfönster och tillgången till legala tjänster. En stark upphovsrätt är därför av avgörande betydelse.

Intresset för svensk film är fortsatt stort. Under de senaste fem åren har andelen biobesök vad gäller svensk film varit ca 20 procent av det totala antalet biobesök, med en kraftig ökning under 2009, succéåret för Millennium-filmen, då andelen var över 30 procent. Samtidigt är så gott som all produktion av svensk spel- och dokumentärfilm beroende av offentliga insatser. Situationen är densamma i de flesta andra länder, särskilt inom små språkområden.

Filmen ger på ett konkret sätt bilder av ett land och dess människor. Filmen både formar ett lands självbild och ger omvärlden dess bilder av ett land. En politik som stöder svensk filmproduktion bör främja den svenska filmens kvalitet och förnyelse. Det kan gälla såväl själva hantverket som filmens konstnärliga värden eller angelägenhetsgrad, såväl breda publikfilmer som smalare filmer som utmanar och ställer krav på publiken. Filmen har en central roll inom den kreativa sektorn. Filmproduktionen bidrar till sysselsättning inom ett stort antal kreativa yrken, inte bara inom filmbranschen utan även i andra kreativa näringar som kräver samma typer av kompetens som i filmproduktion. Film kan även hjälpa till att marknadsföra ett land eller en region genom de bilder av samhällen, miljöer och kulturer som återspeglas i filmerna. En livaktig svensk filmproduktion som är präglad av såväl kontinuitet som utveckling och förnyelse kan ge kraft och dynamik åt andra kreativa näringar.

Ett nytt filmavtal träder i kraft den 1 januari 2013. Det övergripande målet i avtalet är att främja en svensk filmproduktion av hög kvalitet och hög attraktionskraft, såväl nationellt som internationellt, samt en stark och dynamisk filmbransch.

Främja spridning och visning av värdefull film i olika visningsformer i hela landet

Begreppet ”film i hela landet” är centralt för filmpolitiken. Det är betydelsefullt att ett brett utbud av film kan göras tillgängligt för en så stor publik som möjligt. Den kommersiella biografmarknaden kan ofta inte ensam sprida ett brett urval av filmer utanför de större städerna. Vissa filmer som varit framgångsrika internationellt, till exempel på filmfestivaler, skulle sannolikt inte få distribution i Sverige enbart på kommersiella villkor. Här bedriver inte minst de ideella visningsorganisationerna ett betydelsefullt arbete för att främja tillgängligheten.

Biografdistribution är dock inte alltid det bästa sättet att sprida film. Det har länge varit ett filmpolitiskt mål att främja filmens spridning i olika visningsformer eller visningsfönster, men i praktiken har biograf-fönstret premierats framför andra. ”Film i hela landet” bör inte enbart stanna vid innebörden ”film på så många biografer som möjligt i hela landet” utan utvecklingen av fler visningsfönster bör bejakas och utnyttjas för spridning av värdefull film.

Samtidigt är det angeläget att ta vara på och utveckla biografens särskilda kvaliteter. Genom digitalisering kan biografens roll i vissa av-

seenden bli än viktigare än vad den är i dag, som filmens offentliga arena och en mötesplats för människor. Digitalisering ger möjlighet till en vitaliserad roll för biografen, med ett mer varierat utbud av film och även av annan kultur i digital form. Digitala biografier över hela landet kan erbjuda inte bara aktuella filmer snabbt, utan även visa opera-, musik- och teaterföreställningar samt idrottsevenemang. Detta kan bidra till att publiken tar en mer aktiv roll för att påverka biografens utbud. Därmed kan både biografens kulturella och sociala funktion utvecklas, inte minst på mindre orter, där kulturutbudet ofta är mindre och mötesplatserna få.

Stöd till spridning och visning bör även fortsättningsvis utgöra en betydelsefull del av de filmkulturella medlen. De stödformer som hittills varit relevanta kan dock behöva omprövas under de kommande åren när följderna av digitaliseringen blir tydligare.

Främja ett levande filmarv som bevaras, används och utvecklas

Till kulturpolitikens kärnuppgifter hör att främja ett levande kulturarv som är angeläget för medborgarna i dag och bevaras för kommande generationer. En viktig uppgift är därför att bevara filmer och material av film- och kulturhistoriskt intresse och i ökad utsträckning tillgängliggöra dem för forskning och allmänhet. Filmen har ett värde i sig som konst, men både spelfilmen och dokumentärfilmen är också historiska källor som på olika sätt berättar om den tid och det samhälle de har skapats i. Det är angeläget att verka för att människor i ökad utsträckning har möjlighet att ta del av, använda och vidareutveckla filmarvet.

Filmarkivering ställer krav på organisation, logistik, kompetens och teknik. Digitaliseringen för med sig både nya möjligheter och nya utmaningar för arkiven. Sverige har ett unikt filmarv och det finns till exempel ett stort intresse för att visa äldre svensk film utomlands. Detta ställer krav på både underhåll av filmer och en väl fungerande utlåningsverksamhet.

Digitaliseringen av Filminstitutets arkiv och samlingar är en förutsättning för att filmarvet i framtiden ska vara tillgängligt för omvärlden, både i Sverige och utomlands. Arbetet med att långsiktigt digitalt bevara både äldre och ny film bör prioriteras av Filminstitutet under de kommande åren. Film som riktar sig till barn och unga bör särskilt beaktas i Filminstitutets arbete.

Främja internationellt utbyte och samverkan på filmområdet

Internationellt utbyte och samverkan är centralt för såväl produktion och distribution av film som för bevarande och tillgängliggörande av filmen som kulturarv. Intresset för svensk film utomlands ger fler filmskapare möjlighet att få medel genom samproduktion och nå ut med sina filmer i världen. Samtidigt ger filmer från andra länder svensk film och filmkultur ny kunskap och nya perspektiv.

Under det senaste decenniet har svensk film haft stora internationella framgångar bland annat vid festivaler. Det finns ett starkt ökat intresse

från utlandet för svenska filmskapare, skådespelare och filmarbetare och av att förlägga filminspelningar till Sverige. Den svenska filmhistorien har högt anseende internationellt och bidrar till att öka intresset för den nya svenska filmen. Genom att filmen når en stor publik är den en betydelsefull del i främjandet av Sverige-bilden med de värderingar och synsätt som är centrala i svenskt samhällsliv.

Främja barns och ungas kunskap om film och rörlig bild och deras eget skapande

Insatserna på filmområdet bör syfta till att öka kunskapen om film och rörlig bild hos barn och ungdom och till att stimulera deras eget skapande. Film och andra rörliga bilder får allt större betydelse i människors liv och i samhället. Rörlig bild är ett begrepp som innefattar alla medieformer och genrer. Det kan till exempel handla om rörlig bild i nyhetsrapportering, rörliga bilder i dataspel eller rörlig grafik. Inte minst för barn och ungdomar fyller film och rörlig bild en viktig funktion för att reflektera över den egna identiteten och omvärlden. Genom att se film i ett pedagogiskt sammanhang och genom eget skapande kan barn och ungdomar få fördjupade kunskaper om filmens uttrycksmedel och om hur filmen formar bilder och upplevelser av världen.

Film har i den nya läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr 11, fått en tydligare ställning. I kursplanen för bild betonas bland annat att undervisningen ska bidra till att utveckla elevernas förståelse för och kritiska granskning av bildbudskap i olika medier samt deras kunskaper om bilder i olika kulturer, både historiskt och i nutid. För årskurserna 4–6 ingår fotografering och filmande samt redigering i datorprogram som centrala delar i undervisningen.

Skapande skola är regeringens satsning för att ge alla barn i årskurserna 1–9, oavsett förutsättningar, möjlighet att uppleva professionell kultur, däribland film, och att utveckla det egna skapandet. Målet är att genom en ökad samverkan med kulturlivet långsiktigt integrera kulturella och konstnärliga uttryck i skolans arbete, vilket bidrar till att nå kunskapsmålen i högre grad. Enligt förslag i budgetpropositionen för 2013 utökas satsningen från den 1 januari 2013 till att även omfatta förskoleklass (prop. 2012/13:1, utg. omr. 17, s. 63).

Filminstitutet har under många år med framgång fördelat stöd till film-pedagogisk verksamhet, Film i skolan, för att ge barn och ungdomar kvalitativa filmupplevelser och fördjupad kunskap om rörliga bilder och filmarvet. Stödet kompletterar på flera sätt projekt som stöds genom Skapande skola, exempelvis kan Filminstitutets stöd användas till fortbildning av lärare, vilket inte är möjligt inom ramen för Skapande skola.

Främja jämställdhet och mångfald på filmområdet

Film och andra rörliga bilder tar i dag en stor plats i samhället och har möjlighet att ge oss inblick i andra människors liv, andra kulturer och historiska händelser. Ett filmutbud som präglas av variation och mång-

fald kan ge oss vidgade vyer och ökad tolerans för det som är nytt och okänt. Sverige är ett mångkulturellt land där olika kulturer och traditioner möts. En stark inhemsk film med en mångfald av uttryck och ett brett utbud av filmer från hela världen kan skapa ökad öppenhet och förståelse.

I den svenska filmbranschen, framför allt i produktionen av lång spel-film, är kvinnorna fortfarande underrepresenterade på flera av de funktioner som räknas som centrala för en filmproduktion. En ökad jämställdhet i filmbranschen har varit ett mål för filmpolitiken sedan 2000 års filmavtal. Filminstitutet följer utvecklingen, särskilt när det gäller könsfördelningen bland manusförfattare, producenter och regissörer. Utvecklingen går åt rätt håll, i synnerhet när det gäller film som får produktionsstöd, men i alltför långsam takt. Detta är ett problem, både för svensk film och ur ett samhällsperspektiv. Likriktning gynnar inte filmens utveckling, vare sig kommersiellt eller konstnärligt. Filmpubliken består av människor med olika bakgrund och erfarenheter, på grund av exempelvis kön, etnisk tillhörighet, trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder, som alla har rätt att förvänta sig en mångfald av berättelser och perspektiv.

I 2013 års filmavtal har målet för jämställdhet skärpts, vilket bör ge stöd åt ett aktivt jämställdhetsarbete i filmbranschen. Regeringen har dessutom, utanför filmavtalet, initierat en satsning på unga kvinnors filmskapande med drygt 8,3 miljoner kronor under perioden 2010–2014 (dnr Ku2010/454/MFI, delvis, dnr. Ku2011/558/MFI, prop. 2011/12:1, utg. omr. 17, s. 138).

För att främja jämställdheten och mångfalden i svensk filmproduktion krävs ett aktivt och uthålligt arbete, både bland dem som ansvarar för fördelningen av filmstöden och i filmbranschen som helhet.

7 2013 års filmavtal

Regeringens bedömning: Överenskommelsen mellan staten och film- och tv-branschen innebär ökade resurser för svensk film och drama, att filmstöden öppnas för flera visningsfönster samt ett breddat engagemang genom en utökad avtalskrets. Härtill kommer krav på textning, förbättrade villkor för producenter och skärpta krav på jämställdhet. Därmed bör 2013 års filmavtal kunna bidra till en filmpolitik med inriktning på kvalitet, förnyelse och tillgänglighet.

Filmutredningens bedömning överensstämmer i huvudsak med innehållet i 2013 års filmavtal. Filmutredningen gjorde emellertid bedömningen att förutsättningarna för ett nytt filmavtal var mycket osäkra och föreslog därför en finansieringslösning med ett utökat statligt stöd och höjd mervärdesskatt på biografföreställningar. Filmutredningens förslag till förändringar av stödsystemet byggde därmed på delvis andra förutsättningar än vid en fortsatt avtalslösning. När det gäller de grundläggande frågorna påtalade dock Filmutredningen bland annat behov av

ökade resurser, en öppning mot fler visningsfönster, förbättrade villkor för producenter, ökad jämställdhet och tillgänglighet. Prop. 2012/13:22

Remissinstanserna: Filmutredningen lämnade inget förslag till nytt filmavtal. Remissinstanserna har därmed inte kunnat ta ställning till ett färdigt förslag. Däremot har de uttalat sig om olika förslag som Filmutredningen lämnade och som även finns med i 2013 års filmavtal. Remissinstansernas inställning redovisas nedan.

Skälen för regeringens bedömning

Bättre villkor för svensk film

Den 25 september 2012 undertecknades ett nytt filmavtal för tiden från och med den 1 januari 2013 till och med den 31 december 2015.

Parter i avtalet är staten, organisationer inom filmbranschen (Sveriges Biografägarerförbund, Folkets Hus och Parker, Riksföreningen Våra Gårdar, Sveriges Filmuthyrareförening u.p.a., Film- och TV-producenterna i Sverige ek. för. och Nätverket för Regionala Filmproduktionscenter) samt ett antal tv-företag (Sveriges Television AB, TV4 AB, Modern Times Group MTG AB, SBS TV AB och C More Entertainment AB). Av nämnda parter är Nätverket för Regionala Filmproduktionscenter ny part. SBS TV AB (tidigare Kanal 5 AB) är återigen part i avtalet efter att ha avstått från att delta i förlängningen av 2006 års avtal under 2011 och 2012.

Avtalet innebär ökade resurser till svensk film, främst genom det nya stödet till dramaserier och ett utökat stöd till barn- och ungdomsfilm. Genom att kravet på biografpremiär för förhandsstöd till långfilm tas bort är 2013 års avtal mer teknikneutralt och därmed modernare och bättre anpassat till medieutvecklingen än tidigare avtal. Stödet till dramaserier och stödet till nyskapande projekt, anpassade för spridning i skilda medier och på olika plattformar, är även de ett led i att förnya stödsystemen i linje med förändringar i medielandskapet. Ett särskilt producentstöd införs för att stärka producenternas ställning och ge dem bättre förutsättningar att verka på marknaden. Ett viktigt steg för att öka tillgängligheten till svensk film för personer med funktionsnedsättning är att produktionsstöd villkoras med att filmen ska kunna visas med svensk text. Dessutom skärps kraven på jämställdhet vid fördelning av förhandsstöd.

Totalt beräknas avtalet omfatta ca 417 miljoner kronor per år, beroende på biografavgifternas utveckling. Bidragen för finansieringen av de ändamål som anges i avtalet ökar med ca 30 miljoner kronor jämfört med nuvarande avtal. Staten ökar sitt bidrag med 15 miljoner kronor årligen, från 185 till 200 miljoner kronor per år.

Sveriges Television AB och TV4 AB ökar sina direkta bidrag med 3 respektive 2 miljoner kronor. Bidraget från SBS TV AB är 2,3 miljoner kronor per år. Tillsammans bidrar alla de deltagande tv-företagen med minst 62,5 miljoner kronor per år. Utöver den direkta insatsen enligt avtalet garanterar de att i genomsnitt under avtalsperioden använda sammanlagt minst 66,6 miljoner kronor per år till samproduktioner, med-

Prop. 2012/13:22 finansiering och köp av visningsrätter vad gäller nya svenska långfilmer samt nya svenska kort- och dokumentärfilmer.

Den nya parten till avtalet, Nätverket för Regionala Filmproduktionscenter, ska varje år lämna ett bidrag på minst 7,5 miljoner kronor.

För att öka basen för avtalets finansiering är parternas ambition att fortsatt aktivt verka för att knyta nya aktörer, som visar eller på annat sätt exploaterar film, till avtalet.

En förutsättning för avtalets giltighet är att Europeiska kommissionen godkänner stödformerna och övriga villkor. Om en eller flera stödformer inte godkänns ska staten kalla till överläggningar med övriga parter i avtalet. Andra förutsättningar är att riksdagen godkänner nödvändiga lagändringar och fattar erforderliga beslut om statens bidrag till stiftelsen, samt att regeringen meddelar vissa föreskrifter om filmstöd.

Avtalet gäller till och med den 31 december 2015 och förlängs med ett år åt gången om avtalet inte sägs upp senast 18 månader före avtalstidens utgång. Därutöver får parterna säga upp avtalet under pågående avtalsperiod, till exempel om antalet biografbesök sjunker under en viss nivå.

Sverige – en ledande filmnation i Europa

I 2013 års filmavtal har parterna enats om visionen att Sverige ska vara en ledande filmnation i Europa. Det övergripande målet med filmavtalet är därför att främja en svensk filmproduktion av hög kvalitet och hög attraktionskraft, såväl nationellt som internationellt, samt en stark och dynamisk filmbransch. Därutöver har parterna enats om ett antal övriga mål för avtalet:

- arbetet mot olovlig hantering av film i alla visningsformer ska främjas,
- svensk film ska ha den högsta marknadsandelen i Norden för nationellt producerad film i alla visningsfönster,
- antalet biografbesök i Sverige ska öka, bland annat i syfte att öka intäkterna till avtalet,
- visning av film i hela landet ska främjas,
- stöden ska fördelas så att de skapar bästa möjliga förutsättningar för en modern, stark och självständig filmproduktion och filmbransch så att cykliska förhållanden kan hanteras och nödvändig finansiering erhållas,
- stöden ska fördelas jämnt mellan kvinnor och män,
- stödgivningen ska utgå från ett mångfaldsperspektiv,
- Sverige ska vara ledande i Europa i utveckling, produktion och distribution genom nya medier,
- Sverige ska vara ledande i Europa inom såväl barn- och ungdomsfilm som dokumentärfilm,
- svensk film ska vara representerad i tävlingssektionerna på de internationella filmfestivalerna i Berlin och Cannes, och
- svensk film ska vara representerad på de tio viktigaste internationella filmfestivalerna i världen.

Regeringen gör bedömningen att målen ryms inom ramen för den övergripande inriktning för filmpolitiken som beskrivs i avsnitt 6. Som helhet bör 2013 års filmavtal kunna bidra till en filmpolitik med inriktning på kvalitet, förnyelse och tillgänglighet.

Regeringen redovisar nedan de närmare överväganden som ligger bakom 2013 års filmavtal.

7.1 Skärpta krav på jämställdhet

Regeringens bedömning: Parterna har genom 2013 års avtal skärpt kraven på jämställdhet vid fördelning av stöd på filmområdet, vilket bör bidra till att uppnå filmpolitikens inriktning om jämställdhet.

Filmutredningens förslag överensstämmer i huvudsak med innehållet i 2013 års avtal. Utredningen framhöll att målet bör vara långsiktigt.

Remissinstanserna: Det finns ett brett stöd bland remissinstanserna för att behålla ett jämställdhetsmål för förhandsstöden. Samtliga remissinstanser som har kommenterat förslaget har varit positiva. Av dessa har drygt hälften framfört att det måste ställas hårdare eller tvingande krav, i vissa fall kvotering.

Skälen för regeringens bedömning: Sedan 2000 års filmavtal har ett av de övergripande målen för filmpolitiken varit att förbättra kvinnliga filmskapares villkor. I 2006 års avtal är målet formulerat som att endera könet, räknat i antalet projekt som får stöd, senast ett år före avtalsperiodens slut bör vara representerat till minst 40 procent när det gäller manusförfattare, producent och regissör för långfilm, barn- och ungdomsfilm respektive kort- och dokumentärfilm.

Filminstitutet har varje år redovisat utfallet. När det gäller filmer som fått förhandsstöd efter bedömning av en konsulent visar utvecklingen över tid på en jämnare fördelning i utfallet mellan könen. Det är dock fortfarande fler män än kvinnor som söker stöd hos Filminstitutets konsulenter. När det gäller filmer som producerats utan konsulentstöd dominerar fortfarande männen stort. Inom kort- och dokumentärfilmen ser utvecklingen av de fördelade stöden mer positiv ut. Generellt finns där en högre andel kvinnor än inom den långa spelfilmen. Någon statistik för kort- och dokumentärfilmer som produceras utan stöd från Filminstitutet finns inte.

Tabell 7.1 Andel kvinnor i nyckelpositioner för långa spelfilmer 2000–2010, med och utan stöd från Filminstitutet

	2000–2005		2006–2010	
	Med stöd	Utan stöd	Med stöd	Utan stöd
Regi	19 %	10 %	26 %	7 %
Manus	26 %	23 %	38 %	15 %
Producent	28 %	16 %	33 %	19 %

Källa: Filminstitutets resultatredovisning för 2011

Under den innevarande avtalsperioden har bristen på jämställdhet inom filmbranschen aktualiserats vid ett flertal tillfällen. Filminstitutet har bland annat tagit fram rapporten 00-talets regidebutanter och jämställdheten (2010), som behandlar frågan om varför så få kvinnor regisserar film i Sverige trots att utexamineringen vid de högre regiutbildningarna är könsmässigt jämn. Under perioden 2000–2009 var andelen kvinnor bland regidebutanterna 23 procent. En slutsats som dras är att kvinnors och mäns karriärvägar skiljer sig åt markant. Manliga debutanter kommer i första hand från branschen (42 procent), de har arbetat med reklamfilm, musikvideo eller med andra uppgifter inom filmen. Motsvarande andel för de kvinnliga debutanterna är 6 procent. Kvinnor kommer i stället in i branschen efter filmutbildning eller från teater eller annan konstnärlig verksamhet. Rapporten konstaterar att rekryteringsbasen måste breddas för att åstadkomma en förändring och föreslår bland annat insatser för de yngsta kvinnorna på det lokala planet.

Organisationen Wift (Women in Film and Television) har publicerat flera rapporter om tillståndet i branschen. I den senaste, *The Fast Track* – om vägar till jämställdhet i filmbranschen (Wift, 2011), konstateras att den politiska målsättningen i 2006 års filmavtal verkar ha haft viss effekt, men att det går långsamt. För att få en jämställd filmbransch behövs mer än insatser för att öka andelen kvinnliga debutanter. Insatser behöver också göras för att få kvinnor att stanna i branschen. Arbetsförhållanden, normer och nätverk styrs i hög grad av män i filmbranschen. Ett förslag till satsning är att underlätta för kvinnor som redan gjort minst en film att få göra ytterligare en.

Filmutredningen gjorde bedömningen att underrepresentationen av kvinnor bland filmskapare är ett problem, inte bara i ett samhällsperspektiv utan även för filmen. Någon generell könskvotering av stöden förordas dock inte. Regeringen instämmer med denna bedömning. Enligt 2013 års avtal ska förhandsstöden, räknat i antalet projekt som får stöd, vid avtalsperiodens slut ha fördelats jämnt mellan kvinnor och män inom kategorierna manusförfattare, producenter och regissörer. Målet gäller för var och en av filmkategorierna långfilm, barn- och ungdomsfilm respektive kort- och dokumentärfilm. Jämfört med lydelsen i 2006 års avtal skärps målet i 2013 års avtal och parterna tar tydligt ställning för en jämn fördelning av förhandsstöden.

För att en reell förändring i stort ska komma till stånd krävs även en fortsatt aktiv diskussion om till exempel arbetsvillkor och rekryteringsvägar.

Kulturdepartementet samlade i juni 2010 branschen till ett seminarium om jämställdhet i filmbranschen och beslutade även att ge Filminstitutet ett bidrag på 1,1 miljoner kronor för stöd till unga kvinnors filmskapande under 2010 och 2011 (dnr Ku2010/454/MFI, delvis). Bidraget riktade sig främst till satsningar på filmverksamhet för unga kvinnor i regionerna, så kallad växtusverksamhet, för att möjliggöra en grund för ökad jämställdhet inom professionell filmproduktion.

I mars 2011 avsatte regeringen ytterligare 6,5 miljoner kronor för perioden till och med 2014 till en utveckling och fortsättning av uppdraget (dnr Ku2011/558/MFI). Tillsammans med ett extra tillskott på 750 000 kronor för 2012 (prop. 2011/12:1, utg. omr. 17, s. 138) har rege-

ringen därmed totalt satsat drygt 8,3 miljoner kronor under perioden 2010–2014 för att stimulera unga kvinnors filmskapande. Prop. 2012/13:22

Det är viktigt att arbetet för en jämställd filmbransch sker i samverkan mellan Filminstitutet och branschen. Det är vidare en angelägen uppgift för Filminstitutet att genom aktivt och långsiktigt arbete upprätthålla och utveckla medvetenheten och kunskapen om jämställdhet i branschen. Det är lika angeläget att branschen tar ett eget ansvar för utvecklingen, inte minst med tanke på hur könsfördelningen ser ut för de filmer som görs utan förhandsstöd från filmavtalet.

Filminstitutet ska även fortsättningsvis varje år redovisa könsfördelningen när det gäller manusförfattare, producenter och regissörer i de filmprojekt som får stöd samt de genomsnittliga stödnivåerna för filmer av enbart eller i huvudsak kvinnor respektive män.

7.2 Film i fler visningsfönster

Regeringens bedömning: I 2013 års filmavtal tas kravet på biografpremiär bort för långfilmer som får stöd. Avtalet är därmed mer teknikneutralt och bör skapa förutsättningar för en ökad mångfald i utbudet av svensk film och förnyelse när det gäller hur filmer når sin publik.

Filmutredningens förslag: Utredningen ansåg att förhandsstöd i viss utsträckning borde kunna ges till värdefull långfilm och barn- och ungdomsfilm utan nuvarande krav på normal biografpremiär med normal biografexploatering, detta under förutsättning att det finns en ambitiös plan för filmens spridning i olika visningsfönster. Detsamma bör gälla för utvecklingsstödet till långfilm och barn- och ungdomsfilm.

Remissinstanserna: Filmutredningens förslag har fått stöd av ett flertal remissinstanser, bland andra *Film- och TV-producenterna*, *Folkets Hus och Parker*, *Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (KLYS)* och *Teaterförbundet*. Ett antal parter till 2006 års filmavtal, *Sveriges Biografägareförbund*, *Sveriges Filmthyrareförening*, *Våra Gårdar* och *Sveriges Television*, samt *AB Svensk Filmindustri* och *SF Bio AB* har framfört kritik mot förslaget.

Skälen för regeringens bedömning: Att främja spridning och visning av film i olika visningsfönster har länge varit en viktig del av filmpolitiken. I praktiken har dock biografen dominerat som visningsfönster. Detta beror dels på att de flesta producenter eftersträvar en biografpremiär som ofta är väsentlig för filmens vidare lansering, dels på filmavtalets krav på normal biografpremiär med normal biografexploatering för långfilmer som får stöd.

Film exploateras kommersiellt enligt en viss ordning för olika visningsfönster, med premiär först på bio, sedan på dvd och beställtjänster för film (video on demand), därefter på betal-tv och sist på fri-tv. Varje fönster har en viss licenstid att utnyttja innan nästa fönster tar vid. Intervallen mellan premiärerna i de olika fönstren tenderar dock att krympa och även simultana premiärer i flera fönster har förekommit.

Den snabba teknikutvecklingen har förändrat förutsättningarna för spridningen av film. Det har tekniskt blivit mycket enklare att producera film och att distribuera den i olika visningsfönster. En traditionell biograflansering är kostsam och inte alltid det bästa sättet att sprida alla sorters filmer på. Vissa filmer kan ha större chans att nå sin publik om de har premiär i ett annat visningsfönster. En film som av olika skäl har svårt att få biografdistribution skulle i stället kunna lanseras först via nätet och, om den blir en publiksuccé, senare på biograf.

I förhandlingarna om ett nytt filmavtal enades parterna om att ta bort biografkravet för långfilm. Enligt 2013 års avtal definieras långfilm som ”film som har en visningstid om minst 70 minuter och i tekniskt hänseende är av sådan kvalitet att den kan visas på biograf”. Undantag från regeln om visningstid får göras när det gäller barn- och ungdomsfilm samt dokumentärfilm. Avtalet går därmed längre än Filmutredningens förslag eftersom kravet på biografpremiär med normal biograf-exploatering helt tas bort.

7.3 Åtgärder mot olovlig hantering av film

Regeringens bedömning: Den olovliga hanteringen av film undergräver allvarligt finansieringen av ny svensk film. Därför är ett mål med avtalet att arbetet mot olovlig hantering av film i alla visningsformer ska främjas.

Filmutredningens förslag: Stödet till åtgärder mot olovlig hantering av film föreslogs avskaffas, bland annat eftersom förutsättningarna för ett nytt filmavtal bedömdes som mycket osäkra. Filmutredningen ansåg även att arbetet mot olovlig hantering i större utsträckning borde ske genom samverkan mellan Filminstitutet och berörda branscher.

Remissinstanserna: Samtliga parter till 2006 års filmavtal, *Dataspelsbranschen*, *AB Svensk Filmindustri* och *SF Bio AB* har avstyrkt Filmutredningens förslag. *Konstnärsnämnden*, *Teaterförbundet* och *Filminstitutet* har i huvudsak instämt med Filmutredningens förslag.

Skälen för regeringens bedömning: Stödet till åtgärder mot olovlig hantering av film infördes i 2006 års filmavtal, då det ersatte ett tidigare stöd till samarbete mellan filmbranschen och tv-företagen.

Ett stöd till åtgärder mot olovlig hantering av film finns även i 2013 års avtal. I det nya avtalet förtydligas formerna för redovisning av stödet. Stödet ska fördelas av filmbranschen och tv-företagen, via Film- och tv-branschens samarbetskommitté, efter samråd med Filminstitutet. Filmbranschen och tv-företagen ska senast den 31 december varje år skriftligen redovisa till Filminstitutet hur stödet ska användas det kommande året. Vidare ska filmbranschen och tv-företagen senast den 1 mars varje år, med början 2014, skriftligen redovisa till Filminstitutet hur stödet fördelats och använts föregående år. Om behovet av stöd upphör får regeringen, efter godkännande av parterna, besluta att stödet ska omfördelas till produktionsstöd.

Den olovliga hanteringen av film är ett stort problem för hela filmbranschen. Det drabbar inte bara produktion och investeringsvilja utan

hämmar även utvecklingen av lagliga tjänster. Regeringen anser därför att arbetet mot olovlig hantering av film och andra former av upphovsrättsintrång är viktigt.

Prop. 2012/13:22

Regeringen ser samtidigt positivt på de förtydliganden som gjorts i avtalet om redovisning och uppföljning av stödets hantering, inklusive Filminstitutets roll i arbetet.

7.4 Förbättrade villkor för producenter

Regeringens bedömning: 2013 års filmavtal bör innebära förbättrade förutsättningar för producenter att verka på marknaden, bland annat genom ett nytt producentstöd.

Filmutredningens förslag: Filmutredningen föreslog förbättrade villkor för producenter, bland annat genom att förhandsstöden till svensk film ska räknas som en del av producentens insats i filmen när producenten avtalar med samproducenter och andra finansiärer om fördelningen av filmens kommersiella intäkter.

Remissinstanserna: Filmutredningens förslag om förändringar när det gäller producentens insats har fått kritik från *Sveriges Filmuthyrareförening*, *Sveriges Television AB*, *TV4 AB*, *C More Entertainment AB*, *Filminstitutet*, *Nätverket för Regionala Filmproduktionscenter* och *AB Svensk Filmindustri*. *Konstnärsnämnden*, *Film- och TV-producenterna* och *Oberoende Filmares Förbund* har gett sitt stöd till förslaget. *Sveriges Dramatikerförbund* och *Teaterförbundet* har framfört att även manusförfattare och regissörer bör omfattas av förslaget. Flera remissinstanser, även bland dem som har uttryckt kritik mot utredningens förslag, har dock gett generellt stöd åt intentionen att stärka en svag producentstruktur.

Skälen för regeringens bedömning: En fragmenterad producentstruktur med ett stort antal små och ekonomiskt svaga producenter är vanligt förekommande inom europeisk filmproduktion, vilket hämmar tillväxten. Inte minst gäller detta i Sverige. Enligt Filminstitutets statistik producerades 234 långa spelfilmer under perioden 2002–2010 av totalt 108 bolag. Av dessa bolag gjorde 67 procent endast en film vardera under perioden. Endast fem bolag producerade åtta eller fler filmer.

Filmutredningen pekar på att det positiva med en mångfald i filmproduktionen förts av att bolagen är så små och ekonomiskt svaga att de ofta saknar egna resurser att utveckla sin verksamhet och att driva mer än ett projekt åt gången. Filmproduktion är generellt förenat med hög ekonomisk risk, med åtskilliga förlustprojekt för varje vinstgivande film. Större bolag som kan driva flera projekt kan i viss mån sprida riskerna, något som i princip är en omöjlig strategi för mindre bolag. Dessa hamnar lätt i en beroendeställning i förhållande till mer resursstarka finansiärer, såsom distributörer, tv-bolag och regionala produktionscentrum.

Det har på senare år skett en positiv utveckling när det gäller filmernas ekonomiska framgångar. Enligt Filminstitutets beräkningar var det elva filmer (ca 12 procent) av de 94 filmer som hade premiär 2007–2010 som

gick med vinst eller spelade in sina kostnader. Detta kan jämföras med sex filmer av 112 (ca 5 procent) 2003–2006. Filminstitutet bedömer att en bidragande orsak är policyn att koncentrera stödmedel till färre bolag med kontinuerlig verksamhet, vilket bidragit till att lyfta erfarenhetsbasen och främja ekonomisk stabilitet. Dock är det enligt Filminstitutet nödvändigt att arbeta vidare mot en ännu större konsolidering. Alltför många bolag är ekonomiskt instabila, något som i längden riskerar att hämma kreativiteten.

Producentens ekonomi påverkar också villkoren för dem som arbetar i eller i anslutning till filmprojekten, såsom konstnärliga upphovsmän, skådespelare, filmteam, teknikbolag och andra serviceföretag. Det är inte ovanligt att flera av dem som medverkar i svårfinansierade filmprojekt till exempel avstår lön eller arvoden mot ett deläggande i filmen.

Mot denna bakgrund delar regeringen Filmutredningens bedömning att svensk filmproduktion lider av en svag ekonomi i produktionsledet. Det medför inte bara svåra villkor för producenter och konstnärliga upphovsmän, utan försämrar också förutsättningarna för ekonomiskt och konstnärligt risktagande i svensk film. Detta riskerar i sin tur att missgynna utvecklingen och förnyelsen av svensk film. Det nu introducerade producentstödet i avtalet bör ge nya möjligheter för svensk filmproduktion (se vidare avsnitt 7.6.3).

7.5 Svensk text – ett krav för produktionsstöd

Regeringens bedömning: Det nya villkoret i 2013 års filmavtal om att filmer som får produktionsstöd ska kunna visas med svensk text är ett viktigt steg för att öka tillgängligheten till svensk film för personer med funktionsnedsättning.

Filmutredningens förslag överensstämmer i huvudsak med innehållet i 2013 års avtal.

Remissinstanserna: De remissinstanser som har kommenterat förslaget har varit positiva. *Statens kulturråd*, *Filminstitutet* och *Sveriges Dövas Riksförbund* har pekat på de möjligheter som den digitala tekniken för med sig när det gäller förbättrad tillgång till film för hörsel- och synskadade. De har vidare framfört att kravet inte bör begränsas till digitala kopior. *Hörselskadades Riksförbund* har understrukt behovet av fler textade kopior, även av smalare svenska kvalitetsfilmer, och av förbättrat publikarbete, till exempel när det gäller marknadsföring av och information om textade visningar.

Skälen för regeringens bedömning: Filminstitutet fördelar, inom ramen för de filmkulturella medlen, stöd till textning av film och video på svenska och nationella minoritetsspråk. Stödet till textning av dvd har fungerat väl, medan stödet till biografilm inte varit lika effektivt. Det beror bland annat på att den analoga distributionen inte är lika flexibel som den digitala, eftersom särskilda textade kopior måste distribueras.

Digitaliseringen av distribution och visning på biograf innebär att textning blir betydligt enklare och billigare. Ökad tillgänglighet för personer

med olika funktionsnedsättningar är ett av motiven bakom regeringens stora satsning på digitalisering av biografer under perioden 2011–2013.

Som en förutsättning för att en film ska få produktionsstöd införs i 2013 års avtal villkor om att filmen ska kunna visas med svensk text. Det ska således vara möjligt att se svenska filmer som fått produktionsstöd med svensk text även på biograf. Regeringen delar dock Filmutredningens bedömning att det inte bör ställas något krav på att textning av svensk film som får produktionsstöd ska vara obligatorisk vid samtliga biografvisningar. Trots de starka argument som finns för att förbättra tillgängligheten till svensk film för döva och personer med hörselnedsättning har det även framförts argument som talar mot textning som ett obligatorium, exempelvis har det hävdats att textning kan vara en form av ingrepp i filmen som konstnärligt verk.

Regeringen anser att det i första hand är en fråga för biografägare, intresseorganisationer och publik att föra en dialog kring programsättning, visningstider och informationsarbete kring textade visningar på biograf. Här kan Filminstitutet spela en viktig roll. Filminstitutet har sedan 2009 tagit initiativ till flera möten mellan berörda parter för att diskutera dessa frågor och på så sätt bidra till att antalet textade biografvisningar ökar. Regeringen avser att noga följa utvecklingen på området.

Regeringen följer samtidigt utvecklingen i Norge, där ett krav på textning av alla visningar av norsk film som fått produktionsstöd har införts från och med 2012.

7.6 Stöd till produktion av svensk film

Det övergripande målet för 2013 års avtal är att främja en svensk filmproduktion av hög kvalitet och hög attraktionskraft, såväl nationellt som internationellt, samt en stark och dynamisk filmbransch. Produktionen ska vara präglad av både kontinuitet och förnyelse.

Produktionsstöd till svensk film ska liksom tidigare omfatta förhandsstöd till långfilm, barn- och ungdomsfilm, kort- och dokumentärfilm och utveckling, samt publikrelaterat stöd och stöd till regionala produktionscentrum. Därutöver införs nya stöd till producenter, till nyskapande projekt, anpassade för spridning i skilda medier och på lika plattformar, och till dramaserier.

De olika förhandsstöden samt de nya stöden till nyskapande projekt och dramaserier fördelas efter bedömning av Filminstitutets filmkonsulenter. Efterhandsstöden – det publikrelaterade stödet och det nya producentsstödet – fördelas med automatik utan konsulentbedömning.

Som tidigare nämnts är en förutsättning för produktionsstöd att filmen kan visas med svensk text.

7.6.1 Förhandsstöd till långfilm, barn- och ungdomsfilm, kort- och dokumentärfilm samt stöd till utveckling

Regeringens bedömning: De selektiva förhandsstöden är viktiga för att främja kvalitet i svensk filmproduktion. Detta betonas i 2013 års filmavtal genom att huvuddelen av produktionsstödet även fortsättningsvis utgörs av förhandsstöd samt att konsulentsystemet består. Förstärkningen av stödet till barn- och ungdomsfilm är särskilt angelägen.

Filmutredningens förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med innehållet i 2013 års avtal. Filmutredningen föreslog att huvuddelen av produktionsstödet även fortsättningsvis ska utgöras av förhandsstöd samt att konsulentsystemet ska bestå. Stödet till barn- och ungdomsfilm och dokumentärfilm borde enligt utredningens bedömning stärkas. Vidare föreslog filmutredningen att möjligheterna för regissörer och manusförfattare att få utvecklingsstöd för projekt utan medverkan av producent borde utökas och förtydligas.

Remissinstanserna har tillstyrkt Filmutredningens förslag till inriktning vad gäller förhandsstöden. Upphovsmannaorganisationerna har generellt varit positiva till förslaget om utvecklingsstödet, medan de av filmavtalets parter som har yttrat sig i frågan har varit emot förslaget, liksom *Filminstitutet* som har anført att det bör vara Filminstitutet som avgör var stödet bäst behövs. Ett fåtal har kommenterat frågan om förstärkning av stöd till barn- och ungdomsfilm specifikt. *Statens kulturråd*, *Medierådet*, *Film- och TV-producenterna* samt *Regionala Filmresurscentrums samarbetsråd* har lyft fram det generella behovet av att prioritera barn och unga.

Skälen för regeringens bedömning: Filmproduktionen i Sverige, liksom filmproduktion i övriga Europa, är beroende av offentligt stöd för att fortleva. Behovet av stöd är dock särskilt tydligt på de minsta marknaderna inom de minsta språkområdena, som till exempel det svenska. Nästan all svensk film som visas på biograf – såväl stora publikfilmer som mindre filmer med osäkra kommersiella förutsättningar – är beroende av produktionsstöd i någon form. Utan stöd skulle det knappast finnas en professionell svensk produktion av långfilm eller kort- och dokumentärfilm av betydelse.

Huvuddelen av produktionsstödet kommer även fortsättningsvis att utgöras av förhandsstöd. Liksom i tidigare avtal indelas förhandsstöden i stöd till långfilm, stöd till barn- och ungdomsfilm, stöd till kort- och dokumentärfilm samt stöd till utveckling. Därutöver tillkommer två nya förhandsstöd: stöd till nyskapande projekt och till dramaserier (se avsnitt 7.6.2). De nya medel som tillförs avtalet från regionala produktionscentrum ska gå till satsningar på barn- och ungdomsfilm (se avsnitt 7.6.4).

Förhandsstöd kan ges till en producent som dels har en etablerad producent knuten till projektet, dels kan redovisa en ambitiös plan för filmens spridning i olika visningsformer. För att främja tillväxten av yngre och nya filmskapare kan undantag medges från kravet på plan för

visning och spridning. Vissa undantag får också göras när det gäller barn- och ungdomsfilm, kort- och dokumentärfilm samt utveckling.

Utvecklingsstödet omfattar projektstöd till manusförfattare, producenter och regissörer, stöd till fortbildning för etablerade filmskapare samt företagsstöd till producenter. Filmutredningens förslag om att utöka och förtydliga möjligheterna för regissörer och manusförfattare att få utvecklingsstöd för projekt utan medverkan av producent har genomförts i Filminstitutets riktlinjer för stödet.

Systemet med filmkonsulenter för bedömning av ansökningar om produktionsstöd består. Uppdraget är tidsbegränsat och i avtalet understryks vikten av en jämn könsfördelning vid tillsättande av konsulenter. Den som söker förhandsstöd ska även i fortsättningen ha möjlighet att presentera samma projekt för bedömning av flera konsulenter.

Regeringen delar Filmutredningens bedömning att de selektiva förhandsstöden med konsulentmedverkan har stor betydelse för svensk films kvalitet och att systemet med konsulenter lämpar sig väl för att stödja den inhemska filmen. Konsulentsystemet är också ett effektivt sätt att arbeta med de högt ställda jämställdhetsmål som anges i filmavtalet.

För att skapa dynamik i stödsystemet som helhet är det samtidigt viktigt att det finns alternativ till de selektiva förhandsstöden. Som ett komplement till de selektiva stöden ska Filminstitutet till den 1 januari 2013 tillsammans med parterna utreda möjligheten att införa ett automatiskt förhandsstöd. Syftet är att skapa alternativa finansieringsvägar och att attrahera ytterligare medel till svensk film.

Förstärkning av stödet till barn- och ungdomsfilm är en prioriterad fråga för regeringen. Det är svårt för barn- och ungdomsfilmen att hävda sig på den kommersiella marknaden. Trots filmstöd medför det stora problem att hitta finansiering, särskilt för filmer för åldersgruppen tio till tretton år. Det har ännu inte producerats någon svensk 3D-film för barn. Svensk film av hög kvalitet för barn och ungdomar behövs, både för att filmutbudet för dessa målgrupper inte ska bli alltför ensidigt och för att barn och ungdomar är framtidens vuxenpublik.

De regionala produktionscentrumen, samlade i Nätverket för Regionala Filmproduktionscenter, är nya parter i 2013 års avtal och bidrar med minst 7,5 miljoner kronor per år. Dessa medel ska gå till satsningar på barn- och ungdomsfilm inom ramen för förhandsstödet.

En annan nyhet i avtalet är att det stöd som fördelas till de regionala produktionscentrumen (se avsnitt 7.6.4) ska användas till produktionsinsats i barn- och ungdomsfilm. Detta gäller även det bidrag från lands- ting, kommun eller annan huvudman som är en förutsättning för stöd. Filmavtalets medel ska användas som just stöd och inte kunna tillgodoräknas de regionala produktionscentrumen som en investering i filmproduktionen.

Filmutredningen lyfte även fram dokumentärfilmens behov av ökat stöd. Den svenska dokumentärfilmen har i synnerhet under senare år varit mycket framgångsrik, inte minst internationellt. Dessa filmer når ofta också en stor publik på tv, som i regel är dokumentärfilmens främsta visningsfönster. Samtidigt lider svensk dokumentärfilm tydlig brist på resurser. Det får bland annat som konsekvens att vissa frågor eller ämnen som bedöms sakna internationellt intresse väljs bort då producenter blir allt mer beroende av internationell finansiering. Filmutredningen ansåg

att det var angeläget att stödet till dokumentärfilm får en mer framskjuten position bland förhandsstöden.

Regeringen delar Filmutredningens bedömning. I tidigare avtal har medlen till förhandsstöd till bland annat barn- och ungdomsfilm och kort- och dokumentärfilm samt utvecklingsstöd delats upp i olika poster. I 2013 års avtal har medlen till dessa stöd samt till det nya stödet till nyskapande projekt slagits samman, vilket ger Filminstitutet större frihet och flexibilitet i fördelningen av stöden.

7.6.2 Nya stöd till konvergerad media och till dramaserier

Regeringens bedömning: De nya stöden till konvergerad media och till dramaserier bör kunna bidra till förnyelse av svensk film och drama, i linje med förändringar i medielandskapet.

Filmutredningens förslag om ett nytt produktionsstöd, Ny Film, med inriktning på nyskapande projekt för produktion, distribution och lansering i olika visningsfönster och på olika plattformar, ingår inte i 2013 års avtal. Förslaget motsvaras dock till viss del av stödet till konvergerad media och stödet till dramaserier.

Remissinstanserna har i princip ställt sig positiva till Filmutredningens förslag, men har avstyrkt att förslaget finansieras genom avskaffande av stöd till åtgärder mot olovlig hantering av film samt stödet till regionala produktionscentrum.

Skälen för regeringens bedömning: *Stöd till konvergerad media* får ges till nyskapande projekt utvecklade för att generera unika audiovisuella produkter anpassade för spridning i skilda medier och på olika plattformar. Konvergerad media (på engelska cross media) är en beteckning på företeelsen när olika medier kopplas samman för distribution av ett visst innehåll i olika former, till exempel animerad film och datorspel. Genom konvergerad media kan olika branscher inom medieområdet samverka och skapa nya samarbeten, vilket ger utvecklingsmöjligheter och synergieffekter. Konvergerad media är det uttryckssätt som används inom filmbranschen och som även används i 2013 års filmavtal.

Film och dramaserier har internationellt sett fått ett uppsving på senare år, både publikt och konstnärligt. I Danmark pågår sedan ett antal år tillbaka en lyckad satsning på stöd till tv-drama. *Stöd till dramaserier* ska i första hand gå till utveckling och endast till kvalitativa produktioner om minst tre avsnitt om minst 44 minuter vardera. Stödet är teknikneutralt och kan gå till såväl drama på tv som drama i andra visningsfönster. Stödet finansieras med hjälp av nya statliga medel, 15 miljoner kronor, samt sammanlagt 5 miljoner kronor från Sveriges Television AB och TV4 AB. Stödet ligger i linje med regeringens och övriga avtalsparters ambition att göra stödformerna mer teknikneutrala.

De nya stöden bidrar till en modernisering av avtalet. I likhet med slopandet av kravet på biografpremiär för förhandsstöd till långfilm innebär de nya stöden att stödsystemet öppnas för fler plattformar. Stödet till konvergerad media ger dessutom möjlighet till nyskapande projekt

som i olika avseenden undersöker filmkonstens och filmmediets gränser. Det ger också en chans för yngre filmare att skaffa sig erfarenhet, eftersom undantag kan göras från kravet på att projektet ska ha en etablerad producent.

Prop. 2012/13:22

7.6.3 Publikrelaterat stöd och producentstöd

Regeringens bedömning: Det automatiska efterhandsstödet, publikrelaterat stöd, finns kvar i 2013 års avtal och kompletteras med ett nytt efterhandsstöd till producenter. Stöden bör, som ett komplement till de selektiva förhandsstöden, kunna utgöra en god grund för en stabil svensk filmproduktion.

Filmutredningens förslag: Filmutredningen föreslog ett avskaffande av det publikrelaterade stödet för att ersätta det med ett marknadsstöd. Samtidigt identifierade Filmutredningen att producenternas ställning borde stärkas.

Remissinstanserna instämmer inte i Filmutredningens förslag.

Skälen för regeringens bedömning: Den form av publikrelaterat stöd som finns i dag infördes i 2000 års avtal och utgör ett komplement till det selektiva förhandsstödet. Syftet med stödet är att minska den ekonomiska risken i filmprojekt och på så vis stimulera till egna insatser av producenten och andra finansärer.

Publikrelaterat stöd (PRS) utbetalas till producenten och lämnas till svenska långfilmer för så kallade öppna visningar på biograf. Stödet baseras på filmens bruttobiljettintäkt under de första sex månaderna efter filmens premiär. En film som finansierats med förhandsstöd kan få PRS motsvarande högst 50 procent av bruttobiljettintäkterna och en film som inte har fått förhandsstöd kan få högst 75 procent. Barnfilm kan få PRS motsvarande 100 procent av filmens bruttobiljettintäkter. Utformningen av det publikrelaterade stödet har i 2013 års avtal lämnats oförändrad.

Producentstödet är i likhet med PRS ett automatiskt efterhandsstöd och införs för att stärka producenternas ställning (se avsnitt 7.4). Det beräknas på bruttobiljettintäkter mellan 1,7 miljoner kronor och 3,3 miljoner kronor och går till det produktionsbolag som är huvudproducent av filmen. Undantag från den nedre gränsen, 1,7 miljoner kronor, får göras för barn- och ungdomsfilm. Stödet delas ut enligt reglerna om publikrelaterat stöd, men kan motsvara högst 65 procent av bruttobiljettintäkterna. Stödet betalas inte ut direkt. I stället fonderar Filminstitutet medlen på ett särskilt klientmedelskonto tills produktionsbeslut för en ny film av produktionsbolaget fattats. Medlen får då användas som investeringskapital i ett eller flera framtida filmprojekt inom fem år, om det inte finns särskilda skäl då denna tid kan förlängas.

Liksom i nuvarande avtal sätts en budgetram för efterhandsstöden, fastställd till 95 miljoner kronor, varav högst 15 miljoner kronor får avse producentstöd. Ett eventuellt överskott får under kommande räkenskapsår, efter samråd med filmavtalets parter, även användas till förhandsstöd till kvalitativ film för en bred publik.

Regeringens bedömning är att det publikrelaterade stödet och producentstödet utgör ett betydelsefullt komplement till förhandsstöden. Tillammans lägger de olika stödformerna grunden för ett produktionsstödsystem som kan främja produktionen av värdefull svensk film och stimulera svensk films utveckling.

7.6.4 Stöd till regionala produktionscentrum

Regeringens bedömning: Stödet till regionala produktionscentrum riktas i 2013 års avtal specifikt till produktionsinsatser i barn- och ungdomsfilm, vilket bör kunna bidra till ett ökat utbud av filmer för barn och unga.

Filmutredningens förslag: Filmutredningen föreslog att stödet till regionala produktionscentrum, liksom stödet till åtgärder mot olovlig hantering av film, skulle avskaffas och att resurserna skulle omprioriteras till ett nytt produktionsstöd, Ny Film (se avsnitt 7.6.2).

Remissinstanserna: Flera remissinstanser, bland annat *Sveriges Kommuner och Landsting*, *TV4 AB*, *C More Entertainment AB*, *Bygdegårdarnas Riksförbund* och ett antal regionala aktörer har motsatt sig att stödet till regionala produktionscentrum tas bort. *Västra Götalands läns landsting* och *Nätverket för Regionala Filmproduktionscenter* har i stället föreslagit att stödet ska ingå i kultursamverkansmodellen. Några remissinstanser, bland annat *Filminstitutet*, *Film- och TV-producenterna* och *AB Svensk Filmindustri*, har gett sitt stöd till förslaget, men har framfört olika förslag till hur medlen ska fördelas.

Skälen för regeringens bedömning: Sedan 2000 års filmavtal har stöd fördelats till regionala produktionscentrum. Ännu vid mitten av 1990-talet producerades så gott som all svensk långfilm i Stockholm. I dag görs en majoritet av alla svenska långfilmer med något regionalt produktionscentrum som samproducent. Långsiktiga regionala satsningar på talangfulla producenter och regissörer har lett till framgångar både hos publik och kritiker, såväl nationellt som internationellt.

Inom ramen för filmavtalet fördelas i dag stöd till Film i Väst, Film-pool Nord, Film i Skåne och Filmregion Stockholm Mälardalen. Stödet uppgick 2011 till totalt ca 5,9 miljoner kronor. En förutsättning för stöd är att landsting, kommun eller annan huvudman bidrar med minst lika stor summa. De regionala produktionscentrum som får stöd ska varje år redovisa hur stödet har fördelats och använts, samt könsfördelningen för fördelat stöd.

De regionala produktionscentrumen, samlade i Nätverket för Regionala Filmproduktionscenter, är nya parter i 2013 års avtal och bidrar med minst 7,5 miljoner kronor per år. Stödet till regionala produktionscentrum finns kvar i 2013 års avtal och utgör minst 2 procent av de medel som är avsatta för övriga produktionsstöd. Såväl stödet från filmavtalet som bidraget från annan huvudman ska gå till satsningar på barn- och ungdomsfilm och där användas som just stöd, inte som investering.

Regeringen konstaterar att regionaliseringen av svensk filmproduktion på många sätt är en framgångssaga. Svensk film har vitaliserats av nya

miljöer och berättelser från livet utanför storstaden. Regionaliseringen har också bidragit till en ökad internationalisering av svensk film och filmbransch, vilket bland annat har bidragit till fler internationella samproduktioner och till att samproduktioner med utländska huvudproducenter helt eller delvis har förlagts till Sverige. I och med 2013 års filmavtal ges stödet till regionala produktionscentrum en ny och tydlig inriktning genom satsningen på barn- och ungdomsfilm.

7.7 Stöd till distribution och visning av film i hela landet

Regeringens bedömning: Stöden till distribution och visning är av stor betydelse för att film ska kunna visas i hela landet. De stöd som ingår i 2013 års filmavtal bör kunna bidra till ökad tillgänglighet och ett breddat utbud av film. Utvecklingen i samband med digitaliseringen av biograferna bör fortsatt följas och vissa stödformer bör vid behov anpassas till de nya förutsättningarna.

Filmutredningens förslag: Filmutredningen lämnade inga förslag på området, utöver förslaget om en nationell statlig satsning på digitalisering av biografer. Satsningen föreslogs finansieras genom omprioritering från stöden till distribution och visning, i första hand från biografstödet och stödet till parallelldistribution.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har tillstyrkt Filmutredningens förslag om en satsning på digitalisering av biografer.

Skälen för regeringens bedömning: Utifrån avtalets mål att främja visning av film i hela landet ska, liksom i nuvarande avtal, stöd ges till lansering av svensk långfilm, till parallelldistribution av filmkopior eller digitala kopior samt till biografer för bland annat upprustning. Stöden ska i tillämpliga delar vara teknikneutrala.

På samma sätt som i nuvarande avtal ska *lanseringsstöd* efter behovsprövning ges till distributörer av svensk långfilm med ett belopp som motsvarar distributörens ekonomiska insats, dock högst 500 000 kronor. Om det, med hänsyn till tillgängliga medel eller omständigheterna i övrigt, finns särskilda skäl får Filminstitutet fastställa stödbeloppets storlek på annat sätt. Filminstitutet kan därvid beakta behovet av lansering som leder till att filmpremiärerna sprids över året.

Stöd till parallelldistribution ges till distributörer och ska täcka faktiska kostnader för framtagning av filmkopior eller digitala kopior, hemtagningskostnader och textning. Parallellkopiorna ska komplettera och inte ersätta distributörens egna kopior. Stöd till parallelldistribution i mindre orter ska även innefatta filmer med små lanseringsresurser.

Biografstöd får omfatta stöd till biografägare för öppna visningar av svensk film, stöd till biografägare för publikarbete, stöd till upprustning av biografer samt stöd till sådana anordnare av biografföreställningar som inte är mervärdesskatteskyldiga. Vid fördelningen av biografstöd ska behov hos biografer i mindre och medelstora orter och biografer som kompletterar övriga biografers utbud särskilt beaktas.

När det gäller Filmutredningens förslag om en nationell satsning på digitalisering av biografer avsatte regeringen 60 miljoner kronor under 2011 för detta ändamål (se vidare avsnitt 8.2).

Som vid alla teknikskiften befinner sig branschen i en period av omställning och det kan uppstå övergångsproblem som kan vara svåra att förutse. Ett exempel är behovet av stöd till parallellkopior, som kan tänkas förändras i och med att digitaliseringen gör det enklare att distribuera flera kopior av en film samtidigt och till en väsentligt lägre kostnad. På samma gång kan det under en period finnas ett ökat behov av analoga 35 mm-kopior till de biografer som fortfarande inte har digitaliserats. I den digitala distributionen kan det även uppstå behov av andra former av stöd. Därför medger avtalet att regeringen, efter samråd med parterna, får besluta om en annan användning av stödet till parallellkopior.

7.8 Internationellt samarbete

Regeringens bedömning: Det internationella samarbetet är av avgörande betydelse för svensk film. Avtalet omfattar även fortsättningsvis stöd till internationell lansering och avgifter till internationellt samarbete. Vikten av internationella samproduktioner för svensk film markeras även genom att en viss andel av medlen till förhandsstöd avsätts för internationella samproduktioner där huvudproducenten inte är svensk.

Filmutredningen lämnade inga förslag i denna del. Dock underströks vikten av att undanta avgifterna till internationellt samarbete från eventuella besparingar med hänsyn till Sveriges internationella åtaganden inom ramarna för det nordiska samarbetet, Europarådet och EU.

Remissinstanserna har inte lämnat några synpunkter i denna del.

Skälen för regeringens bedömning: Det internationella samarbetet, särskilt inom Norden, har under lång tid varit betydelsefullt för svensk film. Medel från internationella fonder och genom samproduktion är ofta en förutsättning för att en filmproduktion ska komma till stånd.

För att öka uppmärksamheten för svensk film vid viktiga festivaler fördelar Filminstitutet sedan 2006 stöd för filmer som blivit uttagna till någon av dessa festivaler. *Stöd till internationell lansering* ges till producer och distributörer för den internationella lanseringen. Stödet är även med i 2013 års avtal. Lanseringsstödet täcker hälften av kostnaderna för filmkopior eller motsvarande visningsmaterial, översättning och textning av filmen samt marknadsföringsmaterial. Under 2011 fördelade Filminstitutet 16 internationella lanseringsstöd för svensk spelfilm till ett sammanlagt belopp av knappt 1,4 miljoner kronor.

Avgifter till internationellt samarbete omfattar medel för samarbetet inom Eurimages (Europarådets filmfond för samproduktion, distribution och visning), Nordiska Film- och TV-fonden samt för svenska samordningsinsatser i anslutning till EU:s Media-program, Media-desken vid Filminstitutet, som även finansieras av EU-medel. Stödet är även med i

2013 års avtal. Storleken på avgifterna och insatserna bestäms inom ramen för internationella överenskommelser. Prop. 2012/13:22

När det gäller *internationella samproduktioner* bör enligt avtalet minst 10 procent av de medel som avsätts för förhandsstöd användas till internationella samproduktioner där huvudproducenten inte är svensk. Enligt avtalet definieras en svensk producent som en person bosatt här i landet eller ett bolag, ett utländskt företags filial eller annan juridisk person som är registrerad här i landet.

7.9 Kostnader för administration och förvaltning

Regeringens bedömning: Genom 2013 års avtal ges Filminstitutet förutsättningar att hantera de stödändamål som avtalsparterna har enats om.

Filmutredningen lämnade inga förslag i denna del.

Skälen för regeringens bedömning: Kostnader för administration av filmavtalets stöd, för förvaltning och administration av konsulenternas verksamhet samt för hälften av Stiftelsen Svenska Filminstitutets kostnader för styrelse, ledning och stabsfunktioner ska även fortsättningsvis hanteras inom ramen för filmavtalet. Det finns även ett tak för hur höga kostnaderna får vara. Stiftelsens ränteintäkter på avtalsmedel ska användas till produktionsstöd samt stöd till distribution och visning.

En mindre del av avtalets intäkter avsätts, liksom tidigare, som så kallade reservmedel som Filminstitutet får fördela till de stödändamål som anges i avtalet. Under den innevarande avtalsperioden gjordes en ändring av avtalet (Ku2007/722/Kr) som innebär att Filminstitutet i skälig omfattning fick använda reservmedel även till kostnader för administration och förvaltning. Parterna har enats om att denna möjlighet tas bort i 2013 års avtal.

Medel som kan frigöras genom en effektiv och ändamålsenlig användning av medlen till administrations- och förvaltningskostnader får även de användas till stödändamål.

8 Övriga filmpolitiska frågor

I detta avsnitt redovisar regeringen sin bedömning av de förslag i Filmutredningens betänkande som inte omfattas av filmavtalet, utan främst berör de medel som staten fördelar till filmområdet i form av stöd till filmkulturella ändamål och särskilda satsningar.

8.1 Filminstitutets roll

Regeringens bedömning: Filminstitutet bör även fortsättningsvis ha en betydelsefull roll för genomförandet av den svenska filmpolitiken.

Filmutredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som berör frågan har delat utredningens bedömning. *Göteborgs universitet*, *Sveriges Regissörer*, *Oberoende Filmares Förbund* och *Wift (Women in Film and Television)* har särskilt framfört att Filminstitutet i framtiden måste ha ett vidgat uppdrag som omfattar hela filmens och den rörliga bildens område. *Film- och TV-producenterna* har uttryckt att Filminstitutet bör utvecklas till ett institut med spjutspetskompetens för omvärldsanalys, teknikutveckling, visningsmöjligheter, kompetensutveckling och kontakt med utbildningar. *Teaterförbundet* har efterfrågat större möjligheter till insyn i Filminstitutets verksamhet.

Skälen för regeringens bedömning: Filminstitutet har sedan bildandet 1963 haft rollen som nationellt organ för den nationella filmpolitiken. Filmutredningen bedömde att svensk film bäst främjas av att det finns en enskild, självständig nationell institution för genomförande av den svenska filmpolitiken och att detta gäller även om filmpolitiken som helhet i framtiden finansieras och regleras på annat sätt än genom ett filmavtal.

Regeringen delar Filmutredningens bedömning. Filminstitutet har byggt upp värdefull kompetens och erfarenhet inom filmens alla områden och bör även fortsättningsvis ha en betydelsefull roll för genomförandet av den svenska filmpolitiken. Särskilt viktigt att betona är Filminstitutets arbete när det gäller omvärldsbevakning, statistikinsamling och uppföljning av svensk filmproduktion och filmpolitiska insatser. I en föränderlig filmbransch är det vidare angeläget att Filminstitutet ständigt utvecklar sin verksamhet och anpassar stöden för att möta utmaningar på filmområdet, inte minst när det gäller ny teknik och tillgänglighet.

Filminstitutets verksamhet ska utgå från målen i 2013 års filmavtal och filmpolitikens inriktning som presenteras i avsnitt 6.

8.2 Digitalisering av biografer

Regeringens bedömning: Genom att Sveriges biografer digitaliseras bör möjligheterna öka för att ett filmutbud präglat av bredd och mångfald blir tillgängligt i hela landet.

Filmutredningen föreslog en nationell statlig satsning på digitalisering av de biografer som har framtidsförutsättningar, men som saknar möjlighet att digitalisera utan ekonomiskt bistånd.

Remissinstanserna har, med undantag för *AB Svensk Filmindustri* och *SF Bio AB*, tillstyrkt Filmutredningens förslag. *Konkurrensverket* och *Sveriges Biografägareförbundet*, båda positiva till förslaget, har påpekat att en satsning måste ta hänsyn till konkurrensförhållanden på marknaden. *Folkets Hus och Parker* och *Riksföreningen Våra Gårdar* har understrukt att stödet bör införas skyndsamt.

Skälen för regeringens bedömning: I budgetpropositionen för 2011 aviserade regeringen att 60 miljoner kronor skulle avsättas för en satsning på digitalisering av biografer under en fyraårsperiod med början

2012. Våren 2011 gav regeringen Filminstitutet i uppdrag att lämna förslag på utformning av ett statsbidrag till digitalisering av biografer. Filminstitutets förslag remitterades under sommaren och en förordning beslutades i oktober 2011. Digitaliseringstakten har varit högre än vad som kunde förutses, varför regeringen föreslog att satsningen skulle inledas redan under 2011. Syftet med regeringens satsning är att det ska finnas en levande biografkultur över hela landet. Bidrag ges till biografer, främst på mindre och medelstora orter, som har svårt att klara den tekniska omställningen på egen hand.

En följd av digitaliseringen är att biografernas programsättning också påverkas. Lägre kostnader för att ta fram kopior och billigare transporter medför att biografer på mindre orter kan visa ny och publikstark film samtidigt som den premiärvisas i större städer. På så sätt kan den lokala biografen vinna i attraktionskraft hos publiken och därmed skapas ekonomiska förutsättningar för en breddad repertoar. Den digitala visningstekniken innebär också att det blir enklare att göra filmer tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Vid årsskiftet 2012/2013 beräknas den analoga filmdistributionen i princip upphöra, vilket påverkar de biografer som ännu inte har digitaliserats. Av den anledningen är det angeläget att de medel som avsatts för digitalisering av biograferna snabbt blir tillgängliga. För att säkerställa att biografer runt om i landet kan ställa om från analog till digital teknik i den takt som är nödvändig aviserar regeringen i budgetpropositionen för 2013 att satsningens återstående 30 miljoner kronor tillförs Filminstitutet redan under 2013 (prop. 2012/13:1, utg.omr. 17, s. 142). Bidraget fördelas av Filminstitutet enligt förordningen (2011:1053) om statsbidrag för digitalisering av biografer.

8.3 Stöd till import och lansering av kvalitetsfilm

Regeringens bedömning: Filminstitutet har redan, som Filmutredningen föreslog, öppnat stödet till import och lansering av kvalitetsfilm för filmer som inte visas på biograf. Förändringarna i 2013 års filmavtal, med ett borttagande av kravet på biografpremiär för förhandsstöd till långfilm, bör leda till en ökad teknikneutralitet i stödssystemen.

Filmutredningen föreslog att en del av stödet till import och lansering av kvalitetsfilm öppnas för film i andra visningsfönster än biografen.

Remissinstanserna: Flera instanser har varit positiva till förslaget, endast *SF Bio AB* har ställt sig negativt. *Filminstitutet* har påpekat att det inte finns något hinder mot att införa en öppning redan i det nuvarande stödssystemet.

Skälen för regeringens bedömning: Genom de statliga, filmkulturella medlen utanför avtalet fördelar Filminstitutet stöd till spridning och visning, bland annat stöd till import och lansering av kvalitetsfilm. Detta stöd uppgick 2011 till ca 5,4 miljoner kronor.

Filminstitutet lät 2007 göra en översyn av samtliga stöd till spridning och visning, vilket resulterade i en handlingsplan för insatser inom bio-

graf- och distributionsområdet 2008–2010. Denna plan innefattade förändringar i syfte att stärka kvalitetsfilmen, exempelvis förstärktes stöden till filmfestivaler och till import och lansering av kvalitetsfilm.

Filmfestivalerna gör en stor insats genom att visa filmer från olika delar av världen, men många av filmerna får inte möjlighet att distribueras på biografer och lanseras ofta inte heller i andra visningsfönster. I de fall filmerna visas på biografer är det främst på sådana med ett alternativt utbud i större orter och universitetsorter, men även på mindre orter i landet genom filmstudioföreningarna.

Förändringarna i 2013 års filmavtal, med ett borttagande av kravet på biografpremiär för förhandsstöd till långfilm, går i samma riktning mot en ökad teknikneutralitet i stödsystemen. Filminstitutet har redan tidigare, som Filmutredningen föreslog, öppnat stödet till import och lansering av kvalitetsfilm för filmer som enbart visas i andra visningsfönster än biografer i Sverige. Detta är särskilt viktigt för utländska filmer, främst de som på grund av osäkra kommersiella förutsättningar har svårt att få biografdistribution. I de flesta fall rör det sig om filmer från icke engelskspråkiga länder i Europa och övriga världen, men även en del engelskspråkig film från mindre, oberoende filmbolag får stöd. Barn- och ungdomsfilm har särskild prioritet.

8.4 Digital lansering av äldre svensk film

Regeringens bedömning: En förutsättning för att filmarvet i framtiden ska vara tillgängligt för omvärlden är att Filminstitutets arkiv och samlingar digitaliseras. Arbetet med att långsiktigt digitalt bevara filmarvet bör prioriteras av Filminstitutet under de kommande åren.

Filmutredningen föreslog att ett nytt stöd till lansering av äldre svensk film i digitala videoformat (till exempel dvd eller beställtjänster för film, video on demand) samt på digitala biografer borde införas för att främja tillgängligheten till det svenska filmarvet.

Remissinstanserna: De instanser som har kommenterat frågan har ställt sig positiva till en satsning på att göra filmarvet tillgängligt, men har i flera fall ifrågasatt förslagets utformning och finansiering.

Skälen för regeringens bedömning: I arbetet med filmarvet är det digitala bevarandet av Filminstitutets arkiv prioriterat.

Digitaliseringen är en förutsättning för att det svenska filmarvet ska vara tillgängligt i framtiden. Den nya tekniken skapar möjligheter till ett bredare utbud av svensk film på biograferna. Digitaliseringen är särskilt viktig för film i skolan, filmstudiovisningar och andra evenemang där det ofta visas filmer som inte längre finns på den ordinarie biografrepertoaren.

Filmutredningens förslag skulle kunna vara ett sätt att stödja spridningen av äldre svensk film som har digitaliserats, men det bedöms i dagsläget inte som prioriterat inom ramen för det omfattande arbetet med digitalisering av filmarvet.

Regeringens bedömning: Tillgängligheten till film för personer med funktionsnedsättning bör kunna öka genom de ändrade förutsättningar för textning och syntolkning av film som den digitala utvecklingen och villkoren i 2013 års filmavtal medför. Även tillgängligheten till film på de nationella minoritetsspråken bör kunna öka.

Filmutredningen föreslog att stöd till svensk filmproduktion villkoras med att det ska vara möjligt att se de filmer som får stöd med svensk text på digitala biografer och i digitala videoformat. Textning på svenska av svensk film borde därmed kunna göras utan särskilt stöd. Nuvarande stöd till textning och syntolkning borde i stället koncentreras till syntolkning och, vid behov, även textning på nationella minoritetsspråk. Stödet borde också kunna öppnas för textning på andra utländska språk som talas av många i Sverige. Filmutredningen föreslog vidare att möjligheten att teckentolka filmer för döva barn i förskoleåldern som ännu inte utvecklat tillräckliga kunskaper i textläsning borde prövas.

Remissinstanserna: De remissinstanser som har kommenterat Filmutredningens förslag har alla varit positiva. *Hörselskadades Riksförbund* har understrukt behovet av fler textade kopior, även av smalare svenska kvalitetsfilmer, och av förbättrat publikarbete, till exempel när det gäller marknadsföring av och information om textade visningar. *Sveriges Dövas Riksförbund* har tillstyrkt förslaget om textning på till exempel svenskt teckenspråk och teckentolkning för förskolebarn.

Skälen för regeringens bedömning: Kulturpolitiken ska främja allas möjlighet till kulturupplevelser och därmed beakta behoven hos personer med funktionsnedsättning. I dag har över 1 miljon människor i Sverige olika grad av hörselnedsättning, enligt Hörselskadades Riksförbund. Antalet synskadade är enligt Synskadades Riksförbund uppskattningsvis över 120 000.

Den europeiska stadgan om landsdel- och minoritetsspråk, i förkortning minoritetsspråkskonventionen, ratificerades den 9 februari 2000 av Sverige. Åtgärderna på det kulturella området återfinns i artikel 12 och omfattar i huvudsak punkter om att främja kulturell verksamhet, men även åtaganden om stöd och utveckling av översättning, dubbning, eftersynkronisering och framställning av undertexter.

År 2009 beslutade riksdagen om en särskild språklag (2009:600) som slår fast att svenska är huvudspråk i Sverige samt att finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska är nationella minoritetsspråk. I lagen anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken samt att den som tillhör en nationell minoritet ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda minoritetsspråket.

I syfte att göra svensk film tillgänglig för synskadade och hörselskadade, men även för de nationella minoriteterna, fördelar Filminstitutet sedan 2000 stöd till textning och syntolkning av film och video på svenska och nationella minoritetsspråk. Stödet uppgick 2011 till drygt 1,9 miljoner kronor och kan sökas av distributörer, biografägare eller intresseorganisationer.

I dag är så gott som all svensk film på dvd möjlig att se med svensk text. Det finns även ett begränsat men växande antal dvd-titlar med möjlighet till syntolkning, där en berättarröst på ett separat ljudspår förmedlar det visuella skeendet i filmen, vid sidan av dialog, ljudeffekter och musik. När det gäller biografilm har stödet inte haft lika stor effekt. Det beror delvis på att den analoga distributionen inte är lika flexibel som digitala format. Syntolkning har fått göras vid särskilda visningar i närvaro av en uppläsare och när det gäller textning har särskilda textade kopior fått distribueras. Men även problem med programläggning av visningarna, information och marknadsföring har bidragit till brister i tillgängligheten. Filminstitutet har sedan 2009 tagit initiativ till flera möten mellan filmdistributörer, biografägare och intresseorganisationer för att diskutera dessa frågor. Den geografiska spridningen och antalet visningar har ökat sedan arbetet inleddes. Detta har dock inte lett till att publiken ökat i motsvarande mån.

En nyhet i 2013 års filmavtal är att filmer som får produktionsstöd ska kunna visas med svensk text (se avsnitt 7.5). Detta innebär att det måste finnas tekniska möjligheter att visa filmen textad.

Regeringen gav 2011 Filminstitutet och Post- och telestyrelsen i uppdrag att utreda och utveckla de tekniska förutsättningarna att använda i förväg inspelade syntolkade ljudspår på visningar av svensk film på digitala biografer. Uppdraget ska slutföras under 2013.

Digital teknik ger bättre möjligheter att göra film tillgänglig för döva, hörselskadade och synskadade personer, samt för de nationella minoriteterna. Regeringens satsning på digitalisering av biografer (se avsnitt 8.2) bör mot denna bakgrund ses i ett bredare tillgänglighetspolitiskt perspektiv. Samtidigt krävs ett fortsatt samarbete mellan berörda parter för att förbättra spridning och visning. Följderna av teknikutvecklingen är fortfarande till viss del oklara. Dessutom öppnas, som även Filmutredningen påpekar, möjligheter till förändring av Filminstitutets stöd till textning genom att det nu införs krav på textning för att få produktionsstöd. Därför finns det framöver anledning att se över och anpassa stödet till textning och syntolkning till den nya situationen för att på bästa sätt bidra till ökad tillgänglighet.

8.6 Regionala resurscentrum för film och kultursamverkansmodellen

Regeringens bedömning: De medel som Filminstitutet har fördelat som stöd till regionala resurscentrum för film överförs nu successivt till kultursamverkansmodellen, där de fördelas av landstingen till filmkulturell verksamhet. De regionala resurscentrumen för film bör därmed även fortsättningsvis kunna vara en del av den filmkulturella verksamheten på det regionala planet.

Filmutredningens bedömning gjordes innan kultursamverkansmodellen infördes, men stämmer överens med regeringens bedömning.

Remissinstanserna har uttalat att de delar bedömningen. Endast *Filminstitutet* har framfört att stödet till regionala resurscentrum även

fortsättningsvis bör hanteras av Filminstitutet. Flera av de regionala instanserna, till exempel *Film i Väst* och *Regionala Filmresurscentrums samarbetsråd*, samt *Sveriges Kommuner och Landsting* anser dessutom att även andra stöd, som till exempel stöd till biografer och skolbio, bör inkluderas.

Skälen för regeringens bedömning: Parallellt med filmpolitiken på nationell nivå har det sedan mitten av 1990-talet vuxit fram en struktur av i dag sammanlagt 19 regionala resurscentrum för film och video. Sedan 1997 har Filminstitutet fördelat stöd till verksamheten inom ramen för de filmkulturella medlen. År 2011 fördelade Filminstitutet drygt 11 miljoner kronor till 14 regionala resurscentrum. En förutsättning för stöd är att landsting, kommun eller annan huvudman bidrar med minst lika stor summa. Dessa bidrag var 2011 tre gånger så stora som de statliga medlen. Några av de regionala aktörerna har även fått stöd från EU:s strukturfonder.

De regionala resurscentrumen för film är viktiga aktörer när det gäller arbetet med filmpedagogik för barn och unga och arbetar även med främjande av distribution och visning samt produktion av kort- och dokumentärfilm. Resurscentrumen spelar också en central roll i genomförandet av regeringens satsning på unga kvinnors filmskapande som inleddes 2010 (se avsnitt 7.1).

En ny modell för fördelning av statliga medel till regionala kulturverksamheter, kultursamverkansmodellen, infördes 2011. Statens kulturråd ansvarar för genomförandet och beslutar om länsvisa statliga medel till landstingen, som sedan fördelar medlen vidare till bland annat filmkulturell verksamhet, enligt förordningen (2010:2012) om vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. Under 2011 fördelade Filminstitutet drygt 11 miljoner kronor till 14 regionala resurscentrum och fem resurscentrum fick stöd inom ramen för kultursamverkansmodellen. Under 2012 ingår 16 län i kultursamverkansmodellen. Ytterligare fyra län avser att träda in i modellen från och med 2013.

Filminstitutet ingår, tillsammans med bland andra Konstnärsnämnden, Riksarkivet, Riksantikvarieämbetet och Riksteatern, i det samverkansråd som ska bidra till genomförandet av kultursamverkansmodellen. Samverkansrådet ska stå för en statlig helhetssyn och ta del av regionernas kulturplaner och uppföljningen av den regionala kulturverksamheten. Därmed förändras Filminstitutets roll från en direkt bidragsgivande insats till en mer övergripande strategisk roll.

8.7 Spridning av svensk film i utlandet

Regeringens bedömning: Filminstitutet har uppdraget att främja svensk film i utlandet. Svenska institutet har uppdraget att främja Sverige bilden och använder ofta film för ändamålet. En mer effektiv och samordnad användning av de resurser som används för spridningen av svensk film i utlandet bör åstadkommas. Regeringen avser att ge Filminstitutet och Svenska institutet i uppdrag att närmare utreda formerna för verksamheten.

Filmutredningen föreslog en översyn av ansvarsfördelningen mellan Filminstitutet och Svenska institutet avseende arbetet med främjande av svensk film utomlands. Detta för att klargöra ansvarsfrågan och därigenom uppnå en mer effektiv resursanvändning inom området.

Remissinstanserna: Av de instanser som har kommenterat förslaget har samtliga ställt sig positiva. *Filminstitutet* har framfört att ansvaret för svensk film utomlands bör ligga hos Filminstitutet samt att resurser måste överföras vid en ansvarsflytt. *Svenska institutet* har varit positivt till en översyn och har påpekat att deras verksamhet omfattar både ny och äldre film och att den uppdelning som i dag råder därför är otidsenlig. *Ekonomistyrningsverket* har uttryckt sig positivt om förslag till bättre samordning. *Stockholms universitet* har pekat på vikten, ur ett forskarperspektiv, av en lösning av ansvarsfrågan när det gäller lansering och visning av äldre film. *Film- och TV-producenterna* har ansett att Filminstitutet ska vara den institution som har det fulla ansvaret och finansiering för uppdraget.

Skälen för regeringens bedömning: Ett av Filminstitutets uppdrag är att främja intresset för ny svensk film i utlandet. Detta sker bland annat genom stöd till internationell lansering av ny svensk film, närvaro vid de mest tongivande internationella filmfestivalerna, distribution av svenska filmer till festivaler världen över och arrangemang av svenska filmveckor i större städer. Det svenska filmarvet sprids också genom lån till arkiv och cinematek i utlandet. Filminstitutet har även ansvar för hanteringen av svensk långfilm och kort- och dokumentärfilm som bjuds in till utländska filmfestivaler.

Utöver filmexporten har filmen ett stort värde i arbetet med att forma Sverige bilden utomlands. Svenska institutets arbete bedrivs utifrån utrikespolitiska mål, och film används ofta i det Sverige främjande uppdraget. Svenska institutet ska också vara en service för utlandsmyndigheterna i deras arbete. I verksamheten ingår exempelvis att arrangera svenska filmveckor och andra visningar av svensk film i utlandet. Svenska institutet upplever en ökad efterfrågan från svenska utlandsmyndigheter när det gäller möjligheterna att använda filmvisningar i Sverige främjandet.

Under de första två åren efter en films premiär har den störst marknadsvärde. Hur snabbt marknadsvärdet avtar skiljer sig från film till film. Filmer av Ingmar Bergman har till exempel fortfarande ett förhållandevis högt marknadsvärde. Enligt praxis har Svenska institutet hanterat svensk film äldre än två år för visning i olika sammanhang runt om i världen. Dessa filmer har övergått från Filminstitutet till en filmpool som finansieras med statliga medel via Svenska institutet.

Filmutredningen lyfter fram oklarheter när det gäller ansvarsfördelningen mellan Filminstitutet och Svenska institutet i arbetet med främjande av svensk film utomlands. Det handlar bland annat om spridning och lansering av ny svensk film och distribution av äldre svensk film till filmfestivaler samt om tydligheten i kommunikationen med omvärlden, till exempel i kontakter med Sveriges utlandsmyndigheter och de av regeringen utsända kulturråden.

Regeringens bedömning är att en mer effektiv och samordnad användning av de resurser som används för spridningen av svensk film utomlands bör åstadkommas. Regeringen avser därför att ge Filminstitutet och

8.8 Filminstitutets samarbete med Kungl. biblioteket

Regeringens bedömning: Samarbetet mellan Filminstitutet och Kungl. biblioteket har utvecklats under de senaste åren. Utvecklingen bör fortsätta i samma riktning, särskilt när det gäller frågor som rör digitalisering av det audiovisuella arvet.

Filmutredningen föreslog, för att effektivisera och förbättra arbetet med att bevara och tillgängliggöra filmarvet, att det nuvarande samarbetet mellan Filminstitutet och Kungl. biblioteket (KB) utvecklas och får en fastare grund. Dock förespråkade Filmutredningen inte en sammanslagning av institutionerna. Huvudmannaskapet för filmarkivet i Grängesberg borde snarast möjligt överföras från Filminstitutet till KB tillsammans med resurser för detta ändamål.

Remissinstanserna: De allra flesta instanserna som har yttrat sig har varit positiva till Filmutredningens förslag om ett ökat samarbete mellan KB och Filminstitutet, dock finns det olika åsikter om i vilken grad institutionerna bör samarbeta.

När det gäller huvudmannaskapet för filmarkivet i Grängesberg har samtliga instanser som yttrat sig ställt sig positiva till förslaget.

Skälen för regeringens bedömning: Under de senaste åren har samarbetet mellan Filminstitutet och KB när det gäller att bevara och tillgängliggöra filmarvet utvecklats i den riktning som Filmutredningen förespråkar. Särskilt betydelsefullt är samarbetet kring digitalisering av det audiovisuella arvet, till exempel genom webbplatsen filmarkivet.se. I februari 2011 invigdes sajten, där filmer ur Filminstitutets och KB:s samlingar tillhandahålls gratis. Samarbetsprojektet gör framför allt kort- och dokumentärfilm, reklamfilm och annan typ av beställningsfilm tillgänglig. Det rör sig om unikt material som hittills varit svåråtkomligt, men som intresserar både allmänheten och forskarvärlden. Antalet filmer ökar hela tiden och var vid årsskiftet 2011/12 ca 500, varav 65 procent från Filminstitutets samlingar och 35 procent från KB:s samlingar. Vid lanseringen var intresset mycket stort, 50 000 besök per dag, och har sedan stabiliserats kring ca 3 000 besök per dag.

Det är angeläget att Filminstitutet och KB fortsätter att utveckla samarbetet när det gäller att bevara det audiovisuella arvet och göra det tillgängligt både för allmänhet och för forskare. Detta gäller särskilt frågor som rör digitalisering, där de båda institutionernas kompetens och resurser bör tas tillvara. Båda institutionerna deltar i det arbete som utförs inom ramen för regeringens nationella strategi Digit@lt kulturarv 2012–2015, som antogs hösten 2011 (dnr Ku2011/1968/KA). Strategins mål är att kulturella verksamheter, samlingar och arkiv i ökad utsträckning ska bevaras digitalt och tillgängliggöras elektroniskt för allmänheten.

Filmarkivet i Grängesberg har till uppgift att bevara icke-fiktiv film som inte är avsedd för biografvisning. Som Filmutredningen föreslog överfördes huvudmannaskapet från Filminstitutet till KB den 1 januari 2011 (prop. 2010/2011:1, utg. omr. 17, s. 140).

8.9 Stiftelsen Ingmar Bergman

Regeringens bedömning: De satsningar som regeringen har gjort under de senaste åren bör utgöra en god och tillräcklig grund för Stiftelsen Ingmar Bergmans fortsatta arbete med att vårda Ingmar Bergmans minne.

Filmutredningen gjorde bedömningen att det arkiv över Ingmar Bergmans gärning inom film, teater, television och litteratur som förvaltas av Stiftelsen Ingmar Bergman är av stor betydelse och känt över hela världen. För att säkerställa att detta arv kan förvaltas och tillgängliggöras för nutida och kommande generationer borde staten årligen lämna ett bidrag till Stiftelsen Ingmar Bergman om 500 000 kronor.

Remissinstanserna: Samtliga instanser som kommenterat förslaget har ställt sig positiva. Flera instanser har påpekat att bidraget inte ska tas från ordinarie filmanslag.

Skälen för regeringens bedömning: Stiftelsen Ingmar Bergman bildades 2002 av Filminstitutet, Sveriges Television AB, Kungliga Dramatiska teatern AB och SF Bio AB för att ta hand om det privata arkiv med över 65 års konstnärligt skapande som Ingmar Bergman done-rade. Arkivet består bland annat av manuskript, synopsis, anteckningar, skisser, fotografier och så kallade bakomfilmer från filminspelningar. Stiftelsens uppdrag är att förvalta, bevara och förmedla kunskap om Ingmar Bergman och hans samlade konstnärskap, samt att genom Bergmans verk främja intresset för och kunskapen om Sverige som film- och kulturnation. Arkivet är upptaget i UNESCOs Memory of the World Record (värdefulla arkiv).

Stiftelsen Ingmar Bergmans kapital består av scenrättigheterna till Ingmar Bergmans manuskript och pjäser. Stiftelsens verksamhet drivs med hjälp av rättighetsintäkter från scenuppsättningar världen över av Ingmar Bergmans verk.

Regeringen har sedan Ingmar Bergmans bortgång avsatt sammanlagt drygt 22,7 miljoner kronor för olika satsningar till hans minne. Inom ramen för regeringens särskilda satsning till minne av Ingmar Bergman 2007 satsades 5,5 miljoner kronor till Stiftelsen Ingmar Bergman för att genomföra en omfattande digitalisering av arkivet. Svenska institutet fick 2 miljoner kronor för nya visningskopior av Bergmans filmer, Kungliga Dramatiska teatern AB fick 10 miljoner kronor bland annat för en teaterfestival och Filminstitutet fick 2,5 miljoner kronor till bevarande av filmer.

Stiftelsen Ingmar Bergman ansökte 2010 om medel för att slutföra satsningen på att säkerställa ett långsiktigt och slutgiltigt bevarande av arkivet. I juni 2010 beslutade regeringen om ytterligare satsningar på bevarande av Ingmar Bergmans arv på totalt 2,75 miljoner kronor.

Stiftelsen Ingmar Bergman tilldelades de önskade medlen, 750 000 kronor. Därutöver fick Stiftelsen Bergmancenter på Fårö 500 000 kronor för verksamhetsutveckling och Kungliga Dramatiska teatern AB 1,5 miljoner kronor för Ingmar Bergman International Theatre Festival.

Prop. 2012/13:22

Regeringen bedömer att de satsningar som regeringen gjort under de senaste åren för att säkerställa Stiftelsen Ingmar Bergmans långsiktiga bevarande av arkivmaterial bör utgöra en god och tillräcklig grund för det fortsatta arbetet med att vårda Ingmar Bergmans minne.

8.10 Mervärdesskatt på biograf föreställningar

Regeringens bedömning: Om filmavtalet upphör att gälla kan det ifrågasättas om den låga mervärdesskattesatsen på biograf föreställningar bör behållas.

Filmutredningen gjorde bedömningen att förutsättningarna för ett nytt filmavtal var mycket osäkra, och föreslog därför en finansieringslösning med ett utökat statligt stöd och höjd mervärdesskatt på biograf föreställningar. Filmutredningen föreslog att statens insatser för film borde öka om avtalsfinansieringen upphörde, så att de samlade nationella stöden till filmområdet skulle uppnå minst den dåvarande nivån (2009). För att en sådan förändring skulle vara neutral för statsbudgeten borde den reducerade mervärdesskattesatsen för tillträde till biograf föreställningar höjas till 25 procent.

Remissinstanserna: En övervägande del av remissinstanserna har uttryckt sig positivt om en helstatlig finansiering, men negativt om finansiering genom höjd mervärdesskatt. Flera instanser har i stället föreslagit en filmlag enligt polsk modell, som i korthet innebär att alla som på något sätt tjänar pengar på film bidrar med en viss procent av omsättningen för att finansiera filmstöd. De flesta av parterna till 2006 års filmavtal samt *Filminstitutet* har föredragit en fortsatt avtalslösning, företrädesvis med en utökad finansiering.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt filmavtalet bidrar biografägarna till finansieringen av de ändamål som anges i avtalet genom den så kallade biografavgiften med 10 procent av bruttobiljettpriset. Samtidigt är mervärdesskatten reducerad för biografbiljetter och uppgår till 6 procent. För övriga kommersiella visningsfönster för film, som till exempel dvd, betal-tv och beställtjänster för film (video on demand), gäller full mervärdesskatt, det vill säga 25 procent.

Det finns tydliga kopplingar mellan det statliga skatteuttaget på biografmarknaden och biografavgiften. Vid filmavtalets tillkomst 1963 infördes en avgift på 10 procent av bruttobiljettintäkten mot att den dåvarande nöjesskatten på 25 procent avskaffades. När mervärdesskatt på biograf föreställningar infördes 1996 bestämdes skattesatsen till 6 procent. Den dåvarande regeringen utgick från att filmavtalet kunde bestå vid denna mervärdesskattenivå (prop. 1995/96:191, Mervärdesskatt på entréavgifter till biograf föreställningar, s. 7).

2013 års filmavtal gäller till och med den 31 december 2015 och förlängs med ett år åt gången om avtalet inte sägs upp senast 18 månader

före avtalstidens utgång. Därutöver får parterna säga upp avtalet under pågående avtalsperiod, till exempel om antalet biografbesök sjunker under en viss nivå. Om filmavtalet upphör att gälla kan det ifrågasättas om den låga mervärdesskattesatsen på biografföreläringar bör behållas.

9 Avdrag vid inkomstbeskattningen för avgifter och bidrag till Stiftelsen Svenska Filminstitutet

Regeringens förslag: Vid inkomstbeskattningen ska avdrag göras för sådana avgifter och bidrag till Stiftelsen Svenska Filminstitutet som avses i 2013 års filmavtal.

Förslaget i promemorian överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft något att erinra mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 16 kap. 11 § inkomstskattelagen (1999:1229) ska sådana avgifter och bidrag till Stiftelsen Svenska Filminstitutet (Filminstitutet) som avses i ett avtal som träffats den 15 september 2005 mellan å ena sidan staten samt å andra sidan företrädare för filmbranschen och tv-företagen dras av. Avtalet (2006 års filmavtal) avser finansiering av stöd till svensk film och började gälla den 1 januari 2006. Avtalsmodellen har dock använts inom svensk filmpolitik sedan början av 1960-talet. Det första filmavtalet ingicks 1963. Därefter har filmavtalet omformulerats och omförhandlats med olika tidsintervall.

Bestämmelsen om avdrag för avgifter och bidrag till Filminstitutet fanns ursprungligen i en särskild lag, lagen (1963:173) om avdrag för avgifter till Stiftelsen Svenska Filminstitutet, m.m. Bestämmelsen har ändrats när nya avtal träffats, senast 2005 (se prop. 2005/06:3, bet. 2005/06:KrU5, rskr. 2005/06:98 och SFS 2005:1146).

Ett nytt filmavtal, 2013 års filmavtal, undertecknades den 25 september 2012. Det nya avtalet gäller från och med den 1 januari 2013 till och med den 31 december 2015, med möjlighet till förlängning ett år åt gången. Avtalet är i allt väsentligt uppbyggt på samma sätt som 2006 års filmavtal. Det innebär bland annat att de avgifter och bidrag som betalas in till Filminstitutet enligt avtalet är avsedda att användas för att främja svensk filmproduktion. Sådana avgifter och bidrag bör även i fortsättningen dras av. En hänvisning till 2013 års filmavtal införs därför i 16 kap. 11 § inkomstskattelagen.

Avdraget utgör ett undantag från huvudregeln att avdrag bara medges för utgifter för att förvärva och bibehålla inkomster. Det bör därför inte göras vidare än vad som gäller i dag. I 2013 års filmavtal – och även i det nu gällande avtalet – finns en möjlighet för nya bidragsgivare som inte omfattas av filmavtalet och som vill lämna bidrag till de ändamål som anges i avtalet, att ingå ett separat avtal, ett så kallat hängavtal, med staten (24 § och Bilaga 2 till 2013 års filmavtal). Enligt nuvarande lag-

bestämmelse omfattas hängavtal inte av avdragsrätten. Om så skulle bli fallet skulle det innebära en utvidgning av avdragsrätten. Med beaktande av avdragets karaktär av undantagsregel bör det inte heller nu utvidgas till att omfatta de bidrag som lämnas av bidragsgivare utanför filmavtalet.

Prop. 2012/13:22

10 Konsekvensanalys

Ekonomiska konsekvenser

I budgetpropositionen för 2013 lämnar regeringen förslag och redovisar bedömningar inom en total ram till filmpolitiken som innebär att staten – under förutsättning att riksdagen fattar nödvändiga beslut – under perioden 2013–2015 ska lämna ett årligt bidrag på 200 miljoner kronor till stöfördelning inom ramen för 2013 års filmavtal. Detta innebär en ökning med 15 miljoner kronor per år jämfört med 2006 års filmavtal. Medlen fördelas inom anslaget 10:1 *Filmstöd*.

Inom anslaget fördelas också medel till filmkulturella insatser, för år 2013 ca 117 miljoner kronor. Regeringens samlade förslag till statsbudgeten presenteras i budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1).

De föreslagna lagändringarna innebär att hänvisningen till 2006 års filmavtal i bestämmelsen om avdrag för avgifter och bidrag till Stiftelsen Svenska Filminstitutet (Filminstitutet) ersätts med en hänvisning till 2013 års filmavtal. Vad gäller avgifter och bidrag som betalas till Filminstitutet är 2013 års filmavtal uppbyggt på motsvarande sätt som det nuvarande filmavtalet. Ändringen förväntas inte ha några offentlig-finansiella effekter eller några konsekvenser för Skatteverket eller de allmänna förvaltningsdomstolarna. För de enskilda avtalsparterna innebär lagändringen att de, efter att det nya filmavtalet börjar gälla den 1 januari 2013, kommer att få dra av de avgifter eller bidrag som de enligt avtalet betalar till Filminstitutet på motsvarande sätt som i dag. Denna möjlighet har funnits sedan det första filmavtalet träffades 1963. Avdragsrätten innebär ett visst inkomstbortfall för staten.

Förslaget innebär inte några ekonomiska konsekvenser för kommuner och landsting.

Övriga konsekvenser

Regeringens mål för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Jämställdhet mellan kvinnor och män handlar om att riva hinder, vidga möjligheter och att förändra de normer och beteenden som begränsar människors utveckling. Jämställdhet bidrar också till ekonomisk tillväxt genom att alla människors kompetens och skaparkraft tillvaratas och främjas. Regeringens mål för integrationspolitiken är lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Regeringens politik mot diskriminering är inriktad på att minska diskrimineringen och främja lika rättigheter i samhället oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning,

Prop. 2012/13:22 funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Regeringens mål för kulturpolitiken omfattar bland annat att uppnå likvärdigt deltagande och representation i kulturlivet. Den inriktning på filmpolitiken som presenteras i propositionen betonar vikten av jämställdhet och mångfald.

Stödet till åtgärder mot olovlig hantering av film bedöms ha positiv betydelse när det gäller arbetet mot illegal fildelning.

De olika stödinsatserna bedöms även få positiv betydelse för sysselsättningen och för små företags förutsättningar.

Genom att tidigarelägga satsningen på digitalisering av landets biografer så att den avslutas redan under 2013 möjliggörs en snabbare övergång till digital distribution av film, samtidigt som biografer runt om i landet står bättre rustade för att möta konkurrensen från redan digitaliserade biografer. Regeringens bedömning är också att statsbidraget för digitalisering av biografer kan ge positiv miljöeffekt genom minskade transporter av analoga filmkopior.

Förslaget innebär inte några nya åligganden för kommuner och lands-
ting.

11 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

16 kap.

11 §

Ändringarna i paragrafen är en följd av att ett nytt filmavtal, 2013 års filmavtal, ska börja gälla från och med den 1 januari 2013. Hänvisningen till det nuvarande filmavtalet ersätts med en hänvisning till 2013 års filmavtal. Hänsyn har vidare tagits till att vissa avtalsparter bytt namn respektive tillkommit i förhållande till det nuvarande avtalet.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2013. De tillämpas på avgifter och bidrag som har betalats respektive lämnats efter den 31 december 2012. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för avgifter och bidrag som har betalats respektive lämnats för tid före ikraftträdandet.

Sammanfattning av Filmutredningens betänkande Vägval för filmen (SOU 2009:73)

Prop. 2012/13:22

Bilaga 1

Utmaningar för svensk film

Den svenska filmbranschen och svensk filmpolitik står inför en rad utmaningar.

På den svenska biografmarknaden dominerar i dag SF-koncernen stort. Biografägaren SF Bio har vad som kan betecknas som monopol och inom distributionen av svensk film har SF Film stora marknadsandelar. Det finns en oro bland distributörer, producenter och konstnärliga upphovsmän för vad detta på sikt kan innebära för svensk film och filmbransch. Monopol är aldrig gynnsamt för en marknad.

Digitaliseringen ger en rad möjligheter för filmen, men medför också problem. Illegal fildelning hämmar utvecklingen av legala filmtjänster, eftersom osäkerheten kring den legala marknaden minskar investeringsviljan. Den s.k. Ipred-lagen har dock hittills haft positiv effekt därvidlag, och många menar att det är på Internet filmens framtid finns. Internet öppnar bl.a. möjligheter för en alternativ produktionsekonomi där filmskaparen står i mer direkt kontakt med filmkonsumenterna.

Även digitaliseringen av biografer ger nya möjligheter, men har hittills gått långsamt, inte minst i Sverige. Avgörande för utvecklingen här är när SF Bio digitaliserar i större skala. Man har sagt att detta kommer att ske inom tre till fem år. Många mindre biografer kommer inte att kunna digitaliseras utan offentligt stöd.

Svensk filmproduktion är i dag ofta olönsam för producenten och producentstrukturen fragmenterad. Produktionsbolag är ofta så små och ekonomiskt svaga att de inte kan utveckla sin verksamhet. De flesta i branschen menar att stödresurserna på nationell nivå i längden är otillräckliga, men från producenthåll menar man också att även fördelningen av filmens intäkter mellan producenten och andra finansiärer har stor betydelse. Producenten tar den största ekonomiska risken och får ofta den minsta delen av intäkterna, p.g.a. hans eller hennes beroendeställning i förhållande till starkare finansiärer, såsom distributörer, tv-bolag och regionala produktionscentrum. Producenters dåliga ekonomi får i sin tur negativa följder för konstnärliga upphovsmän och andra som arbetar i filmproduktionen.

Filmpolitiken är i dag i vissa avseenden inte optimalt utformad för att möta dessa olika problem. Till detta kommer att det finns en grundläggande osäkerhet kring hur den framtida filmpolitiken ska finansieras.

Samtidigt som utmaningarna alltså är många är det viktigt att framhålla att svensk film just nu befinner sig i en mycket positiv utveckling. Inom kort- och dokumentärfilm, animation, reklamfilm och musikvideo ses Sverige internationellt som ett vitalt och intressant land. Under de senaste åren har även svensk långfilm haft allt fler framgångar. Det finns nu i svensk film fler kreativa talanger, fler målmedvetna producenter, mer kompetens och framåtanda än på många år. Det är med denna positiva utveckling för ögonen man bör ta sig an de utmaningar som branschen och filmpolitiken står inför.

Inriktning på de framtida insatserna för filmen

Den svenska filmpolitikens nuvarande huvuduppgifter är att främja värdefull svensk filmproduktion, spridning och visning av värdefull film, bevarandet av filmer och material av film- och kulturhistoriskt intresse samt att verka för internationellt samarbete i dessa avseenden. Enligt Filmutredningens uppfattning kan dessa uppgifter ses som fyra hörnstenar som alla är nödvändiga för en sammanhängande filmpolitik.

Med huvuduppgifterna som grund föreslår Filmutredningen åtta mål för den framtida filmpolitiken. Utredningen betonar särskilt vikten av kvalitet och förnyelse som ledstjärnor i filmpolitiken.

Insatserna för filmen bör, med kvalitet och förnyelse som allmän inriktning, syfta till att

- främja produktionen av värdefull svensk film och stimulera svensk films utveckling,
- främja spridning och visning av värdefull film i olika visningsformer i hela landet,
- utveckla biografens roll som kulturell mötesplats i hela landet,
- verka för filmmarknadens utveckling i alla visningsformer,
- öka kunskapen om film och rörlig bild hos barn och ungdom och stimulera deras eget skapande,
- bevara filmer och material av film- och kulturhistoriskt intresse och i ökad utsträckning tillgängliggöra dem för forskning och allmänhet,
- utveckla det internationella utbytet och samarbetet på filmområdet samt
- verka för ökad jämställdhet i svensk filmproduktion.

Finansieringen av den svenska filmpolitiken – alternativ och vägval

Det finns, realistiskt sett, två huvudalternativ för filmpolitikens framtida finansiering. Det ena är en fortsättning av dagens avtalsmodell, där branschparter frivilligt bidrar till filmpolitiken tillsammans med staten, som i dag står för merparten av finansieringen. Det andra är en enbart statlig finansiering utan avtal. Det senare alternativet innebär att filmpolitiken helt och hållet finansieras över statsbudgeten, på samma sätt som andra kulturpolitiska insatser. I en del andra länder finansieras filmstöden delvis genom obligatoriska avgifter på olika visningsfönster. Enligt Filmutredningens bedömning saknas det dock i dag förutsättningar för att införa sådana avgifter i Sverige.

Förutsättningar för ett nytt filmavtal

Filmutredningen bedömer att förutsättningarna för ett nytt filmavtal är mycket osäkra, mot bakgrund av de villkor för framtida medverkan som flera parter ställer. Utredningens bedömning baserar sig på samtal med nuvarande avtalsparter och med dvd-branschen, som i dag inte är avtalspart. En förutsättning för samtalen har varit att Filmutredningen inte får föreslå ett ökat statligt bidrag i filmavtalet.

I Filmutredningens uppdrag ingår även att bedöma avtalsmodellens ändamålsenlighet. Filmutredningen anser att filmavtalet har fördelar,

men det kan samtidigt ifrågasättas om det är ändamålsenligt på lång sikt, mot bakgrund av utvecklingen av allt fler visningsfönster för film som inte är representerade i avtalet. Långsiktigt är det problematiskt att avtalet så ensidigt bygger på biografen som visningsfönster för film, både vad gäller finansiering och inriktning. Att bredda avtalets finansiering genom fler visningsfönster har dock visat sig vara oerhört svårt. Hur avtalsmodellen ska värderas hänger emellertid samman med vad alternativet till ett avtal skulle innebära för svensk film.

Prop. 2012/13:22
Bilaga 1

Konsekvenser av ett oförändrat statligt filmstöd om avtalsfinansieringen upphör

Om avtalsfinansieringen upphör utan att statens stöd ökar reduceras de resurser som avtalet i dag ger med nära hälften, från mer än 356 miljoner kronor till 185 miljoner kronor, vilket är statens nuvarande bidrag i avtalet. Filmpolitikens samlade resurser minskar från ca 480 miljoner kronor till knappt 310 miljoner kronor, vilket är statens samlade insatser i och vid sidan av avtalet. Filmstöden måste då alltså minskas drastiskt, vilket får allvarliga följder för svensk film. Konsekvenserna motverkas ytterst marginellt av att branschparter samtidigt får en ekonomisk lättnad när de inte längre bidrar till filmavtalet, då det i huvudsak är andra delar av branschen än de som producerar svensk film som finansierar avtalet.

Filmpolitik utan filmavtal – utökat statligt filmstöd och höjd mervärdesskatt på biografföreställningar

Filmutredningen föreslår att om avtalsfinansieringen upphör bör statens insatser öka så att de samlade nationella stöden till filmområdet uppnår minst nuvarande nivå. Att kraftigt reducera filmstöden till följd av att branschparternas bidrag upphör vore enligt Filmutredningens uppfattning inte en rimlig väg att gå. Staten är den yttersta garanten för filmpolitiken, i Sverige på samma sätt som i andra länder.

För att ökade statliga insatser ska vara neutrala för statsbudgeten bör mervärdesskattesatsen för tillträde till biografföreställningar höjas från dagens 6 procent till 25 procent. En sådan åtgärd skulle för staten med viss marginal täcka de ökade statliga utgifterna. Lösningen innebär inte att intäkterna från mervärdesskatten destinerar för filmändamål, utan det statliga anslaget till filmstöd blir föremål för årlig budgetprövning på samma sätt som andra anslag. Eftersom biografavgiften på 10 procent av bruttobiljettintäkten försvinner när mervärdesskattesatsen höjs blir marginaleffekten för biografägaren i de flesta fall relativt begränsad.

Under förutsättning att avtalsmodellen upphör föreslår Filmutredningen en ändring i mervärdesskattelagen enligt ovan.

Om avtalsmodellen upphör kan det likväl vara nödvändigt med en viss förlängning av nuvarande avtal innan det kan ersättas av en ny finansieringsmodell. Ett antal av filmavtalets nuvarande parter har också förklarat sig beredda att medverka till en viss tids förlängning av nuvarande avtal.

En ny svensk filmpolitik

Filmutredningen anser att det svenska filmstödsystemet bör moderniseras för att skapa bättre förutsättningar för ekonomiskt och konstnärligt risktagande i svensk filmproduktion och för kvalitet och mångfald i filmutbudet som helhet. Villkoren för producenter och konstnärliga upphovsmän bör förbättras. Filmstöden bör delvis öppnas för andra visningsfönster än biografen samtidigt som digitalisering av biografer bör stimuleras. Filmutredningen redovisar en rad förslag till stödförändringar som kan ske även om de samlade resurserna förblir oförändrade. Utredningen identifierar också, för framtida överväganden, var det finns behov av ökade resurser.

Stöd till värdefull svensk filmproduktion

De selektiva, kvalitetsprövade förhandsstöden till långfilm, barn- och ungdomsfilm, kort- och dokumentärfilm samt utveckling uppgick 2008 till totalt drygt 190 miljoner kronor. De automatiska stöden – publikrelaterat stöd och marknadsstöd – uppgick till totalt 75 miljoner kronor. När det gäller stöden till svensk filmproduktion redovisar Filmutredningen följande förslag och bedömningar.

Huvuddelen av stöden till svensk filmproduktion bör även i fortsättningen utgöras av förhandsstöd. Systemet med filmkonsulenter som prövar ansökningarna om förhandsstöd har tydliga fördelar jämfört med tidigare nämndsystem och bör därför bestå. Det är av avgörande betydelse att stöden till svensk filmproduktion har som främsta uppgift att höja kvaliteten i svensk film. Denna uppgift bör avse såväl filmer med ett bredare publikt tilltal som de mest utmanande och krävande filmerna. Förhandsstöden spelar en central roll för kvaliteten i svensk film. Filmutredningen bedömer vidare att i synnerhet förhandsstöden till barn- och ungdomsfilm och till dokumentärfilm behöver förstärkas.

Förhandsstöden till svensk filmproduktion bör i viss utsträckning kunna ges till långfilm och barn- och ungdomsfilm som har premiär direkt i andra visningsfönster än biografen, dvs. utan dagens krav på ”normal biografpremiär med normal biografexploatering”. Därmed får filmare större möjlighet att pröva alternativa vägar och strategier för att lansera svensk film och nå publiken, t.ex. via Internet. En ökad flexibilitet i distributionen bör på sikt kunna bidra till både ökad mångfald i utbudet av svensk film och bättre förutsättningar för svensk film att nå publiken. Redan i dag är kravet på biografvisning slopat för stöd till kort- och dokumentärfilm.

Förhandsstöden till svensk film bör villkoras med att de ska räknas som en del av producentens insats i filmen. Syftet är att förbättra de i dag ofta dåliga ekonomiska villkoren för producenter genom att producenten får ett ökat ägande i sin film. Därigenom bör även de ekonomiska villkoren för konstnärliga upphovsmän och andra som arbetar med film kunna förbättras.

Det nuvarande stödet till åtgärder mot olovlig hantering av film på drygt 5 miljoner kronor per år bör avskaffas. Arbetet mot bl.a. illegal fildelning är generellt sett viktigt, men det kan ifrågasättas om det ska

vara en uppgift för filmpolitiken att ekonomiskt stödja den opinionsbildning som branschen själv bedriver. Arbetet för att främja den legala filmmarknaden och motverka illegal hantering av film bör i stället vara en integrerad del av Filminstitutets utåtriktade verksamhet och på ett tydligare sätt omfatta alla visningsfönster för film.

Det nuvarande stödet till regionala produktionscentrum på drygt 5 miljoner kronor bör avskaffas. De regionala produktionscentrumen finansieras nästan helt av regionala och kommunala medel. Denna finansiering var 2008 omkring 90 miljoner kronor. Regionala produktionscentrum ger inte stöd, utan investerar i långfilmer på affärsmässiga villkor. Den generella principen för de nationella filmstöden är dock att man stöder producenter som i sin tur avgör vilka andra finansierer de vill samarbeta med. De regionala centrumen är som alla i svensk film beroende av att det finns ett substantiellt nationellt stödssystem. Statens ansvar bör avse detta nationella stödssystem, medan direkt finansiering av regionala produktionscentrum bör vara en regional och lokal angelägenhet där intresse finns. Det statliga stödet till regionala resurscentrum, som går till annan filmverksamhet med inriktning på barn och ungdom, bör bestå.

Ett nytt produktionsstöd – Ny Film – bör inrättas, med inriktning på nyskapande projekt. Stödet bör omfatta spel- och dokumentärfilm av olika längd och stimulera utvecklingen av konstnärlig talang hos filmare, filmens form och berättande samt nya former för produktion, distribution och lansering i olika visningsfönster. Även nyskapande projekt inom cross media, som kan inbegripa t.ex. film och dataspel, bör kunna omfattas. Det svenska produktionsstödsystemet är i dag i hög grad ett uttryck för en syn på filmen som ett separat och tydligt definierat område, intimt förknippat med visning på biograf. Det är angeläget att det finns ett tillräckligt utrymme för filmens utveckling och förnyelse, konstnärligt eller i fråga om användningen av ny teknik, nya plattformar och samarbeten med andra medier. Det nya stödet bör finansieras med de medel som frigörs genom att stöden till åtgärder mot olovlig hantering av film och till regionala produktionscentrum avskaffas, totalt drygt 10 miljoner kronor.

Det nuvarande publikrelaterade stödet (PRS) bör avskaffas och ersättas av nuvarande marknadsstöd. Det bör finnas ett komplement och alternativ till de konsulentstyrda förhandsstöden, för att skapa en dynamik i stödssystemet som helhet. PRS utgår automatiskt (utan kvalitetsprövning) till filmer, i relation till filmernas biljettintäkter på biograf. Stödet har dock inte helt fungerat som det var avsett, utan har varit svårhanterligt och framstått som komplicerat, osäkert och oförutsebart. Marknadsstödet infördes 2008 inom budgetramen för PRS, sedan det uppstått ett överskott av PRS-medel som inte kom till användning. Marknadsstödet syftar liksom PRS till att stimulera produktion av film för en stor publik. Det är tydligare och mer förutsebart än PRS, och kan användas på ett effektivare sätt. Till skillnad från PRS betalas det inte ut efter filmens lansering, utan vid filmens produktion. Stödet baseras på ett särskilt poängsystem och får uppgå till högst 40 procent av produktionsens budget till en viss nivå om det finns minst 60 procent övrig finansiering. Stödet bör, liksom PRS i dag, ha en årlig total budgetram på 75 miljoner kronor.

Möjligheterna för regissörer och manusförfattare att få stöd för utveckling av projekt utan medverkan av producent bör utökas och förtydligas. I dag är möjligheterna för manusförfattare och regissörer att söka utvecklingsstöd utan att det sker via en producent alltför otydliga och begränsade. Genom att öka manusförfattares och regissörers möjligheter bör utrymmet öka för den rent konstnärliga utvecklingen av idéer och projekt som kan bli bra filmer. Det är dessutom viktigt för svensk film att man håller en hög generell kvalitet på manusskrivandet, även om inte alla manus blir till färdiga filmer.

Det nuvarande målet att förhandsstöden till svensk filmproduktion ska fördelas jämnt mellan män och kvinnor bör bibehållas. Målet bör vara långsiktigt och samtidigt löpande följas upp av Filminstitutet. Det är ett problem att kvinnor är underrepresenterade bland filmmakare, inte bara i ett samhällsperspektiv utan även för filmen. Som ett led i främjandet av värdefull svensk film bör man uppmuntra utveckling och mångfald, och där det är möjligt motverka tendenser till slentrian och likriktning. Den fortsatta manliga dominansen i svensk film är en sådan tendens.

Stöd till distribution och visning av värdefull film

Olika stöd till distribution och visning ges i dag både genom och vid sidan av filmavtalet. Tillsammans uppgick alla dessa stöd 2008 till drygt 58 miljoner kronor. Därtill fördelades stöd på knappt 16 miljoner kronor till regional filmverksamhet inom ramen för regionala resurscentrum för film och video, som till viss del omfattar distribution och visning. När det gäller stöden till distribution och visning redovisar Filmutredningen följande förslag och bedömningar.

En nationell statlig satsning bör genomföras för digitalisering av biografier som har framtidsförutsättningar men som inte kan digitalisera utan ekonomiskt bistånd. En nationell satsning är nödvändig för att inte en mängd mindre biografier ska försvinna när de stora kommersiella biografkedjorna digitaliseras och filmdistributionen blir digital. Digitaliseringen innebär samtidigt ett kvalitativt språng för biograferna, i synnerhet såtillvida att distributionen kan bli mer flexibel och diversifierad. Digitaliseringen möjliggör också distribution av annat kulturutbud än film, som t.ex. teater och opera. En nationell satsning bör ske vid en tidpunkt som gör att den kan bli så kostnadseffektiv och långsiktig som möjligt. Statens stöd bör täcka en tredjedel av kostnaden och uppmuntra till medfinansiering från kommuner, biografägare och andra möjliga intressenter. För ändamålet bör medel tillfälligt omprioriteras från nuvarande stöd till distribution och visning. För att en nationell satsning på digital bio ska bli framgångsrik räcker det dock sannolikt inte att enbart omprioritera inom filmpolitiken. Det bör då beaktas dels att en digitalisering möjliggör vidare spridning av annat kulturutbud än film, dels att utbudet med digital teknik kan bli mer tillgängligt för döva, hörselskadade och synskadade personer. En digitalbiosatsning bör alltså ses i ett bredare kulturpolitiskt och tillgänglighetspolitiskt perspektiv.

En del av det nuvarande stödet till import och lansering av kvalitetsfilm bör öppnas för film i andra visningsfönster än biografen, såsom dvd, video on demand och andra digitala videoformat. Stödet uppgår i dag till

knappt 6 miljoner kronor. Genom förändringen bör flera av de utländska kvalitetsfilmer som i dag aldrig når den svenska filmpubliken få möjlighet till lansering i Sverige. Möjligheten ökar också att sprida filmerna till en större publik, som i regel inte har tillgång till kvalitetsfilm på biograf.

Ett nytt stöd till lansering av äldre svensk film i digitala videoformat samt på digitala biografer bör införas. Stödet bör vara minst 3 miljoner kronor årligen. Resurser bör tillskapas genom vissa omprioriteringar. Det nya stödet bör bidra till att öka tillgången till det svenska filmarvet, som i dag till stora delar är otillgängligt för filmpubliken. Att främja utbudet av det svenska filmarvet för filmkonsumenter bör ha betydligt högre prioritet i filmpolitiken än vad som är fallet i dag.

Stöd till svensk filmproduktion bör villkoras med att det ska vara möjligt att se de filmer som får stöd med svensk text på digitala biografer och i digitala videoformat. Syftet är att öka tillgängligheten till svensk film för Sveriges en miljon hörselskadade eller döva personer. I dag saknar de flesta av dem möjlighet att ta del av svensk film på bio.

I en eventuell framtida ny modell för statligt stöd till regionala kulturinstitutioner kan på filmpolitikens område stödet till regionala resurscentrum för film och video ingå. Vid en sådan förändring bör Filminstitutet spela en framträdande roll i dialogen mellan stat, landsting och kommuner om medlens användning. Det vore av flera skäl olämpligt att låta andra filmstöd ingå i den nya modellen.

Ansvarsfördelningen mellan Filminstitutet och Svenska institutet när det gäller främjandet av svensk film utomlands bör ses över. Under senare år har problemet med en otydlig ansvarsfördelning mellan Filminstitutet och Svenska institutet när det gäller främjandet och spridningen av svensk film utomlands uppmärksammats. Problemet har ännu inte lösts på något tillfredställande sätt, utan har på senare tid tvärtom fått ökad aktualitet. Det är därför angeläget att det görs en översyn i syfte att klargöra ansvarsfördelningen mellan instituten och uppnå en mer effektiv användning av de resurser som används för främjandet och spridningen av svensk film utomlands.

Ett vägval för filmen

Filmutredningen föreslår förändringar av filmstöden som bör ge en mer modern och verkningsfull filmpolitik än i dag, även utan en nettoökning av filmpolitikens samlade resurser. Om man ser till filmens roll och betydelse i det moderna samhället är det dock enligt Filmutredningens uppfattning mycket som talar för att filmen bör få ökad prioritet i den framtida kulturpolitiken. Svensk film befinner sig i dag i en mycket lovande utveckling. Dagens resurser är dock otillräckliga för att utvecklingen ska vara långsiktig och bärkraftig. Med en höjd ambitionsnivå i den svenska filmpolitiken är utsikterna i dag exceptionellt goda för en ny storhetstid för svensk film.

Bevarande och tillgängliggörande av filmarvet

För att effektivisera och förbättra arbetet med att bevara och tillgängliggöra filmarvet bör det nuvarande samarbetet mellan Filminstitutet och Kungl. biblioteket (KB) utvecklas och få en fastare grund. När det gäller filmarvet förekommer i dag ett visst dubbelarbete mellan Filminstitutet och KB, samtidigt som de båda institutionerna genom det samarbete man har i dag även kompletterar varandra. Filminstitutet och KB bör få i uppdrag att göra en översyn av sina verksamheter i syfte att ta fram en gemensam strategi för hur filmarvet ska hanteras. I detta bör ingå att identifiera och motverka dubbelarbete hos de båda institutionerna samt att definiera väsentliga samarbetsområden, bl.a. när det gäller bevarande och tillgängliggörande av digitalt material. Ett utvecklat samarbete kan vara en tillräcklig åtgärd i sig, eller ett första steg mot en eventuell framtida sammanslagning av verksamheterna. Frågan om en sammanslagning kräver i så fall vissa ytterligare överväganden.

Huvudmannaskapet för filmarkivet i Grängesberg bör snarast möjligt överföras från Filminstitutet till KB tillsammans med resurser för ändamålet. Filminstitutet är huvudman för filmarkivet i Grängesberg, som har inriktning på film utanför biografrepertoaren, såsom beställningsfilmer, föreningsfilmer m.m. Grängesbergsarkivet utgör i dag inte någon integrerad del av Filminstitutets verksamhet, men har ett nära samarbete med KB. Det finns även en samsyn hos såväl filmarkivet i Grängesberg som Filminstitutet och KB kring att KB bör bli huvudman för Grängesbergsarkivet.

Stiftelsen Ingmar Bergmans arkiv bör få ett årligt statligt bidrag om 500 000 kronor. Arkivet är av stor betydelse för förståelsen av ett unikt konstnärskap. Det statliga bidraget syftar till att säkerställa att detta arv kan förvaltas och tillgängliggöras för nutida och kommande generationer.

Svenska Filminstitutets roll m.m.

Svenska Filminstitutet bör vara organ för den nationella filmpolitiken även om filmpolitiken som helhet i framtiden finansieras på annat sätt än genom filmavtal. Svensk film främjas bäst av att det finns en självständig nationell institution för genomförandet av den svenska filmpolitiken. Det gäller oavsett hur filmpolitiken finansieras.

Det är samtidigt angeläget att Filminstitutet utvecklar sin kompetens, främst inom området digitala visningsfönster för film, och att Filminstitutets roll förstärks när det gäller att främja filmmarknaden i alla visningsfönster. En utveckling av Filminstitutet och dess roll är nödvändig för att säkerställa att Filminstitutet även i framtiden förblir relevant för filmsektorn, som genomgår en snabb förändring.

Stiftelseformen för Svenska Filminstitutet är inte avhängig filmavtalet och kan alltså kvarstå även om avtalsmodellen upphör. Frågan om Filminstitutet bör omvandlas till statlig myndighet vid en förändrad finansieringsmodell kräver överväganden i särskild ordning och behandlas därför inte närmare i detta betänkande.

Om filmpolitiken får enbart statlig finansiering bör all verksamhet i Stiftelsen Svenska Filminstitutet omfattas av reglerna om

handlingsoffentlighet. I dag omfattas den del av Filminstitutets verksamhet som inte finansieras av filmavtalet av reglerna om handlingsoffentlighet, medan den verksamhet som finansieras av filmavtalet är undantagen. När all finansiering av filmpolitiken är statlig faller tidigare motiv för ett undantag. Handlingsoffentlighet innebär samtidigt att regler om sekretess kan vara tillämpliga i berörda verksamheter. Det kan vid stödansökningar gälla uppgifter som kan betraktas som affärshemligheter, såsom manusidéer och enskilda finansiärers insatser.

Under förutsättning att avtalsmodellen upphör föreslår Filmutredningen ändringar i offentlighets- och sekretesslagen enligt ovan.

Filmutredningen föreslår slutligen att om avtalsmodellen upphör bör den nuvarande möjligheten i inkomstskattelagen att få avdrag för de avgifter och bidrag som betalas till Filminstitutet av berörda avtalsparter i 2006 års filmavtal upphöra.

Prop. 2012/13:22
Bilaga 1

Lagförslaget i promemorian Ändringar i inkomstskattelagen med anledning av nytt filmavtal

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 16 kap. 11 § inkomstskattelagen (1999:1229) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 kap.

11 §

Avdrag ska göras för sådana avgifter och bidrag till Stiftelsen Svenska Filminstitutet som avses i ett avtal som träffats den 15 september 2005 mellan å ena sidan staten och å andra sidan Sveriges Biografägareförbund, Folkets Hus och Parker, Riksföreningen Våra Gårdar, Sveriges Filmuthyrareförening u.p.a., Svenska Film-distributörers Förening u.p.a., Föreningen Sveriges Film-producenter, Sveriges Television AB, TV 4 AB (publ.), Modern Times Group MTG AB, Kanal 5 AB och C More Entertainment AB.

Avdrag ska göras för sådana avgifter och bidrag till Stiftelsen Svenska Filminstitutet som avses i ett avtal som träffats den [dag] [månad] 2012 mellan å ena sidan staten och å andra sidan Sveriges Biografägareförbund, Folkets Hus och Parker, Riksföreningen Våra Gårdar, Sveriges Filmuthyrareförening u.p.a., Film- och TV-producenterna i Sverige ek. för., Nätverket för Regionala Film-produktionscenter, Sveriges Television AB, TV 4 AB, Modern Times Group MTG AB, SBS TV AB och C More Entertainment AB.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2013 och tillämpas första gången vid beskattningen 2014.

2. Äldre bestämmelser tillämpas dock på avgifter och bidrag som lämnats för tid före ikraftträdandet.

Följande remissinstanser har yttrat sig över Filmutredningens betänkande Vägval för filmen (SOU 2009:73).

Svenska institutet, Ekonomistyrningsverket, Statskontoret, Kungl. Biblioteket, Lunds universitet, Göteborgs universitet, Stockholms universitet, Dramatiska institutet, Malmö Högskola, Konkurrensverket, Statens kulturråd, Konstnärsnämnden, Riksarkivet, Statens biografbyrå, Stiftelsen Svenska Filminstitutet, Medierådet, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Sveriges Biografägarförbund, Film- och TV-producenterna, Sveriges Filmuthyreförening u.p.a, Folkets Hus och Parker, Riksföreningen Våra Gårdar, Sveriges Television AB, TV4 AB, C More Entertainment AB, BUFF filmfestival, Bygdegårdarnas Riksförbund, Dataspelsbranschen, Nätverket för Regionala Filmproduktionscenter (Film i Skåne, Film i Väst, Filmpool Nord, Filmregion Stockholm-Mälardalen), Film i Väst, FilmCentrum, Göteborg International Film Festival, Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (KLYS), Oberoende Filmares Förbund, OFF, Regionala filmresurscentrums samarbetsråd, Resursföretagen för Film & TV, Riksföreningen Folkets Bio, SAAVA – Swedish Animation and Visual Art, Stiftelsen Filmform, Stiftelsen Ingmar Bergman, Stockholms filmfestival, Sveriges Dramatikerförbund, Sveriges Dövas Riksförbund, Sveriges Förenade Filmstudios, Sveriges Regissörer, Teaterförbundet, Tempo dokumentärfestival, Uppsala internationella kortfilmfestival, Västra Götalands läns landsting, Women in Film and Television Sverige (WIFT).

Riksrevisionen har avstått från att yttra sig över betänkandet. Kammarrätten i Stockholm, Skatteverket, Tillväxtverket och Konsumentverket har meddelat att de inte har några synpunkter i ärendet.

Modern Times Group MTG AB, Kanal 5 AB, Filmproducenternas Rättighetsförening, Folkbildningsförbundet, Föreningen För Animerad Film, Handikappförbundets samarbetsorgan (HSO), Svenska Antipiratbyrån, Svenska Regissörsföreningen, Sveriges Hembygdsförbund, Sveriges Videodistributörs Förening och Synskadades Riksförbund (SRF) har inte svarat.

Därutöver har skrivelser inkommit från Region Värmland, Föreningen Filmomdiepedagogik, Jan Lindqvist, Sven-Olof Hanberg, Svenska Fotografers Förbund, Kungliga Dramatiska teatern AB, AB Svensk Filmindustri, Scenkonstbolaget, SF Bio AB, Dramatiska Institutets studentkår via filmproduktionsstudenterna, Sonet Film AB, HB Svenska Bio Lidingö, Bio Maxim Landskrona, Regionförbundet i Kalmar län, Hörselskadades Riksförbund, Vilda Bomben AB, Regionförbundet Södra Småland, Göran Johansson.

Följande remissinstanser har yttrat sig över promemorian Ändringar i inkomstskattelagen med anledning av nytt filmavtal (dnr Fi2012/2562/SKA/S1).

Kammarrätten i Göteborg, Skatteverket, Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet, Stiftelsen Svenska Filminstitutet, Svenskt Näringsliv och Sveriges Television AB.

C More Entertainment AB, Film- och TV-producenterna i Sverige ek. för., Folkets Hus och Parker, Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (KLYS), Modern Times Group MTG AB, Nätverket för Regionala Filmproduktionscenter, Riksföreningen Våra Gårdar, SBS TV AB, Sveriges Biografägarförbund, Sveriges Dramatikerförbund, Sveriges Filmuthyrareförening u.p.a., Teaterförbundet och TV4 AB har inte svarat på remissen.

Parterna

1. Svenska staten,
2. Sveriges Biografägareförbund, Folkets Hus och Parker, Riksföreningen Våra Gårdar, Sveriges Filmuthyrareförening u.p.a., Film- och TV-producenterna i Sverige ek. för. och Nätverket för Regionala Filmproduktionscenter, nedan kallade filmbranschen, samt
3. Sveriges Television AB, TV 4 AB, Modern Times Group MTG AB, SBS TV AB och C More Entertainment AB, nedan kallade tv-företagen, har ingått följande avtal.

Avtalet har från statens sida ingåtts med förbehåll för regeringens godkännande.

Avtalets innehåll

1 § Detta avtal avser finansiering av stöd till svensk film för de ändamål som anges i avtalet. Stöden fördelas av Stiftelsen Svenska Filminstitutet (nedan kallad stiftelsen). Stiftelsens angelägenheter handhas enligt stiftelseförfordnandet av en styrelse vars ledamöter utses av regeringen.

Målen med avtalet

2 § Parternas vision för svensk film är att Sverige ska vara en ledande filmnation i Europa.

Det övergripande målet med ett nytt filmavtal är att främja en svensk filmproduktion av hög kvalitet och hög attraktionskraft, såväl nationellt som internationellt, samt en stark och dynamisk filmbransch. Produktionen ska vara präglad av både kontinuitet och förnyelse.

3 § Parterna är eniga om att olovligt tillgängliggörande och exemplarframställning av upphovsrättsligt skyddade filmverk är ett stort problem för filmbranschen. Den olovliga hanteringen av film undergräver allvarligt finansieringen av ny svensk film och försvårar särskilt för etablering och utveckling av legala filmtjänster på nätet. Ett mål med avtalet är därför att arbetet mot olovlig hantering av film i alla visningsformer ska främjas.

4 § Därutöver är parterna eniga om följande mål för avtalet:

- svensk film ska ha den högsta marknadsandelen i Norden för nationellt producerad film i alla visningsfönster,
- antalet biografbesök i Sverige ska öka, bl.a. i syfte att öka intäkterna till detta avtal,
- visning av film i hela landet ska främjas,
- stöden ska fördelas så att de skapar bästa möjliga förutsättningar för en modern, stark och självständig filmproduktion och filmbransch så att cykliska förhållanden kan hanteras och nödvändig finansiering erhållas,

- stöden ska fördelas jämnt mellan kvinnor och män,
- stödgivningen ska utgå från ett mångfaldsperspektiv,
- Sverige ska vara ledande i Europa i utveckling, produktion och distribution genom nya medier,
- Sverige ska vara ledande i Europa inom såväl barn- och ungdomsfilm som dokumentärfilm,
- svensk film ska vara representerad i tävlingssektionerna på de internationella filmfestivalerna i Berlin och Cannes, och
- svensk film ska vara representerad på de tio viktigaste internationella filmfestivalerna i världen.

5 § Stöd till svensk film ska utformas så att de bidrar till att målen med detta avtal uppfylls och att en sund användning av stödmedlen uppnås.

Stiftelsen ska årligen redovisa hur den har verkat för att målen ska uppfyllas, i vilken utsträckning målen uppfyllts och vilka åtgärder som kommer att vidtas för att förbättra måluppfyllelsen.

6 § Parterna är eniga om att verka för att öka jämställdheten på filmområdet. Målet är att förhandsstöden, räknat i antal projekt som får stöd, vid avtalsperiodens slut ska ha fördelats jämnt mellan kvinnor och män inom kategorierna manusförfattare, producent och regissör. Målet gäller för var och en av filmkategorierna långfilm, barn- och ungdomsfilm respektive kort- och dokumentärfilm.

Stiftelsen ska årligen redovisa könsfördelningen när det gäller manusförfattare, producenter och regissörer i de filmprojekt som får stöd samt de genomsnittliga stödnivåerna för filmer av enbart eller i huvudsak kvinnor respektive män.

Innebörden av vissa begrepp i avtalet

7 § Med långfilm avses i detta avtal film som har en visningstid om minst 70 minuter och i tekniskt hänseende är av sådan kvalitet att den kan visas på biograf.

Undantag från regeln om visningstid får medges av stiftelsen när det gäller barn- och ungdomsfilm samt dokumentärfilm.

8 § Med producent avses i detta avtal den fysiska person, det bolag eller annan juridisk person som verkställer och har det ekonomiska och konstnärliga huvudansvaret för produktionen av en film genom att projektutveckla, finansiera, inspela, färdigställa och exploatera densamma och som därigenom förvärvar och ansvarar för de i filmverket ingående rättigheterna.

Med etablerad producent avses sådan fysisk person enligt första stycket som har producerat antingen minst två långfilmer eller två dramaserier eller en långfilm och en dramaserie. Produktionerna ska ha genomförts utan anmärkning av teknisk eller ekonomisk art.

Dessutom ska en etablerad producent vara professionellt verksam i film- och tv-branschen och vara knuten till ett produktionsbolag som har film- och tv-produktion som sin huvudsakliga verksamhet. Bolaget ska:

1. ha en väl utvecklad produktionsverksamhet för regelmässig film- eller tv-produktion, eller
2. kunna uppvisa en väl utarbetad och långsiktig plan för såväl produktionsverksamhet som bolagets utveckling generellt.

9 § En film anses i detta avtal som svensk under förutsättning att filmen har en svensk producent och att den svenska insatsen av artistiska medarbetare är av påtaglig betydelse.

Med svensk producent avses en person som är bosatt här i landet eller ett bolag, ett utländskt företags filial eller annan juridisk person som är registrerad här i landet.

En film som inte har en svensk producent är ändå att anse som svensk om filmen uppfyller de krav som framgår av den europeiska konventionen för samproduktion (European Convention on Cinematographic Co-Production).

Biografavgiften

10 § Bestämmelserna i 11–14 §§ gäller för sådana biografägare som undertecknat förbindelse att betala avgift enligt detta avtal i enlighet med bilaga 1.

11 § Biografägare eller annan anordnare av biografföreställning (nedan kallad biografägare) ska betala en avgift till stiftelsen, motsvarande 10 procent av bruttobiljettintäkten vid föreställningen. Med sådan intäkt avses bruttointkomst enligt de av Filmägarnas Kontrollbyrå Aktiebolag (nedan kallad Kontrollbyrån) fastställda allmänna bestämmelserna vid filmleveranser. Filmhyra ska inte utgå på den del av intäkterna som utgör avgiften. Det är i detta sammanhang utan betydelse för avgiftsplikten vilken teknik som används vid visning av film.

12 § Om antalet biografbesök under sammanlagt sex rullande tolv månadersperioder fr.o.m. den 1 december 2012 t.o.m. den 31 maj 2013 konstant understiger 15 miljoner besök fastställs biografavgiften under 2014 i enlighet med tabellen nedan. Om antalet biografbesök under åtminstone en sådan tolv månadersperiod är minst 15 miljoner ska biografavgiften vara 10 procent under 2014. Motsvarande gäller även övriga besöksintervall enligt tabell nedan.

Om antalet biografbesök under sammanlagt tolv rullande tolv månadersperioder fr.o.m. den 1 juni 2013 t.o.m. den 31 maj 2014 konstant understiger 15 miljoner besök fastställs biografavgiften under 2015 i enlighet med tabellen nedan. Om antalet biografbesök under åtminstone en sådan tolv månadersperiod är minst 15 miljoner ska biografavgiften vara 10 procent under 2015. Motsvarande gäller även övriga besöksintervall enligt tabell nedan.

Antal besökare (miljoner)	Biografavgift (procent)
minst 15	10
14,9-14,8	7,5
14,7-14,6	7
14,5-14,4	6,5
färre än 14,4	6

13 § Avgift ska inte utgå för biografföreställning på sådant fast visningsställe där det enligt det register som förs av Kontrollbyrån ges högst fem föreställningar i veckan utöver barnmatinéer.

Med barnmatiné avses föreställning som riktar sig till barn och som börjar senast klockan 17.

Om biografföreställningar har anordnats i syfte att kringgå bestämmelserna om avgiftsplikt får stiftelsen besluta att avgiftsplikt föreligger. Innan stiftelsen beslutar i sådant ärende ska stiftelsen bereda biografägaren och dennes organisation tillfälle att yttra sig.

Stiftelsen får medge befrielse från avgift för biografföreställning där filmägare avstår från film- och biografhyra och där biografägare avstår biljettintäkterna till välgörande ändamål. Filmfestivaler och liknande arrangemang får undantas från avgift.

14 § Biografägaren ska varje månad redovisa och betala in avgifterna direkt till stiftelsen. Regler om detta ska fastställas av stiftelsen efter samråd med filmbranschen.

Redovisning ska ske i enlighet med rutiner som fastställs av Kontrollbyrån. För redovisning och inbetalning av avgiftsmedlen ska i övrigt tillämpas de av Kontrollbyrån fastställda allmänna bestämmelserna vid filmleveranser. I dessa bestämmelser ska stadgas att underlåtenhet att betala avgift likställs med underlåtenhet att betala filmhyra.

Biografägaren är skyldig att låta stiftelsen genom kontrollant granska räkenskaperna beträffande avgiftsredovisningen.

15 § En förbindelse från berörda biografägare enligt bilaga 1 ska snarast inhämtas genom Kontrollbyråns försorg och överlämnas till stiftelsen.

Om biografägare underlåter att avge sådan förbindelse svarar filmuthyraren mot stiftelsen för de avgifter som belöper på en föreställning där den hyrda filmen visas.

16 § Sveriges Television AB ska varje månad lämna ett bidrag till stiftelsen som motsvarar minst 42,1 miljoner kronor per kalenderår. Utöver det garanterar bolaget att använda i genomsnitt minst 41,3 miljoner kronor per år för samproduktion, medfinansiering och köp av visningsrätter vad gäller nya svenska långfilmer samt nya svenska kort- och dokumentärfilmer (garantibelopp). Av garantibeloppet ska minst 17,2 miljoner kronor användas för samproduktion och medfinansiering av film som får förhandsstöd genom detta avtal.

I garantibeloppet ska inte inräknas medel som Sveriges Television AB använder till egna produktioner av filmer.

Sveriges Television AB ska före utgången av februari månad varje år, med början 2014, till stiftelsen redovisa garantibeloppets storlek och hur beloppet disponerats.

17 § TV 4 AB ska varje månad lämna ett bidrag till stiftelsen som motsvarar minst 11,2 miljoner kronor per kalenderår. Utöver det garanterar TV 4 AB att använda i genomsnitt minst 23 miljoner kronor per år för samproduktion, medfinansiering och köp av visningsrätter vad gäller nya svenska långfilmer samt nya svenska kort- och dokumentärfilmer (garantibelopp). Av garantibeloppet ska minst 9,2 miljoner kronor användas för samproduktion och medfinansiering av film som får förhandsstöd genom detta avtal.

I garantibeloppet ska inte inräknas medel som TV 4 AB använder till egna produktioner av filmer.

TV 4 AB ska före utgången av februari månad varje år, med början 2014, till stiftelsen redovisa garantibeloppets storlek och hur beloppet disponerats.

17 a § C More Entertainment AB ska varje månad lämna ett bidrag till stiftelsen som motsvarar minst 2,3 miljoner kronor per kalenderår. Utöver det beloppet garanterar bolaget att använda i genomsnitt minst 0,6 miljoner kronor per år för samproduktion, medfinansiering och köp av visningsrätter vad gäller nya svenska långfilmer samt nya svenska kort- och dokumentärfilmer (garantibelopp).

18 § Modern Times Group MTG AB ska varje månad lämna ett bidrag till stiftelsen som motsvarar minst 4,6 miljoner kronor per kalenderår. Utöver det garanterar bolaget att använda i genomsnitt minst 1,1 miljoner kronor per år för samproduktion, medfinansiering och köp av visningsrätter vad gäller nya svenska långfilmer samt nya svenska kort- och dokumentärfilmer (garantibelopp).

19 § SBS TV AB ska varje månad lämna ett bidrag till stiftelsen som motsvarar minst 2,3 miljoner kronor per kalenderår. Utöver det garanterar bolaget att använda i genomsnitt minst 0,6 miljoner kronor per år för

samproduktion, medfinansiering och köp av visningsrätter vad gäller nya svenska långfilmer samt nya svenska kort- och dokumentärfilmer (garantibelopp).

20 § Bidragen och garantibeloppen från tv-företagen ska den 1 januari varje år räknas upp med två procent, med början den 1 januari 2014.

Med nya svenska långfilmer och nya svenska kort- och dokumentärfilmer avses i 16–19 §§ filmer som har premiärvisning i respektive visningsfönster.

Föreningen Film- och TV-producenternas bidrag

21 § Föreningen Film- och TV-producenterna ska varje år lämna ett bidrag till stiftelsen som motsvarar intäkter från privatkopieringsersättningen till medlemmarna i föreningens filmsektion, dock högst 2 miljoner kronor.

Nätverket för Regionala Filmproduktionscenter

22 § Nätverket för Regionala Filmproduktionscenter ska varje år lämna ett bidrag till stiftelsen på minst 7,5 miljoner kronor.

Bidraget ska den 1 januari varje år räknas upp med två procent, med början den 1 januari 2014.

Statens bidrag

23 § Staten ska, under förutsättning att riksdagen fattar erforderliga beslut, varje år lämna ett bidrag till stiftelsen för åtgärder inom ramen för detta avtal på 200 miljoner kronor.

Bidrag från annan avtalspart

24 § Parterna är överens om att fortsatt aktivt verka för utökad finansiering av avtalet genom tillkommande parter. De parter som främst bör knytas till avtalet är aktörer som visar eller på annat sätt exploaterar film.

Om annan än de som är parter i detta avtal vill lämna bidrag till de ändamål som anges i avtalet ska ett separat avtal ingås mellan detta avtals parter och bidragsgivaren. Staten får, efter godkännande från övriga parter, ingå sådant avtal med annan bidragsgivare för övriga parters räkning.

Avtalet ska i huvudsak ha den lydelse som framgår av bilaga 2.

Användning av stiftelsens medel

25 § De medel som tillförs stiftelsen enligt detta avtal ska användas till följande ändamål.

1. Avgifter till internationellt samarbete
2. Stöd till åtgärder mot olovlig hantering av film i alla visningsformer

3. Produktionsstöd till svensk film
4. Stöd till distribution och visning av film i hela landet
5. Stöd till internationell lansering av ny svensk film

Prop. 2012/13:22
Bilaga 4

Avgifter till internationellt samarbete

26 § Av de medel som varje räkenskapsår inflyter till stiftelsen ska en del användas till avgifter till samarbetet inom Eurimages och Nordiska Film- och TV-fonden samt till svenska samordningsinsatser i anslutning till Media-programmet eller det som träder i dess ställe. Storleken på avgifterna och insatserna bestäms inom ramen för internationella överenskommelser.

Stöd till åtgärder mot olovlig hantering av film i alla visningsformer

27 § Av de medel som under ett räkenskapsår inflyter till stiftelsen ska 9 miljoner kronor användas till stöd till åtgärder mot olovlig hantering av film i alla visningsformer, inklusive spridande av information om förekomsten av lagliga alternativ.

Om behovet av stöd upphör får regeringen, efter godkännande av parterna, besluta att stödet ska omfördelas till produktionsstöd.

Se även 42 § p. 1 om stöd till åtgärder mot olovlig hantering av film.

Produktionsstöd till svensk film

28 § Produktionsstöd till svensk film ska omfatta följande stödformer.

1. Publikrelaterat stöd och producentstöd
2. Förhandsstöd till långfilm
3. Förhandsstöd till barn- och ungdomsfilm och kort- och dokumentärfilm samt stöd till konvergerad media och utveckling
4. Stöd till dramaserier
5. Stöd till regionala produktionscentrum

29 § Av de medel som under ett räkenskapsår inflyter till stiftelsen ska 95 miljoner kronor användas till publikrelaterat stöd och producentstöd, varav högst 15 miljoner kronor till producentstöd. Av tillgängliga medel för publikrelaterat stöd och producentstöd får stiftelsen under ett räkenskapsår avsätta högst 10 procent för användning till samma ändamål under kommande räkenskapsår. Ett eventuellt överskott får under kommande räkenskapsår, efter samråd med filmavtalets parter, även användas till förhandsstöd till kvalitativ film för en bred publik. Stiftelsen får också inom de angivna ramarna för stödet utfärda ansvarsförbindelser för kommande räkenskapsår. Se även 42 § p. 3–4 och 6 om publikrelaterat stöd, producentstöd och återbetalning av publikrelaterat stöd.

30 § Efter avräkning för avgifter till internationellt samarbete enligt 26 §, för stöd till åtgärder mot olovlig hantering av film i alla visningsformer enligt 27 § och för publikrelaterat stöd och producentstöd enligt

29 § ska en del av de medel som under ett räkenskapsår inflyter till stiftelsen användas för övriga produktionsstöd till svensk film enligt följande.

Minst 38 procent ska användas till förhandsstöd till långfilm, minst 29 procent till förhandsstöd till barn- och ungdomsfilm och kort- och dokumentärfilm samt stöd till konvergerad media och utveckling, minst 6,5 procent till stöd till dramaserier samt minst 2 procent till stöd till regionala produktionscentrum.

Av dessa medel får stiftelsen avsätta högst 10 procent inom var och en av stödformerna för användning till samma ändamål under kommande räkenskapsår.

Se även 42 § p. 5–10 om förhandsstöd, utvecklingsstöd, stöd till konvergerad media, stöd till dramaserie, stöd till regionala produktionscentrum och återbetalning av förhandsstöd.

Stöd till internationella samproduktioner

31 § Av de medel som avsätts för förhandsstöd bör minst 10 procent användas till internationella samproduktioner där huvudproducenten inte är svensk.

Stöd till distribution och visning av film i hela landet

32 § Stöd till visning av film i hela landet ska omfatta följande stödformer.

1. Lanseringsstöd
2. Stöd till paralleldistribution
3. Biografstöd

33 § Efter att avräkning gjorts för avgifter till internationellt samarbete enligt 26 §, för stöd till åtgärder mot olovlig hantering av film enligt 27 § samt för publikrelaterat stöd och producentstöd enligt 29 § ska en del av de medel som under ett räkenskapsår inflyter till stiftelsen användas för stöd till visning av film i hela landet enligt följande. Minst 2 procent ska användas till lanseringsstöd, minst 3 procent till stöd till paralleldistribution och minst 7 procent till biografstöd.

Av dessa medel får stiftelsen avsätta högst 10 procent inom var och en av stödformerna för användning till samma ändamål under kommande räkenskapsår.

Regeringen får, efter samråd med parterna, besluta att de medel som avsatts för stöd till paralleldistribution får ges till distributör för annat stödändamål, i syfte att bidra till distribution av film i hela landet.

Se även 42 § p. 11–14 om lanseringsstöd, stöd till paralleldistribution och biografstöd.

34 § Efter avräkning för avgifter till internationellt samarbete enligt 26 §, för stöd till åtgärder mot olovlig hantering av film i alla visningsformer enligt 27 § samt för publikrelaterat stöd och producentstöd enligt 29 § ska minst 2 procent av de medel som under ett räkenskapsår inflyter till stiftelsen användas till stöd till producenter och distributörer för internationell lansering av ny svensk film.

Kostnader för administration och förvaltning

35 § Efter avräkning för avgifter till internationellt samarbete enligt 26 §, för stöd till åtgärder mot olovlig hantering av film i alla visningsformer enligt 27 § samt för publikrelaterat stöd och producentstöd enligt 29 § ska högst 9 procent av de medel som under ett räkenskapsår inflyter till stiftelsen användas för administration av filmavtalets stöd, för förvaltning och administration av konsulenternas verksamhet samt för hälften av stiftelsens kostnader för styrelse, ledning och stabsfunktioner. Maximalt får 26 miljoner kronor användas till dessa ändamål.

Stiftelsens ränteintäkter på avtalsmedel ska användas till stöd i enlighet med 28 och 32 §§.

36 § Stiftelsen ska i november varje år, med början 2012, ge avtalsparterna tillfälle att inkomma med synpunkter på stiftelsens verksamhetsplan för följande räkenskapsår (i de delar som avser hantering av medel från detta avtal).

Reservmedel

37 § Stiftelsen får använda återstående medel som under ett räkenskapsår inflyter till stiftelsen till de stödändamål som anges i avtalet.

Detsamma ska gälla de medel som stiftelsen genom en effektiv och ändamålsenlig användning av medlen till administrations- och förvaltningskostnader kan frigöra till stödändamål.

Konsulenter

38 § För bedömningen av vilka filmprojekt som ska få stöd enligt 28 § p. 2–4 ska stiftelsen anlita konsulenter, varav minst två långfilmskonsulenter.

Konsulenterna ska ha tidsbegränsade uppdrag. Vid tillsättande av konsulenter ska stiftelsen sträva efter en jämn könsfördelning.

Stiftelsen ska fastställa mål för konsulenternas arbete och årligen redovisa för parterna hur dessa mål uppfyllts. Stiftelsen ska även utifrån av regeringen meddelade föreskrifter om filmstöd utforma riktlinjer för konsulenternas arbete. Mål och riktlinjer ska utformas efter samråd med parterna.

Se även 42 § p. 15 om konsulenterna.

39 § Stiftelsen ska varje verksamhetsår ge konsulenterna en ekonomisk ram inom vilken de till stiftelsen kan rekommendera stöd.

Efterlevnaden av avtalet

40 § Parterna förbinder sig att verka för att detta avtal efterlevs.

41 § Filmer som erhåller produktionsstöd och/eller lanseringsstöd ska göras tillgängliga på gängse kommersiella villkor för alla medlemmar i branschorganisationer som är parter i detta avtal.

Föreskrifter om filmstöd

42 § En förutsättning för avtalets giltighet är att regeringen meddelar föreskrifter om filmstöd med i huvudsak följande innehåll:

1. Stödet till åtgärder mot olovlig hantering av film i alla visningsformer ska fördelas av filmbranschen och tv-företagen, via Film- och tv-branschens samarbetskommitté, efter samråd med stiftelsen. Filmbranschen och tv-företagen ska senast den 31 december varje år skriftligen redovisa till stiftelsen hur stödet ska användas det kommande året. Vidare ska filmbranschen och tv-företagen senast den 1 mars varje år med början den 1 mars 2014, skriftligen redovisa till stiftelsen hur stödet fördelats och använts föregående år.

2. En förutsättning för att en film ska få produktionsstöd är att filmen kan visas med svensk text.

3. Publikrelaterat stöd ska lämnas till svenska långfilmer för öppna visningar på biograf. Stödet ska baseras på filmens bruttobiljettintäkter under sex månader efter filmens premiär.

För film som är finansierad med förhandsstöd får det publikrelaterade stödet motsvara högst 50 procent av bruttobiljettintäkterna. För film som inte till någon del är finansierad med förhandsstöd får det publikrelaterade stödet motsvara högst 75 procent av bruttobiljettintäkterna. Utvecklingsstöd räknas inte som förhandsstöd i detta sammanhang.

Publikrelaterat stöd till barnfilm får motsvara 100 procent av filmens bruttobiljettintäkter.

Stiftelsen får vid behov justera procentsatserna och fastställa ett maxbelopp för de olika filmkategorierna med beaktande av tillgängliga medel. Stiftelsen ska därvid sträva efter största möjliga tydlighet och framförhållning, för att underlätta planeringen av nya filmprojekt. Producenten ska tidigast sex månader före inspelningsstart lämna en anmälan till stiftelsen.

Stödet ska utbetalas till dess att producenten fått återbetalning med en av stiftelsen beslutad procentsats av fastställd egeninsats. Som egeninsats får endast räknas intäktsberättigad finansiering genom privatkapital eller finansiering av i detta avtal medverkande tv-företag.

Prop. 2012/13:22

Bilaga 4

Vid fastställande av vid vilken tidpunkt som producenten ska anses ha fått full ersättning för egeninsatsen ska hänsyn tas till att 25 procent av filmens bruttobiljettintäkter kan beräknas tillfalla producenten vid sidan av stödet.

4. På bruttobiljettintäkter mellan 1 700 000 kronor och 3 300 000 kronor ska ett producentstöd tillgodoses det produktionsbolag som är huvudproducent. Stiftelsen får för barn- och ungdomsfilm besluta att producentstöd kan utgå på bruttobiljettintäkter som understiger 1 700 000 kronor.

Producentstödet beräknas i enlighet med reglerna om publikrelaterat stöd enligt 42 § 3 p. 1–4 stycket. Stödet kan dock motsvara högst 65 procent av bruttobiljettintäkterna. Stiftelsen får vid behov justera procentsatsen med beaktande av tillgängliga medel. Stödet ska fonderas av stiftelsen för produktionsbolagets räkning på särskilt upprättat klientmedelskonto och omfattas inte av regler om återbetalning.

Produktionsbolaget har rätt att få tillgång till medlen som investeringskapital i ett eller flera framtida filmprojekt. Medlen betalas ut när produktionsbeslut för ny film fattats och utgår med det belopp som produktionsbolaget själv investerar i filmen enligt undertecknat samproduktionsavtal för den aktuella filmen, dock högst det belopp som fonderats för produktionsbolagets räkning för en (1) film.

För det fall produktionsbolaget inte använt medlen inom fem år från sista insättning avseende viss film återgår medlen till stiftelsen för fördelning som publikrelaterat stöd. Stiftelsen får förlänga tidsfristen om särskilda skäl föreligger.

5. Stöd enligt 28 § p. 2–4 ges till producent, dock endast till projekt som har en etablerad producent knuten till sig. Undantag från kravet på att etablerad producent ska vara knuten till projektet får medges av stiftelsen när det gäller stöd till barn- och ungdomsfilm som är kortare än 70 minuter, kort- och dokumentärfilm, konvergerad media och utveckling.

Stiftelsen får bevilja stöd till producent som inte uppfyller kraven för etablerad producent om särskilda skäl föreligger.

Förhandsstöd får därutöver endast ges till projekt där producenten kan redovisa en ambitiös plan för filmens spridning i olika visningsformer. Om producenten i planen anger att filmen också ska visas i tv, på video-gram eller i annan visningsform ska det vid bedömningen beaktas om visning förutsätts ske i de i avtalet medverkande tv-företagens kanaler eller om visning eller spridning sker genom annan avtalspart.

Stiftelsen ska tillse att yngre och nya filmskapare ges möjlighet att utveckla sina färdigheter, främst genom stöd till kortfilm. Härvid kan undantag medges från kravet på plan för visning och spridning.

6. Återbetalning av produktionsstöd i form av publikrelaterat efterhandsstöd och förhandsstöd till långfilm ska påbörjas när en film uppbär nettointäkter, dvs. när intäkterna överstiger det belopp som motsvarar producentens och andras investeringar som berättigat till intäktsandelar, inkluderat ett påslag om 35 procent av godkänd finansiering. Återbetalning ska ske med en andel motsvarande stödets totala andel av produktionskostnaden.

Underlag för återbetalning är samtliga intäkter från alla länder och alla visningsformer. Producenten ska årligen redovisa samtliga intäkter till stiftelsen. Återbetalningsskyldigheten upphör när stödet har återbetalats, dock senast fem år efter filmens premiär.

Övriga bestämmelser för återbetalning fastställs av regeringen.

7. Stöd till konvergerad media får ges till nyskapande projekt utvecklade för att generera unika audiovisuella produkter anpassade för spridning i skilda medier och på olika plattformar.

8. Utvecklingsstödet ska omfatta projektstöd till manusförfattare, producenter och regissörer, stöd till fortbildning för etablerade filmskapare samt företagsstöd till producenter.

Företagsstöd får endast beviljas sådant produktionsbolag som uppfyller kraven i 8 § tredje stycket och som inte är majoritetsägt dotterbolag till företag som ägnar sig åt distributions- eller sändningsverksamhet eller är del av en sådan koncern.

Företagsstöd till en producent får ges med 800 000–1 200 000 kronor varje år. Av stödet ska 80 procent användas till optioner och manusutveckling samt 20 procent för att täcka producentens egna kostnader för utveckling och finansiering av ett filmprojekt.

9. Stöd till dramaserier ska i första hand avse utveckling och endast utgå till kvalitativa produktioner om minst tre avsnitt om minst 44 minuter vardera. Stöd ska endast utgå till producenter som kan redovisa en ambitiös plan för dramaseriens spridning.

10. För stöd till regionala produktionscentrum krävs att bidrag lämnas från landsting, kommun eller annan huvudman med ett belopp som minst motsvarar det stöd som lämnas inom ramen för detta avtal. Såväl stödet från filmavtalet som medlen från annan huvudman ska användas till produktionsinsats i barn- och ungdomsfilm. Filmavtalets medel ska ges som stöd och inte investeras i filmproduktioner.

De regionala produktionscentrum som får stöd ska senast den 1 mars varje år, med början den 1 mars 2014, skriftligen redovisa till stiftelsen hur stödet fördelats och använts föregående år. Regionala

produktionscentrum ska vid samma tillfälle även redovisa hur stöd fördelats mellan män och kvinnor i enlighet med 6 § 2 stycket.

Prop. 2012/13:22
Bilaga 4

11. Lanseringsstöd ska efter behovsprövning ges till distributör av svensk långfilm med ett belopp som motsvarar distributörens ekonomiska insats, dock högst 500 000 kronor. Stödbeloppet ska fastställas av stiftelsen före filmens premiär.

Om det, med hänsyn till tillgängliga medel eller omständigheterna i övrigt, finns särskilda skäl får stiftelsen fastställa stödbeloppets storlek på annat sätt än vad som anges i stycket ovan. Stiftelsen kan därvid beakta behovet av lansering som leder till att filmpremiärerna sprids över året.

12. Stöd till parallelldistribution ges till distributör och ska täcka faktiska kostnader för framtagning av filmkopior eller digitala kopior, hemtagningskostnader och textning. Parallellkopiorerna ska komplettera och inte ersätta distributörens egna kopior.

Stöd till parallelldistribution i mindre orter ska även innefatta filmer med små lanseringsresurser.

13. Biografstöd får omfatta stöd till biografägare för öppna visningar av svensk film, stöd till biografägare för publikarbete, stöd till upprustning av biografer samt stöd till sådana anordnare av biografföreställningar som inte är mervärdesskatteskyldiga.

Vid fördelningen ska behov hos biografer i mindre och medelstora orter och biograf som kompletterar övriga biografers utbud särskilt beaktas.

14. Lanseringsstöd, stöd till parallelldistribution och biografstöd ska i tillämpliga delar vara teknikneutrala.

15. Sökande av förhandsstöd ska ha möjlighet att presentera samma projekt för bedömning av flera konsulenter.

Övriga bestämmelser

43 § En förutsättning för avtalets giltighet är att Europeiska kommissionen godkänner de stödformer och övriga villkor som anges i avtalet, samt att riksdagen godkänner nödvändiga lagändringar och fattar erforderliga beslut om statens bidrag till stiftelsen.

Om en eller flera stödformer inte godkänns av Europeiska kommissionen ska staten påkalla överläggningar om nödvändiga justeringar med övriga parter i avtalet.

44 § Part får säga upp avtalet till omedelbart upphörande, om annan avtalspart bryter mot avtalet i väsentlig omfattning.

45 § Part får senast den 31 juli varje kalenderår säga upp avtalet till den

1 januari följande år om antalet biografbesök vid beräkning i enlighet med den modell som beskrivs i 12 § konstant understiger 14,2 miljoner. Om part utnyttjar denna rätt till uppsägning får varje annan part säga upp avtalet senast den 15 augusti samma år.

Part får påkalla överläggningar om villkoren i avtalet om antalet biografbesök vid beräkning enligt 12 § konstant understiger 15 miljoner.

46 § Organisation inom filmbranschen får säga upp avtalet till omedelbart upphörande om rätten att göra avdrag för biografavgiften vid beräkning av nettointäkten av rörelsen vid inkomstbeskattningen begränsas eller avskaffas.

47 § Sveriges Television AB får säga upp avtalet till omedelbart upphörande, om riksdagen fattar beslut som innebär väsentliga förändringar av de ekonomiska ramar som företaget verkar inom eller som innebär väsentlig förändring av inriktningen på företagets verksamhet.

Detsamma gäller om rätten att göra avdrag för bidrag till stiftelsen vid beräkning av nettointäkten av rörelse vid inkomstbeskattningen begränsas eller avskaffas.

48 § TV 4 AB får säga upp avtalet till omedelbart upphörande, om Sveriges Television AB eller annat programföretag vars verksamhet finansieras genom radio- och tv-avgift enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst och som har tillstånd att sända rikstäckande tv-sändningar med digital teknik, får tillstånd att sända reklam mot betalning.

Detsamma ska gälla om TV 4 AB förlorar sitt tillstånd att för kanalen TV 4 sända marksänd television med digital teknik eller om väsentlig förändring sker i sändningsrättens omfattning.

Detsamma gäller om rätten att göra avdrag för bidrag till stiftelsen vid beräkning av nettointäkten av rörelse vid inkomstbeskattningen begränsas eller avskaffas.

49 § Modern Times Group MTG AB får säga upp avtalet till omedelbart upphörande, om Sveriges Television AB, eller annat programföretag vars verksamhet finansieras genom radio- och tv-avgift enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst och som har tillstånd att sända rikstäckande tv-sändningar med digital teknik, får tillstånd att sända reklam mot betalning.

Detsamma gäller om Viasat Broadcasting UK Limited förlorar sin rätt att sända marksänd television med digital teknik eller om väsentlig förändring sker i sändningsrättens omfattning.

Detsamma gäller om rätten att göra avdrag för bidrag till stiftelsen vid beräkning av nettointäkten av rörelse vid inkomstbeskattningen begränsas eller avskaffas.

50 § SBS TV AB får säga upp avtalet till omedelbart upphörande, om Sveriges Television AB, eller annat programföretag vars verksamhet finansieras genom radio- och tv-avgift enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst och som har tillstånd att sända rikstäckande tv-sändningar med digital teknik, får tillstånd att sända reklam mot betalning.

Detsamma gäller om företaget förlorar sin rätt att sända marksänd television med digital teknik eller om väsentlig förändring sker i sändningsrättens omfattning.

Detsamma gäller om rätten att göra avdrag för bidrag till stiftelsen vid beräkning av nettointäkten av rörelse vid inkomstbeskattningen begränsas eller avskaffas.

51 § C More Entertainment AB får säga upp avtalet till omedelbart upphörande, om Sveriges Television AB, eller annat programföretag vars verksamhet finansieras genom radio- och tv-avgift enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst och som har tillstånd att sända rikstäckande tv-sändningar med digital teknik, får tillstånd att sända reklam mot betalning.

Detsamma gäller om företaget förlorar sin rätt att sända marksänd television med digital teknik eller om väsentlig förändring sker i sändningsrättens omfattning.

Detsamma gäller om rätten att göra avdrag för bidrag till stiftelsen vid beräkning av nettointäkten av rörelse vid inkomstbeskattningen begränsas eller avskaffas.

52 § Avtalsparterna har var för sig, utöver vad som sägs i 44–51 §§, rätt att säga upp avtalet till omedelbart upphörande om sådana förhållanden inträffar som väsentligt påverkar eller förändrar förutsättningarna för detta avtal.

53 § Om part som har rätt att säga upp avtalet enligt någon av bestämmelserna i 44–52 §§ utnyttjar den rätten får varje annan part påkalla överläggningar med övriga parter om villkoren i avtalet. Uppsägningshandling ska tillställas samtliga avtalsparter.

54 § Detta avtal träder i kraft den 1 januari 2013 och gäller till och med den 31 december 2015.

Uppsägning av avtalet ska ske senast 18 månader före avtalstidens utgång. Vid utebliven uppsägning förlängs avtalet med ett år åt gången.

55 § Om avtalet upphör att gälla vid avtalstidens utgång utan att ersättas av ett nytt avtal, ska de avgifter som redovisats för åren 2014 och 2015 användas enligt bestämmelserna i avtalet, om inte parterna kommer överens om annat.

56 § Tvist om tolkningen eller tillämpningen av detta avtal eller om rättsförhållande som har sin grund i avtalet ska avgöras genom skiljedom enligt lag. Skiljeförfarandet ska äga rum i Stockholm. På parts begäran ska Stockholms tingsrätt utse samtliga tre skiljemän.

Detta avtal har upprättats i tolv likalydande exemplar av vilka varje part tagit ett.

Stockholm den 25 september 2012

För staten	För Sveriges Biografägarförbund
För Sveriges Television AB	För TV 4 AB
För Riksföreningen Våra Gårdar	För Folkets Hus och Parker
För Film- och TV-producenterna i Sverige ek. för.	För Sveriges Filmuthyrareförening u.p.a
För Modern Times Group MTG AB	För SBS TV AB
För C More Entertainment AB	För Nätverket för Regionala Filmproduktionscenter
	Mot detta avtal har Filmägarnas Kontrollbyrå AB inte någon erinran.

Förbindelse; biografavgifter

Undertecknad anordnare av biograf föreställning/biografägare, som har tagit del av gällande filmavtal och de särskilda regler som anges i avtalets 10–15 §§, åtar sig härigenom gentemot Stiftelsen Svenska Filminstitutet att under den tid som avtalet är i kraft betala in avgifter enligt avtalet och låta en av stiftelsen utsedd kontrollant granska räkenskaperna såvitt gäller avgiftsredovisningen. Vidare åtar sig undertecknad att i övrigt följa avtalets bestämmelser samt att godta att underlåtenhet att betala avgift likställs med underlåtenhet att betala filmhyra.

Bilaga 2

Avtal med bidragsgivare utanför filmavtalet

Mellan Svenska staten, som företrädare för parterna i 2013 års filmavtal, och NN har följande avtal ingåtts.

Avtalet är ingått under förbehåll av regeringens godkännande.

1 § NN ska årligen lämna ett bidrag till Stiftelsen Svenska Filminstitutet på ... miljoner kronor. Medlen ska användas till de ändamål som anges i filmavtalet. (Därutöver avser NN att använda i genomsnitt ... miljoner kronor årligen för samproduktion och medfinansiering vad gäller film som får stöd enligt nämnda avtal.)

2 § Detta avtal träder i kraft ... och ska gälla till och med Uppsägning av avtalet ska ske senast 18 månader före avtalstidens utgång. Vid utebliven uppsägning förlängs avtalet med ett år åt gången, under förutsättning av att 2013 års filmavtal förlängs eller ett nytt motsvarande filmavtal ingås.

3 § Bestämmelserna i 44–45 §§ och 52–53 §§ i 2013 års filmavtal gäller även i detta avtal.

4 § Tvist om tolkningen eller tillämpningen av detta avtal eller om rättsförhållande som har sin grund i avtalet ska avgöras genom skiljedom enligt lag. Skiljeförfarandet ska äga rum i Stockholm. På parts begäran ska Stockholms tingsrätt utse samtliga tre skiljemän.

Protokollsanteckningar

Till 1 § Filmbranschen och tv-företagen får nominera personer till fyra av ledamotsplatserna i styrelsen. Vid nominering ska filmbranschen och tv-företagen sträva efter en jämn könsfördelning.

Till 7 § Parterna bekräftar att det borttagna kravet på normal biografpremiär med normal biografexploatering (5 § 2006 års filmavtal) inte är avsett att medföra någon omfattande förändring av innebörden av begreppet långfilm.

Till 24 § Parterna förutsätter att de medel som stiftelsen får av bidragsgivare utanför detta avtal används för de ändamål som anges i avtalet.

Till 28 § Stiftelsen ska i samråd med parterna utreda möjligheterna att införa ett automatiskt förhandsstöd och formerna för ett sådant stöd med ambitionen att attrahera ytterligare medel till svensk film. Utredningen ska redovisas för parterna senast den 1 januari 2013. Stiftelsen ska vid minst två tillfällen samråda med parterna om uppdragets utförande.

Till 42 § Regeringen kommer att meddela de föreskrifter om filmstöd som avses i 42 § i en förordning.

Till 42 § p. 13 Parterna förutsätter att tillämpningen av stöd till biografägare inte hindrar, snedvrider eller hämmar konkurrensen på ett sätt som inte är förenligt med svensk lagstiftning.

Till 54 § Parterna avser att vid minst två tillfällen per år hålla möten tillsammans med styrelseordförande och VD i stiftelsen för att i det sammanhanget kunna ta upp frågor om hur stiftelsen efterlever avtalets intentioner och mål.

Protokollsanteckning angående insamling av statistik

Stiftelsen ska undersöka möjligheten att samla in och sammanställa uppgifter angående antalet besökare på biografvisningar som inte är att anse som öppna.

Enskild protokollsanteckning från TV 4 AB, Modern Times Group MTG AB, SBS TV AB och C More Entertainment AB

Det noteras i anslutning till detta avtal följande beträffande reklamavbrott vid visning av film i tv. Som parter till detta avtal finns kommersiella tv-bolag vars finansiering består av annonsintäkter. Bolagen bidrar till detta avtal och till produktionen av svensk film. En förutsättning för bolagens investeringar och visningar av film i sina respektive kanaler är att filmerna finansieras med nämnda annonsintäkter.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 11 oktober 2012

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden
Björklund, Bildt, Larsson, Hägglund, Sabuni, Billström, Adelsohn
Liljeroth, Norman, Engström, Kristersson, Ullenhag, Hatt, Ek, Enström

Föredragande: statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth

Regeringen beslutar proposition 2012/13:22 Bättre villkor för svensk film.